

๑- ตราบุรี เกี่ยวกับงานของเขตป่าสงวนนครกรุงเทพฯ

นาย ชำนาญ ชูชูรัตน์
นายกเทศมนตรีนครกรุงเทพฯ

ตีพิมพ์เป็นธรรมเนียมบรรณาการในงานพระราชทานเพลิงศพ

พลเอก มังกร พรหมโยธี

ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส
วันพุธที่ ๒๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๙

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961109399

วันที่ 4/12/38
 เลขทะเบียน 0267
 เลขที่ ๑๓
 ๒๕๑๑
 ๕๕๐๙

ตราบุรี

กิจการพิมพ์ของเขตเทศบาลนครกรุงเทพฯ

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

นาย ชำนาญ ยวบูรณ์
 นายกเทศมนตรีนครกรุงเทพฯ

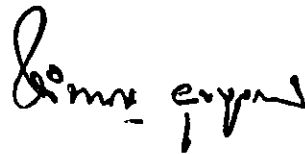
อธิบดีพิมพ์เป็นธรรมเนียมราชการในชื่อของพระราชทานเพลิงศพ

พลเอก มังกร พรหมโยธี

ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส
 วันพุธที่ ๒๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๐๙

คำนำ

พลเอก มังกร พรหมโยธี เคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีนครกรุงเทพ
เมื่อระหว่างวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ ตลอดเวลา
๕ ปีเศษที่ท่านได้ดำรงตำแหน่งนี้ ท่านได้บริหารงานเทศบาลด้วยความปรีชาสามารถ
กอปรด้วยความสุขุมรอบคอบและสังเกตเห็นการณ์ไกล งานของเทศบาลนครกรุงเทพภายใต้
การนำของท่าน นอกจากจะเป็นประโยชน์ถึงแก่ประชาชนในพระนครแล้ว ยังเสริม
สร้างฐานะของเทศบาลนครกรุงเทพให้เจริญทัดเทียมกับเทศบาลนานาชาติอีกด้วย ดังนั้น
เพื่อเป็นเครื่องหมายแห่งความสำนึกในคุณความดีของท่าน จึงขอแสดงกตเวทิต่อโดยการ
ร่วมจัดพิมพ์หนังสือบทความอันมีสาระเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของเทศบาลนครกรุงเทพเป็น
บรรณาการแก่ท่านผู้มีเกียรติ ญาติและมิตรที่ได้กรุณามาร่วมไว้อาลัยเป็นครั้งสุดท้ายในงาน
พระราชทานเพลิงศพ พลเอก มังกร พรหมโยธี เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ท่านผู้วายชนม์ กุศล
ผลบุญโตอันเกิดจากกุศลเจตนาครั้งนี้ โปรดศลบันดาลให้ดวงวิญญาณของ พลเอก มังกร
พรหมโยธี สถิตอยู่ในสัมปรายภพด้วยความสงบสุขทุกประการเทอญ.

(นายชำนาญ ชูบูรณ์)

นายกเทศมนตรีนครกรุงเทพ

พลเอก มังกร พรหมโยธี ม.ป.ช., ม.ว.ม., ท.จ.ว.

ชาติ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๔๓๙

มรณะ ๒๔ มีนาคม ๒๕๐๙

ประวัติ

พลเอก

พลเรือเอก มังกร พรหมโยธี ม.ป.ช., ม.ว.ม., ท.จ.ว.

พลอากาศเอก

พลเอก มังกร พรหมโยธี บรรดาศักดิ์เดิมหลวงพรหมโยธี ได้กราบถวายบังคมลาออกจากบรรดาศักดิ์ เมื่อ ๔ ธันวาคม ๒๔๘๔ และได้ใช้ชื่อสกุลพรหมโยธีแทนผลโยธิน สำหรับนามสกุลเดิมนั้นได้รับพระราชทานในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า “ผลโยธิน” เป็นบุครหมื่นสารทิศพิทักษ์ (เทียน ผลโยธิน) และนางอุ่น ผลโยธิน เกิดเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๓๔ ตรงกับวันจันทร์ ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีวอก ร.ศ. ๑๑๕ จุดศักราช ๑๒๕๘ ณ บ้านบางขุนเทียน หมู่ที่ ๔ ตำบลบางขุนเทียน อำเภอบางขุนเทียน จังหวัดธนบุรี มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน คือ นายเพชร ผลโยธิน, นายหอม ผลโยธิน, และนายพู่ ผลโยธิน รวม ๔ คน แต่บรรดาพี่น้องได้ถึงแก่กรรมหมดแล้ว คงเหลือแต่ พลเอก มังกร พรหมโยธี ท่านนี้ ท่านกำพร้ามารดาตั้งแต่วัยเยาว์

พลเอก มังกร พรหมโยธี เริ่มการศึกษาเบื้องต้นที่โรงเรียนศึกษาธิการเรียนหนังสือเรียน ๖ เล่ม คือ มุขบทบรรพกิจ, วาหนจินทร, สันนิษฐาน, สงโยควิธาน, ไวพจน์พิจารณ์ และพิศาลการันต์ อยู่กับหลวงอาซึ่งเป็นพระภิกษุที่วัด ด้วยความอุทิศหาวิริยะมานะออกทน และประกอบด้วยบุคลิกลักษณะของท่านทำให้แตกฉานในหนังสือดังกล่าว ต่อจากนั้นก็ได้ย้ายไปเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนวัดอรุณราชวราราม (วัดแจ้ง) โรงเรียนทวิธาภิเชก จนจบชั้นมัธยมปีที่ ๖ แล้วย้ายมาศึกษาอยู่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย จนจบชั้นมัธยมบริบูรณ์

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้สมัครเข้าเป็นนักเรียนนายร้อยทหารบก ณ โรงเรียนนายร้อยทหารบก (ปัจจุบันโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า) ในที่สุดท่านได้เรียนสำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุดของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ออกรับราชการเป็นนายทหารสัญญาบัตรได้รับยศเป็นนักเรียนทำการนายร้อย เมื่อ ๑ พฤษภาคม ๒๔๕๘ ต่อมาอีก ๖ เดือน ได้รับการแต่งตั้งยศเป็นว่าที่ร้อยตรีและได้รับพระราชทานยศเป็นร้อยตรี เมื่อ ๒๓ พฤษภาคม ๒๔๕๙

เมื่อท่านได้เป็นนายทหารแล้ว ก็มีความมานะพากเพียรต่อหน้าที่ราชการ ได้พยายามศึกษาหาความรู้ก้าวอยู่เสมออย่างไม่หยุดยั้ง เป็นที่พอใจและไว้วางใจของท่านผู้บังคับบัญชาในสมัยนั้นเป็นอย่างมาก ได้เข้าศึกษาในโรงเรียนเสนาธิการทหารบกและเวลาท่านก็ได้มีส่วนร่วมร่วมกับคณะผู้ก่อการ ๖ ด้วยผู้หนึ่ง ในการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองดังกล่าวเมื่อ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ต่อมาได้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บังคับกองพันทหารราบที่ ๓ (กองพันทหารราบที่ ๒ กรมทหารราบที่ ๑ รักษาพระองค์ หรือ กองพันทหารเสือ ซึ่งได้ทำเกียรติประวัติในกรณีพิพาทอินโดจีนฝรั่งเศส) ได้รับพระราชทานยศเป็นพันตรี และปฏิบัติราชการที่สำคัญ ๆ ในการรักษาความสงบของประเทศในปี ๒๔๗๗ ได้รับพระราชทานยศเป็นพันโท ในปีนี้เองท่านได้มีโอกาสไปศึกษาและดูกิจการทหารในประเทศฝรั่งเศส อังกฤษ และประเทศบางประเทศในยุโรป เป็นเวลาประมาณ ๒ ปีเศษ กลับมาได้ดำรงตำแหน่งเป็นรองจเรทหารบกปี ๒๔๘๑ ได้รับพระราชทานยศเป็นพันเอก ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม และในปี ๒๔๘๒ ได้รับพระราชทานยศเป็นนาวาเอก และนาวาอากาศเอก กับได้รับพระราชโองการให้ดำรงตำแหน่งอุปนายกผู้อำนวยการสภาภาษาชาติไทย จนถึงปี ๒๔๘๖ ท่านก็ได้ทำความเจริญให้แก่สภาภาษาชาติทั้งทางปกครองและการเงิน ได้ทำให้มีผู้ศรัทธาบริจาคเงินก่อสร้างอาคารต่าง ๆ ใช้เป็นสถานที่ทำการและเป็นประโยชน์แก่สภาภาษาชาติไทยจนถึง

ปัจจุบันนี้ ก็ได้ช่วยเหลือหาเงินบำรุงสภากาชาดไทยได้เป็นจำนวนมาก ท่านได้บริจาคเงินสภากาชาดร่วมกับลูก ๆ โดยตั้งเป็นทุน “พรหมโยธี”

ในปี ๒๔๘๓ ได้มีเหตุการณ์กรณีพิพาทอินโดจีนฝรั่งเศสและเรียกรังคินแกน ที่เรียกกันว่ามณฑลบูรพาของไทยแต่เดิมนั้นคืนจากฝรั่งเศส กองทัพอไทยได้ส่งกำลังปฏิบัติการเพื่อรักษาสถานการณ์ตามชายแดน ท่านก็ได้รับพระบรมราชโองการให้ดำรงตำแหน่งเป็นรอง ผบ. ทหารสูงสุด, รองแม่ทัพบก และแม่ทัพภาคบูรพา รับผิดชอบในการปฏิบัติการทางทหารที่เผชิญหน้าอยู่ในขณะนั้น ท่านก็ได้สร้างเกียรติประวัติให้แก่กองทัพอและ ฯลฯ ในการปฏิบัติการต่อต้านการณ่ที่เกิดขึ้นระหว่างปี ๒๔๘๓ ถึง ๒๔๘๔ และได้รับพระราชทานเลื่อนยศเป็นพลตรี ต่อมากได้รับพระราชทานเลื่อนยศเป็นพลโท, พลเรือโท และพลอากาศโท กับได้มีพระบรมราชโองการให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เนื่องจากการผันผวนทางการเมืองและสภาพการณ์ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ท่านต้องพ้นจากหน้าที่ราชการทหารไปรับราชการทางค้ำพลเรือน และมีตำแหน่งหน้าที่ทางค้ำการเมือง เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แล้วออกจากราชการเมื่อปี ๒๔๘๘ และได้ถูกกล่าวหาเป็นอาชญากรสงคราม แต่ด้วยผลบุญกุศลแห่งความซื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศชาติอย่างแท้จริงจึงได้พ้นจากการถูกกล่าวหา

ในปี ๒๔๙๑ ได้มีพระบรมราชโองการให้ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กับได้มีพระบรมราชโองการให้เป็นนายทหารพิเศษประจำกองทัพอบก และต่อมาปี ๒๔๙๒ ได้พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และได้มีพระบรมราชโองการให้ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (อีกเป็นครั้งที่ ๒) ปี ๒๔๙๔ มีพระบรมราชโองการให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (อีกเป็นครั้งที่ ๒) ต่อมาได้รับพระราชทานเลื่อนยศเป็นพลเอก ในปี ๒๔๙๓ และเป็นพลเรือเอก และพลอากาศเอก ในปี ๒๔๙๕, ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายกเทศมนตรีนครกรุงเทพ เมื่อ ๒๔๙๖, ราชการอื่น ๆ ท่านได้ไปราชการพิเศษเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่โลซาน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ กับเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไป

ในงานราชาภิเษกพระนางเจ้าอลิซาเบธที่ ๒ แห่งราชอาณาจักรอังกฤษ ได้เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนการศึกษาและวัฒนธรรมไปเยี่ยมสหรัฐอเมริกา และไปประชุมนายกเทศมนตรีระหว่างประเทศที่อิตาลี และ ฯลฯ นับว่าท่านได้รับราชการในตำแหน่งสูง ๆ หลายตำแหน่ง และท่านได้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่เมื่อปี ๒๕๐๑

พลเอก มังกร พรหมโยธี ได้ทำการสมรสกับคุณทองเจือ ศุภชลัตต์ (ภายหลังให้เป็นคุณหญิงทองเจือ พรหมโยธี เนื่องในโอกาสที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตติยจุลจอมเกล้า) เมื่อ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ มีบุตรธิดา คือ

๑. พันเอก กำจร พรหมโยธี
๒. เด็กหญิงนงโกช พรหมโยธี (ถึงแก่กรรม)
๓. นางทินกร ไปชยานนท์
๔. นางสาวมณฑา พรหมโยธี
๕. นายเกียรติกร พรหมโยธี
๖. ร้อยเอก เจตกมล พรหมโยธี

ต่อมาได้มีบุตรกับ ม.จ. หญิง บรรเจิดวรรณวรางค์ วรวรรณ อีก ๒ คน คือ

๑. นายกำจรเดช พรหมโยธี
๒. นายเจตกำจร พรหมโยธี

พลเอก มังกร พรหมโยธี ได้มียศบรรดาศักดิ์และตำแหน่งหน้าที่ราชการตลอดจนราชการพิเศษ ดังนี้

๕. **ชั้นพระเบ็ญนทหารกองประจำการ**

เมื่อวันที่ ๑ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๕๗

๒๔๕๗

เครื่องหมาย ท.ป. ๑

ก. ๗๒๓

ยศทหาร

๑	พฤษภาคม	๒๔๕๘	เป็น	ว่าที่ร้อยตรี
๒๓	พฤษภาคม	๒๔๕๘	เป็น	ร้อยตรี
๒๔	เมษายน	๒๔๖๓	เป็น	ร้อยโท
๗	พฤษภาคม	๒๔๗๐	เป็น	ร้อยเอก
๑	เมษายน	๒๔๗๖	เป็น	พันตรี
๑	เมษายน	๒๔๗๗	เป็น	พันโท
๑	เมษายน	๒๔๘๑	เป็น	พันเอก
๑๙	มกราคม	๒๔๘๒	เป็น	นาวาเอก, นาวาอากาศเอก
๘	พฤษภาคม	๒๔๘๔	เป็น	พลตรี, พลเรือตรี, พลอากาศตรี
๒๔	กรกฎาคม	๒๔๘๔	เป็น	พลโท
๒๐	พฤษภาคม	๒๔๘๖	เป็น	พลเรือโท, พลอากาศโท
๗	กรกฎาคม	๒๔๙๓	เป็น	พลเอก
๑๖	เมษายน	๒๔๙๕	เป็น	พลเรือเอก, พลอากาศเอก.

สารบัญ

	หน้า
๑. กฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ของเทศบาล นายรัชดา รัชนิวัต	๑
๒. เรื่อง พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ นายวรินทร์ ราชมรงค์	๑๕
๓. การติดต่อกับสำนักทะเบียนท้องถิ่น ของเทศบาลนครกรุงเทพ นายเช่อม กุศลวงษ์	๒๔
๔. บริการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของฝ่ายสาธารณสุข แพทย์หญิงประสงค์พร จารุมิรินทร์	๓๑
๕. บริการเพื่อเด็กและเยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพ นายสุวรรณ สง่ากิจ	๔๕
๖. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนเทศบาลกับชุมชน นายศิลป์ชัย ศิรินาม	๕๔
๗. คำแนะนำสำหรับประชาชนเกี่ยวกับการประถมศึกษา นายวินัย ทูลธรรม	๕๖
๘. การจัดย่านอุตสาหกรรม กองผังเมือง ฝ่ายการโยธา เทศบาลนครกรุงเทพ	๖๘
๙. โครงสร้างสะพานข้ามทางแยกประตูน้ำในแควนถนนเพชรบุรี นายประเสริฐ นาวารักษ์	๗๘
๑๐. การขออนุญาตปลูกสร้างอาคารในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ นางเครือวัลย์ สุขมานนท์	๘๔
๑๑. ฌาปนกิจสงเคราะห์ของเทศบาลนครกรุงเทพ ม.ร.ว. ศิริชัย สาขสนั่น	๑๐๓

กฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ของเทศบาล

โดย . . . นายธัชดา รัชนีวัค

ผู้อำนวยการกองกฎหมายและคดี

เทศบาลนครกรุงเทพ

ในประเทศไทยหลังจากได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ การปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยก็ได้ถูกใช้เพื่อประโยชน์ของราษฎร ได้มีราษฎรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่า เราควรจะมีการมอบหมายในการใช้อำนาจอธิปไตยให้แก่ราษฎรเป็นผู้ใช้ การเริ่มในการใช้อำนาจและหน้าที่ของราษฎรนั้นต้องทราบถึงว่าราษฎรมีระดับการศึกษาเท่าเทียมกันหรือไม่ และภาวะของประเทศเป็นอย่างไร ในชั้นนี้ก็ได้มีพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖ ออกใช้บังคับ หมายความว่าเทศบาลเราได้เริ่มปฏิสนธิตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๖ แต่การปฏิสนธิของเทศบาลได้เริ่มขึ้นในรูปของกฎหมาย ได้มีการร่างกันว่าควรจะวางรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างไร แต่ยังไม่ได้ตั้งเป็นรูปของเทศบาลขึ้นมาโดยอาศัยพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๗๖ จนกระทั่งมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ เป็นปีที่ตั้งเทศบาลนครกรุงเทพขึ้น การตั้งเทศบาลนี้กำหนดไว้ว่าจะต้องเป็นรูปพระราชบัญญัติ เทศบาลนครกรุงเทพนี้ได้ตั้งโดยอาศัยพระราชบัญญัติเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘ เมื่อเริ่มตั้งขึ้นมาใหม่ ๆ ก็เป็นในรูปการปกครองท้องถิ่นที่อยู่ในวงจำกัด เจ้าหน้าที่ส่วนมากที่ประจำไม่มี ผู้ที่จะมาประจำก็รู้สึกท้อถอยเพราะเทศบาลเป็นรูปใหม่ในการปกครองของประเทศไทย คนส่วนมากที่มา ก็มาจากพวกเขี้ยบ้านาญ คือพวก "Old wood" (พวกไม้แก่) การวิวัฒนาการของเทศบาลนครกรุงเทพเป็นไปอย่างไม่สู้รวดเร็วมาก ดังนั้น จึงไม่มีอะไรก้าวหน้าไปมากนัก

ต่อมา ในปี ๒๔๘๑ จึงได้มีพระราชบัญญัติเทศบาลออกใช้ ยกเลิกพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ นับแต่นั้นมา การเทศบาลของเราก็มีรูปโครงการทั้งที่เราเห็นอยู่ทุกวันนี้ แต่อย่างไรก็ดี ในการปกครองนั้นปัญหาเรื่องมนุษย์ไม่อยู่ในระดับเดียวกัน ปัญหาในเรื่องความใหม่ของการทำงานทำการก็เป็นเหตุให้รัฐบาลมีความจำเป็นที่จะต้องแก้กฎบัตรกฎหมายต่อไปอีก ในปี พ.ศ. ๒๔๘๖ ได้ออกพระราชบัญญัติเทศบาลใหม่ ยกเลิกกฎหมายเก่าปี พ.ศ. ๒๔๘๑ เสีย ต่อมาปี พ.ศ. ๒๔๘๘ — ๒๔๘๘ — ๒๕๐๐ ก็ได้มีการแก้กันเรื่อย ๆ เป็นลำดับ เมื่อเทศบาลนครกรุงเทพปฏิสนธิขึ้นหลังจากนั้นก็มีการสอบพนักงานเทศบาลเข้ามาตามกฎหมายให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบพนักงานเทศบาล คือเริ่มจากปี พ.ศ. ๒๔๘๑ หมายความว่า ได้มีพนักงานเทศบาลตามรูปของกฎหมายสมบูรณ์แบบขั้น

กฎหมายกำหนดหน้าที่ของเทศบาลที่เทศบาลต้องทำ และหน้าที่ที่อาจจะจัดทำได้ มีดังนี้

หน้าที่ที่ต้องทำ

๑. หน้าที่เกี่ยวแก่ความสงบเรียบร้อยของประชาชน หน้าที่อันนี้พูดถึงตามกฎหมายแล้วให้เทศบาลเป็นผู้ดูแลความสงบเรียบร้อย ดูแลทุกข์สุขของประชาชนในเขตเทศบาล คือทำหน้าที่ของตำรวจ มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน แต่เริ่มจากตั้งเทศบาลจนกระทั่งทุกวันนี้ก็ยังไม่เห็นว่าเทศบาลใดได้ทำหน้าที่นี้แม้แต่เทศบาลเดียว ในขณะที่ ภายในเขตเทศบาลกฎหมายได้กำหนดไว้ให้เทศบาลเป็นผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน แต่ว่าเทศบาลไม่ได้ทำ คงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลจัดตั้งขึ้นโดยกรมตำรวจ เทศบาลนครกรุงเทพ เคยมีตำรวจในสมัยหนึ่งเป็นเรื่องของตำรวจแขนงเดียว คือตำรวจที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกฎหมายสาธารณสุขสำหรับจับกุมผู้ที่ทำผิดพระราชบัญญัติสาธารณสุข แต่เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ผลก็เลยยกเลิกกันไปจนกระทั่งบัดนี้ ก็เป็นอันว่าหน้าที่ที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบนั้นไม่มีเทศบาลใดที่ได้รับมอบจาก

รัฐบาลให้ทำ ทั้งนี้ก็จะเห็นว่าอาจจะเกิดจากงบประมาณของเทศบาลไม่เพียงพอ หรือความสามารถของเทศบาลบางแห่งยังทำไม่ได้ เพราะการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนนับว่าเป็นเรื่องใหญ่ หากต่างคนต่างทำอาจจะเกิดการวุ่นวายอยู่ไม่น้อยทีเดียว

๒. ให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก หน้าที่นี้ส่วนมากก็อยู่ในฝ่ายการโยธา เป็นผู้จัดทำ เช่นการทำถนน ซुकคลองต่าง ๆ ในเทศบาลหัวเมืองนั้นนอกจากจะมีการทำถนนแล้วก็ยังมีการซुकคลองด้วย เรื่องหน้าที่ให้มีและบำรุงทางบกทางน้ำนี้เป็นหน้าที่โดยตรงของท้องถิ่น แต่ที่ขึ้นอยู่กับงบประมาณของแต่ละท้องถิ่นว่าจะทำไปได้แค่ไหน

๓. รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ซึ่งขณะนี้เทศบาลของเราก็ได้จัดทำอยู่ แต่บางอย่างก็ได้มีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ว่าจะจัดทำได้เพียงใด เป็นที่น่าสังเกตว่าเรามีเจ้าหน้าที่รักษาที่สาธารณะ รักษาถนน ตลอดจนทางเดิน แต่เราไม่มีอำนาจ เป็นต้นว่าคนมาปลุกบ้านเราก็ไม่มีอำนาจไล่ ต้องไปแจ้งความตำรวจ ผู้ที่มีหน้าที่แต่ไม่มีอำนาจก็จะปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ได้ยาก

ในเรื่องที่เกี่ยวกับที่สาธารณะนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายการโยธาโดยตรง เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้มีข้อพิพาทระหว่างเทศบาลกับประชาชนมามากแล้ว เราจึงร้องไปทางกระทรวงมหาดไทยว่า เรามีเจ้าหน้าที่กวาดถนน กูแลถนน ตลอดจนที่สาธารณะต่าง ๆ แต่เราก็ไม่มีหน้าที่เข้าไปควบคุมดูแล จนกระทั่งต่อมาได้มีประกาศของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบอำนาจให้เทศบาลนครกรุงเทพเป็นผู้เข้าไปคุ้มครองดูแลและป้องกันที่สาธารณะได้ ออกโดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดินเรื่องมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยมอบอำนาจให้เทศบาลนครกรุงเทพเป็นผู้เข้าไปคุ้มครองดูแลและป้องกันที่สาธารณะได้ เฉพาะในเขตเทศบาลนครกรุงเทพก็ได้มอบให้เทศบาลนครกรุงเทพแต่ละเขตเป็นผู้ดูแล ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน ก็พระราชบัญญัติที่มอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ดูแลที่ในจังหวัด จึงเกิดการยุ่งยากขึ้นเพราะเทศบาล

ก็มีหน้าที่อยู่แล้ว จังหวัดก็มีหน้าที่ตกลงไปอีก ภายหลังจึงได้ยกเลิกอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในเรื่องนี้ ขณะนี้ยังเหลือแต่อำนาจของเทศบาลเท่านั้นที่จะเข้าไปควบคุมดูแลแต่อย่างไรก็ดี กระทรวงมหาดไทยก็ยังไม่ได้มอบอำนาจให้เต็มที่ ยังมีคำสั่งมาว่า เฉพาะในการที่จะฟ้องร้องผู้กระทำผิดในที่สาธารณะก็ต้องให้อัยการเป็นผู้ฟ้องร้อง ฉะนั้น กรณีเกิดการบุกรุกที่สาธารณะก็ดี ในการที่ดำเนินการต่อสู้คดีเกี่ยวกับผู้ที่ฟ้องร้องเทศบาลในส่วนที่เกี่ยวกับที่สาธารณะเราต้องมอบอำนาจให้ทางอัยการเป็นผู้ดำเนินการแทน ซึ่งหมายความว่าทางเทศบาลมีส่วนที่จะต้องเป็นพยานในศาล การดูแลที่สาธารณะยังเกิดปัญหาอย่างมากมาย เป็นต้นว่าราษฎรขอรังวัดที่ดิน ในการรังวัดที่ดินทางกองรังวัดและที่ดินฝ่ายการโยธา บอกว่าเป็นที่สาธารณะ ขอให้กันออกจากโฉนด เจ้าของเกิดไม่ยอม เมื่อมีปัญหาเช่นนี้ก็มียุ่ว่าเทศบาลจะมีอำนาจกันที่เอกชนออกจากโฉนดได้หรือเปล่า ซึ่งขณะนี้ก็มีเรื่องร้องกันอยู่มากมาย เรื่องที่สาธารณะนี้เราต้องพิจารณากันให้ลึกซึ้งเกี่ยวข้อง้วยอาจทำให้สิทธิของเอกชนเสียหายได้ เพราะถ้ากฎหมายบ่งไว้ว่าที่ใดเป็นที่สาธารณะก็เป็นการแจ้งชัด แต่ที่เราถือว่าถนนหนทางก็ดี ทางเดินต่าง ๆ ก็ดี ที่ปล่อยให้ปละละเลยให้ประชาชนได้เดินได้ใช้มาเป็นเวลานานแล้ว เราถือว่าเป็นที่สาธารณะโดยปริยาย ในเรื่องนี้มันตัวอย่างมาแล้วให้ฟังเช่น

ที่บริเวณปากซอยทองหล่อซึ่งเป็นเรื่องต้องต่อสู้กันมาประมาณ ๑๐ ปีได้แล้ว ที่จับเกี่ยวกันมากับเจ้าของที่ดิน ที่ปากซอยทองหล่อสภาพเดิมได้ซุกเป็นคลองโดยเอาดินในคลองมาถมเป็นถนนขึ้น ต่อมาเทศบาลขยายเขตออกไปและได้รับโอนซอยทองหล่อก็คือว่าที่ในขณะนี้เป็นที่สาธารณะด้วย เพราะว่าปล่อยให้ประชาชนได้ใช้สอยมานานแล้ว ซอยทองหล่อเดิมไม่เป็น แต่เมื่อได้ปล่อยให้แล้วก็คือว่าเป็น เจ้าของที่ดินริมคูก็ปล่อยให้ชาวบ้านไปปลูกบ้านคร่อมคูอยู่มาก ตลอดจนการขายที่ครั้งหลังบริษัทบางจากผู้ซื้อก็ได้รับโอนจากเจ้าของที่เดิม เทศบาลจึงต้องบังคับบริษัทบางจากหรือถอนส่วนที่ล้าออกไป คดีนี้เป็นความกันอยู่นาน ๒ ปี ในที่สุดศาลแพ่งก็ตัดสินให้เทศบาลเป็นฝ่ายชนะโดยถือว่าที่ได้ถูกปล่อยให้ปละละเลยมานานแล้ว ที่นี้มีปัญหาอยู่ว่า ที่แปลงอื่นในลักษณะอันเกี่ยว

กันนั้นจะเป็นที่สาธารณะด้วยหรือเปล่า อันนี้เป็นข้อกฎหมายที่ว่าในเมื่อที่แปลงหนึ่งเป็นที่สาธารณะแล้ว ที่แปลงอื่นจะเป็นด้วยหรือเปล่า ในเรื่องคงจะมีการฟ้องร้องกันอีกมาก เพราะมีอยู่ตลอดคชอยเลยที่เดียว และเวลานั้นเทศบาลถือว่าเป็นที่สาธารณะหมดทั้งแนวคงจะได้ทราบกันในโอกาสต่อไปว่าเป็นอย่างไร อย่างไรก็ดี ทางเทศบาลเรายังถือว่าที่นั้นยังเป็นที่สาธารณะอยู่ และเมื่อเร็ว ๆ นี้ก็ได้ไปรื้อถอนบ้านเรือนที่ปากซอยทองหล่อ โดยอาศัยพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดของบ้านเมืองซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นคดีฟ้องร้องกันทุกวันนี้

๔. การบ่อนักและระงับโรคติดต่อ ต้องปฏิบัติไปตามกฎหมาย ซึ่งในครั้งแรกพระราชบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้เรียกว่าพระราชบัญญัติโรคติดต่อ ได้ออกมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๗ แต่ไม่ได้ให้อำนาจเทศบาลมากนัก ต่อมาก็ดำเนินปีที่ ๒ และที่ ๓ เมื่อปี ๒๔๗๙ และ ๒๔๘๒ ตามลำดับ ทำให้มีอำนาจในการปฏิบัติงานได้มากขึ้น

๕. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง เรามาพิจารณาถึงคำที่ว่า “ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง” เป็นหน้าที่ของเทศบาล คล้าย ๆ กับว่าให้เทศบาลมีเฉพาะเครื่องใช้ในการดับเพลิงเท่านั้น หน้าที่ในการดับเพลิงโดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครกรุงเทพก็เป็นหน้าที่ของกรมตำรวจ

๖. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม อันนี้เทศบาลจะทำได้ก็เพียงปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา เพราะว่าในพระราชบัญญัตินี้มอบอำนาจให้เราเฉพาะการศึกษาขั้นต้น ในขณะที่เทศบาลนครกรุงเทพได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษามาดำเนินการอยู่ ในเรื่องนี้มีกฎหมายที่ให้อำนาจคือพระราชบัญญัติประถมศึกษา ปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ต่อมาได้แก้ไขเป็นฉบับที่ ๒ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๓ และแก้ไขฉบับที่ ๓ เมื่อปี ๒๕๐๕ ในระหว่างนี้ก็ให้มีพระราชกฤษฎีกาบางอย่างตามพระราชบัญญัติได้มอบอำนาจประถมศึกษาให้แก่เทศบาลเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๙ สรุปแล้วในเรื่องนี้เดิมก็มอบมาให้ ต่อมารัฐบาลได้นำไปดำเนินการเองแล้วก็ตามมอบมาอีก จนปัจจุบันนี้หน้าที่อันนี้ก็มาเป็นของเทศบาลอีกครั้งหนึ่ง

๗. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา อันนี้เป็นหน้าที่โดยตรงของเทศบาล แต่เราจะเห็นว่าตามต่างจังหวัดเท่านั้นที่เป็นหน้าที่ของเทศบาล ส่วนในกรุงเทพมหานคร เป็นผู้จัดทำอยู่โดยขึ้นกับกองประปา กรมโยธาเทศบาล

๘. ให้มีโรงฆ่าสัตว์ ในการปฏิบัติการให้มีโรงฆ่าสัตว์ก็ได้มีกฎหมายระบุให้อำนาจไว้แก่เทศบาลเรียกว่า “พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๐๓” แต่เดิมทีเดียวไม่มีเพราะว่าที่เทศบาลเข้าไปจัดการโรงฆ่าสัตว์โดยอาศัยพระราชบัญญัติรายได้เทศบาลเพราะเข้าไปมีรายได้ต่าง ๆ ซึ่งเทศบาลเป็นผู้รับ ต่อมาเมื่อปี ๒๕๐๓ จึงให้อำนาจเทศบาลเป็นผู้ควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ได้ด้วย ต่อมาได้แก้ไขเป็นฉบับที่ ๒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ และยิ่งกว่านั้นต่อมาก็ยังมีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์ที่เกี่ยวกับเบ็ดไก่และห่าน ในเขตเทศบาลนครกรุงเทพและธนบุรี การฆ่าสัตว์ขณะนี้เทศบาลได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของโรงงานฆ่าสัตว์ การดำเนินงานขึ้นอยู่กับกองผลประโยชน์โดยปริยายก็มีหน้าที่ออกอาชญาบัตร เก็บค่าน้ำไฟ และอากรการฆ่าสัตว์

๙. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้เพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชน นอกจากนี้อาจจะมีโรงพยาบาลและสถานที่อื่น ๆ

๑๐. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

๑๑. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ

๑๒. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น เป็นหน้าที่โดยตรงหมายความว่าเทศบาลจะต้องจัดให้มีแสงสว่างขึ้นภายในเขตของตน ไม่ได้หมายความว่าเทศบาลจะต้องไปควบคุมดำเนินกิจการโรงไฟฟ้า ที่กฎหมายบอกว่า “หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น” นั้น หมายความว่าที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ เช่นตามชนบทให้ใช้จุดไฟแทน

๑๓. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

๑๔. กิจการอย่างอื่นที่จำเป็นสำหรับการสาธารณสุข

ใน ๑๔ อย่างที่กล่าวมา^๕ เป็นเรื่องที่กฎหมายพระราชบัญญัติเทศบาลกำหนดหน้าที่ให้เทศบาล นอกจากนี้เทศบาลยังมีหน้าที่ที่อาจจะทำได้มี

๑. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม สุสาน
๒. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
๓. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
๔. ให้มีการสาธารณสุข
๕. จัดตั้งบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
๖. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษาและพลศึกษา
๗. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะหรือสวนสัตว์
๘. เทศพาณิชย์

เราจะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาลได้กำหนดไว้โดยวงจำกัด คือ หน้าที่ที่ต้องทำมีอยู่ ๑๔ ประการด้วยกัน และหน้าที่ที่อาจจะทำได้อีก ๘ ประการ เทศบาลที่มีกำลังเพียงพออาจจะทำการเทศพาณิชย์ เช่นการเดินรถเมล์ แต่อย่างไรก็ตาม เทศบาลไม่ได้ทำหน้าที่เฉพาะที่กล่าวมาแล้วเท่านั้น ต่อมาได้มีกฎหมายอื่น ๆ อีก ๓๔ ฉบับได้กำหนดหน้าที่ให้เทศบาลทำมีดังต่อไปนี้

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของเทศบาล

๑. กฎหมายทั่วไป

๑. พ.ร.บ. จัดตั้งเทศบาลนครกรุงเทพ	๒๔๗๕
พ.ร.ฎ. เปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลนครกรุงเทพ	๒๔๘๕
พ.ร.ฎ. เปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลนครกรุงเทพ (ฉบับที่ ๒)	๒๔๘๗
พ.ร.ฎ. เปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลนครกรุงเทพ (ฉบับที่ ๓)	๒๕๐๗

พ.ร.ฎ.	กำหนดให้เทศบาลนครกรุงเทพและเทศบาลนครธนบุรี อยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทย	๒๕๐๒
๒. พ.ร.บ.	เทศบาล	๒๕๔๖
พ.ร.บ.	เทศบาล (ฉบับที่ ๒) แก้ไขเพิ่มเติม ม. ๖๖, ๖๗ การกู้เงิน	๒๕๔๘
พ.ร.บ.	เทศบาล (ฉบับที่ ๓) แก้มีสมาชิกประเภทเดียว และอำนาจ	๒๕๔๘
พ.ร.บ.	เทศบาล (ฉบับที่ ๔) แก้ ม. ๒๗ เพิ่ม ม. ๖๗ ทวิ และ ม. ๖๗ ทรี รายจ่ายและการจ่ายเงินเทศบาล เพิ่มส่วนที่ ๗ คณะกรรมการที่ปรึกษาการเทศบาล	๒๕๐๕
	กฎกระทรวงฉบับที่ ๑/๒๕๔๖	
	กฎกระทรวงฉบับที่ ๒/๒๕๔๖	อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี และเทศมนตรี
๓. พ.ร.บ.	การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล	๒๕๔๒
พ.ร.บ.	การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๒)	๒๕๔๕
พ.ร.บ.	การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๓)	๒๕๔๖
พ.ร.บ.	การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๔) (แก้ไขเหมือนกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนฯ)	๒๕๐๑
	ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๔/๒๕๐๑ (การ เลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาเทศบาล)	
	ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๐/๒๕๐๒ (ให้ เทศมนตรีชั่วคราวอยู่ในตำแหน่งการแต่งตั้งซ่อม)	
	ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๕/๒๕๐๒ (การแต่งตั้ง สมาชิกสภาเทศบาลอันมิใช่เป็นการเลือกตั้งซ่อม)	

๔. พ.ร.บ. การทะเบียนราษฎร	๒๔๙๙
พ.ร.ฎ. ให้ใช้บทบัญญัติในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๑ ถึง ๓๕ แห่ง พ.ร.บ. การทะเบียนราษฎร ๒๔๙๙	๒๕๐๐
กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๙) ออกตามความใน พ.ร.บ. การทะเบียนราษฎร ๒๔๙๙ (จัดตั้งสำนักงานกลาง สำนักทะเบียน)	
กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๙) (ฉบับที่ ๒) ออกตามความ ใน พ.ร.บ. การทะเบียนราษฎร ๒๔๙๙ (การ สำรวจตรวจสอบทะเบียน)	
๕. พ.ร.บ. ประถมศึกษา	๒๔๗๘
พ.ร.บ. ประถมศึกษา (ฉบับที่ ๒)	๒๔๘๓
พ.ร.บ. ประถมศึกษา (ฉบับที่ ๓)	๒๕๐๕
พ.ร.ฎ. มอบอำนาจบางอย่างตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษา ให้แก่เทศบาล	๒๔๗๙
๖. พ.ร.บ. การป้องกันและระงับอัคคีภัย	๒๔๙๕
พ.ร.บ. การป้องกันและระงับอัคคีภัย (ฉบับที่ ๒) แก้ ม. ๓, ๕, ๘, ๑๑, ๒๖	๒๔๙๙
พ.ร.ฎ. มอบอำนาจรัฐมนตรีในการแต่งตั้งนายตรวจพิเศษ และผู้อำนวยการท้องถิ่น	๒๔๙๙
กฎกระทรวง ๒๔๙๖ (การเก็บรักษาหรือมีไว้ซึ่งสิ่ง ทำให้เกิดอัคคีภัยได้ง่าย)	
กฎกระทรวง (ฉบับที่ ๒) ๒๔๙๖ แก้ตามใน (๓) ของข้อ ๑ (ข) แห่งกฎฯ ๒๔๙๖	

กฎกระทรวง (ฉบับที่ ๓) ๒๔๙๘ เรื่องหมายประจำตัวเจ้าหน้าที่
 กฎกระทรวง ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) ควบคุมการใช้ การเก็บรักษา
 การมีไว้หรือขนย้ายปอ นุ่น และฝ้าย เพื่อป้องกันอัคคีภัย

๒. กฎหมายเกี่ยวกับพนักงานเทศบาล

๗. พ.ร.ฎ. ระเบียบพนักงานเทศบาล ๒๕๐๖
๘. พ.ร.บ. บัตรประจำตัวข้าราชการ พนักงานเทศบาล ๒๔๙๘
 พ.ร.บ. บัตรประจำตัว (ฉบับที่ ๒) ๒๔๙๘ (แก้ ม. ๔, ๖)
 กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๔)
๙. พ.ร.บ. บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น ๒๕๐๐
๑๐. พ.ร.บ. เครื่องแบบเจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๔๗๘
 กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๗)
๑๑. พ.ร.บ. เหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา
 พุทธศักราช ๒๔๘๔
 พ.ร.บ. เหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา
 (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๕
 พ.ร.บ. เหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา
 (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๐๗

๓. กฎหมายเกี่ยวกับการคลังส่วนท้องถิ่น

๑๒. พ.ร.บ. รายได้เทศบาล ๒๔๙๗
 พ.ร.บ. รายได้เทศบาล (ฉบับที่ ๒) ๒๕๐๑ (ยกรายได้
 นอกเขตให้จังหวัด)
 กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๔๙๗) พ.ร.บ. จัดสรรรายได้
 ประเภทภาษีการค้าให้แก่เทศบาล ๒๕๐๕

กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๕) ออกตามความใน พ.ร.บ.

จัดสรรรายได้ประเภทภาษีการค้าให้แก่เทศบาล ฯลฯ

๑๓. พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๖) ๒๕๐๒
(มาตรา ๖๖ ให้ที่ดินบางประเภทที่กำหนดไว้
เว้นไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับที่ดิน)

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒๓ (๒๕๐๖) เพิ่มส่วนลด
ในการรังวัดเฉพาะกำหนด

๑๔. พ.ร.บ. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ๒๔๗๕

พ.ร.บ. (ฉบับที่ ๒) ยกเลิกไม่เก็บภาษีบ้านที่อยู่เอง
หรือให้ผู้อื่นเช่า ๒๔๗๕

พ.ร.บ. (ฉบับที่ ๓) เปลี่ยนนับแต่เดือน ม.ค.
เป็นเดือนที่ ๑ แทนเดือน เม.ย. ๒๔๘๕

พ.ร.ฎ. ให้ใช้ พ.ร.บ. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ๒๔๗๕
ในเขตเทศบาล ๒๔๘๗

๑๕. พ.ร.บ. ควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ ๒๕๐๓

พ.ร.บ. (ฉบับที่ ๒) ๒๕๐๔

พ.ร.ฎ. ให้ใช้ พ.ร.บ. ควบคุมการฆ่าสัตว์บังคับในท้องที่
เขตเทศบาลนครกรุงเทพและเทศบาลนครธนบุรี
เกี่ยวกับเบ็ด ไก่ และห่าน ๒๕๐๕

กฎกระทรวง ๗, ๘, ๙ ตาม พ.ร.บ. ควบคุมการฆ่าสัตว์
พ.ศ. ๒๕๐๕

๑๖. พ.ร.บ. การพนัน (ฉบับที่ ๖) ๒๕๐๓

๑๗. พ.ร.บ. จัดระเบียบการจอกยานยนต์ในเขตเทศบาล
และสุขาภิบาล ๒๕๐๓
(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๓๑ ลงวันที่ ๑๓
เมษายน ๒๕๐๓)

๔. กฎหมายเกี่ยวกับการโยธา

๑๘. พ.ร.บ. การผังเมืองและชนบท. ๒๔๙๕
๑๙. พ.ร.บ. ควบคุมการก่อสร้างอาคารในเขตเพลิงไหม้ ๒๔๗๖
พ.ร.บ. ควบคุมการก่อสร้างอาคารในเขตเพลิงไหม้
(ฉบับที่ ๒) ๒๔๙๖
๒๐. พ.ร.บ. ควบคุมการก่อสร้างอาคาร ๒๔๗๙
พ.ร.บ. (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๔ ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น
รื้อถอนอาคาร และมีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์
คำสั่งเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคาร
- กฎกระทรวง ออกตามความใน พ.ร.บ. ควบคุม
การก่อสร้างอาคาร (ฉบับที่ ๒) ๒๔๙๘
- ประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ ๓/๒๔๙๓ กำหนดสิ่ง
ปลูกสร้างบางประเภท เป็นอาคาร (เตาไฟ
เครื่องจักร)
- พ.ร.ฎ. ให้ใช้ พ.ร.บ. ควบคุมการก่อสร้างอาคาร ๒๔๗๙
ในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ ๒๔๘๒
๒๑. พ.ร.บ. ควบคุมการจอกเรือในแม่น้ำลำคลอง ๒๔๗๙

๒๒. พ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. ๑๒๑
 พ.ร.ฎ. ให้ใช้ พ.ร.บ. รักษาคลอง ร.ศ. ๑๒๑
 (ใช้แก้คลองตามบัญชีท้าย พ.ร.ฎ.) ๒๔๘๕
๒๓. พ.ร.บ. ทางหลวง ๒๔๘๒
 พ.ร.บ. (ฉบับที่ ๒) ๒๔๘๗
๒๔. พ.ร.บ. ป้องกันอันตรายเกิดจากการเล่นมหรสพ ๒๔๖๔
๒๕. คำสั่งที่ ๘๙๐/๒๔๘๘ เรื่องมอบหมายให้ทบวงการ
 เมืองอื่นมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและคำเนิน
 การ คุ้มครองป้องกันอันเป็น สาธารณสมบัติ
 ของแผ่นดิน (มอบให้เทศบาลภายในเขต
 เทศบาลนั้น ๆ)
๒๖. ประกาศคณะปฏิวัติ พ.ศ. ๒๕๐๒
๒๗. พ.ร.บ. เว้นคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๘๗
๕. กฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุข
๒๘. พ.ร.บ. สาธารณสุข ๒๔๘๔
 พ.ร.บ. (ฉบับที่ ๒) ๒๔๘๕
 พ.ร.บ. (ฉบับที่ ๓) แก้ม. ๔ วิเคราะห์ศัพท์ ๒๔๘๗
 พ.ร.บ. (ฉบับที่ ๔) ๒๕๐๔ (เปลี่ยนคำธรรมเนียม
 เก็บขนมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล)
 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) ๒๔๘๒
 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๕) ๒๔๘๘
๒๙. พ.ร.บ. ควบคุมการสุสานและฌาปนสถาน ๒๔๘๑
 พ.ร.บ. (ฉบับที่ ๒) แก้ม. ๑๐ แห่ง พ.ร.บ. ๒๔๘๑ ๒๔๘๕

๓๐. พ.ร.บ. ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ๒๔๙๘
 พ.ร.ฎ. ให้ใช้ พ.ร.บ. ป้องกันพิษสุนัขบ้า ๒๔๙๘
 บังคับในเขตเทศบาลทุกเทศบาล ๒๕๐๑
๓๑. พ.ร.บ. ควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง ๒๔๙๓
 พ.ร.ฎ. ให้ใช้ พ.ร.บ. ควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่อง
 ขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙
 ประกาศสำนักคณะรัฐมนตรีและกระทรวงมหาดไทย
 เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราช-
 บัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่อง
 ขยายเสียง (ฉบับที่ ๔) ๒๔๙๓
 (ให้นายกเทศมนตรีเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตเทศบาล)
๓๒. พ.ร.บ. ควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย ๒๔๙๐
 พ.ร.บ. ควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย (ฉบับที่ ๒)
 แก่ ม. ๘ แห่ง พ.ร.บ. ๒๔๙๐ ๒๔๙๔
 พ.ร.บ. ควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย (ฉบับที่ ๓) ๒๔๙๗
๓๓. พ.ร.บ. โรคติดต่อ ๒๔๗๗
 พ.ร.บ. (ฉบับที่ ๒) ๒๔๗๘
 พ.ร.บ. (ฉบับที่ ๓) ๒๔๘๒
๓๔. พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ
 เรียบร้อยของบ้านเมือง ๒๕๐๓
 พ.ร.ฎ. ให้ใช้ พ.ร.บ. รักษาความสะอาดฯ บังคับ
 ในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ จังหวัดพระนคร
 และเทศบาลนครธนบุรี จังหวัดธนบุรี ๒๕๐๓

เรื่อง พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘

โดย นายวรินทร์ ราชมะรงค์ อ.บ.

สารวัตรตรวจภาษีเอก กองผลประโยชน์ เทศบาลนครกรุงเทพ

“ภาษีบำรุงท้องที่” หรือที่คนทั่วไปนิยมเรียกว่า “ภาษีที่ดิน” เคยจัดเก็บตามประมวลรัษฎากร ลักษณะ ๓ ว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ โดยกรมสรรพากรเป็นผู้ควบคุมการจัดเก็บ ต่อมาได้มีกฎหมายให้อำนาจเทศบาลและสุขาภิบาลจัดเก็บเป็นรายได้ของเทศบาลและสุขาภิบาล เฉพาะที่ดินที่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลนั้น ๆ และเนื่องจากเงินรายได้ภาษีบำรุงท้องที่เป็นเงินที่เก็บมาเพื่อใช้จ่าย ในการทะนุบำรุงท้องดินในเขตนั้น ๆ ฉะนั้น เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงินภาษีประเภทนี้ ทางราชการจึงได้ประกาศใช้กฎหมายขึ้นใหม่โดยมอบให้ราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้จัดเก็บภาษีนี้เสียเอง เรียกว่า “พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘” ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๒ ตอน ๔๔ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ เป็นต้นไป เมื่อได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว ประมวลรัษฎากรจึงถูกยกเลิกไป เว้นเสียแต่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับภาษีบำรุงท้องที่ซึ่งค้างอยู่ตั้งแต่ปี ๒๕๐๘ ย้อนหลังไป ยังคงใช้ประมวลรัษฎากรว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ฉบับเดิมบังคับอยู่ก่อนอื่นใคร่ขอเรียน หลัก การทั่ว ๆ ไปของกฎหมายฉบับนี้ สักเล็กน้อยก่อน กล่าวคือ

๑. หลักการสำคัญ ส่วนใหญ่ของกฎหมายฉบับนี้คงเป็นเช่นเดียวกับประมวลรัษฎากรเดิม เพียงแต่ได้นำมาบัญญัติขึ้นใหม่เป็นกฎหมายพิเศษโดยเฉพาะ เปลี่ยนผู้จัดเก็บจากกรมสรรพากรมาเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บ และโดยที่หน่วย

ราชการส่วนท้องถิ่นขึ้นต่อกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย จึงเปลี่ยนจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๒. **อัตรากาษี** ใครขอย่ำว่าพระราชบัญญัติกาษีบ่ำรุงท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๘ มิได้เปลี่ยนแปลงอัตรากาษีแต่อย่างใด คือ ยังกองไว้ตามกฎหมายเดิม เพียงแต่ได้ยกอัตรากาษีจากประมวลรัษฎากรมาบัญญัติไว้ในกฎหมายใหม่เท่านั้น สรุปแล้วก็คือไม่มีการเพิ่มอัตรากาษีแก่ประการใด

อย่างไรก็ดี กาษีบ่ำรุงท้องถิ่นมีลักษณะเป็นกาษีทรัพย์สิน ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การจัดเก็บตามค่าหรือราคาของที่ดิน ฉะนั้นจึงมีลักษณะเป็นกาษียึดหยุ่นแล้วแต่การขึ้นลงของราคาที่ดิน กล่าวคือ ถ้าที่ดินมีราคาสูง กาษีก็สูงตามไปด้วย แต่ถ้ำราคาที่ดินลดลง กาษีก็ลดลงด้วย ค่าหรือราคาของที่ดินตั้งกล่าว พระราชบัญญัติกาษีบ่ำรุงท้องถิ่นเรียกว่า “ราคาปานกลางของที่ดิน”

การกำหนดราคาปานกลางของที่ดินนั้น เฉพาะในเขตเทศบาลกฎหมายได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาการดีราคาปานกลางของที่ดิน” ซึ่งประกอบด้วย ปลัดจังหวัด ที่ดินจังหวัด นายอำเภอท้องถิ่น เทศมนตรีหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิสองคนซึ่งสภาเทศบาลเลือก ราคาปานกลางของที่ดินที่คณะกรรมการดีไว้ใช้เป็นหลักในการจัดเก็บกาษีได้คราวละ ๔ ปี สำหรับรอบ ๔ ปีแรกซึ่งเริ่มแก่ พ.ศ. ๒๕๐๔ ถึง ๒๕๑๒ เฉพาะในเขตเทศบาลนครกรุงเทพคณะกรรมการได้ประชุมดีราคาเสร็จ และได้ ประกาศให้ ประชาชนทราบแล้วตั้งแต่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๔ ท่านเจ้าของที่ดินผู้ประสงค์จะทราบว่า ที่ดินของท่านมีราคาปานกลางไรละเท่าใดและจะ ต้องเสียกาษีเท่าใด โปรดคิกต่อขอคุดจากเจ้าพนักงานประเมินได้ทุกแขวงหรือจะไปคิกต่อขอคุดจากเจ้าหน้าที่แผนกกาษีโรงเรียนและกาษีบ่ำรุงท้องถิ่น กองผลประโยชน์ เทศบาลนครกรุงเทพ (อาคารชั้น ๒ กำถนนนบ้านดินสอ) ก็ได้

ต่อไปนี้เป็นสาระสำคัญของพระราชบัญญัติกาษีบ่ำรุงท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งท่านเจ้าของที่ดินทั่วไปควรจะได้ทราบไว้ คือ

๑. คำว่า “ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินและให้หมายความรวมถึงพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือที่มีน้ำท่วม คือ ไม่ว่าจะเป็นที่ดินบนบก ที่ที่เป็นภูเขา หรือเป็นบ่อน้ำ สระน้ำ ลำคลอง หรือหนองบึง ย่อมถือเป็นที่ดินตามกฎหมาย^{๕๕} ทงสิน

๒. คำว่า “เจ้าของที่ดิน” หมายความว่า บุคคลหรือคณะบุคคลไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือครอบครองอยู่ในที่ดินที่ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง

คำว่าเจ้าของที่ดินตามความหมายนี้ อาจแยกได้เป็น ๒ ประการ คือ

ประการที่ ๑ เจ้าของที่ดิน หมายถึงผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์อันแท้จริง กรรมสิทธิ์ดังกล่าวอาจได้มาโดยการซื้อขาย การรับขายฝาก การแลกเปลี่ยน การยกให้หรือการรับมรดก เหล่านี้เป็นต้น หลักฐานการแสดงกรรมสิทธิ์ดังกล่าว อาจจะเป็นโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญอื่น ๆ ก็ได้

ประการที่ ๒ นอกจากผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยแท้จริงแล้ว คำว่าเจ้าของที่ดินตามกฎหมายฉบับนี้ยังหมายถึงผู้ครอบครองอยู่ในที่ดินที่ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง เช่น เติมที่แห่งนั้นเป็นคลองสาธารณะหรือคูสาธารณะ แต่ต่อมาดินเงินขึ้น มีผู้เข้าไปครอบครองจะโดยการขอเช่าหรือขออนุญาตเช่าอยู่อาศัยจากทางราชการ ซึ่งดูแลที่ดินแห่งนั้นก็ตาม บุคคลผู้ได้รับอนุญาตหรือเป็นผู้เช่าที่ดินดังกล่าวย่อมถือว่าเป็นเจ้าของที่ดินตามความหมายของพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ^{๕๕} ทงสิน

๓. ผู้มีหน้าที่เสียภาษี คือเจ้าของที่ดินตามความหมายข้างต้น และเป็นเจ้าของที่ดินในวันที่ ๑ มกราคมของปีใด ย่อมมีหน้าที่เสียภาษีสำหรับปีนั้น ตามราคาปานกลางของที่ดิน เว้นแต่ที่ดินดังกล่าวไม่ต้องเสียภาษี คือ

(๑) ที่ดินที่เป็นที่ตั้งพระราชวังอันเป็นส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

(๒) ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือที่ดินของรัฐที่ใช้ในกิจการของรัฐหรือสาธารณะโดยมิได้หาผลประโยชน์

(๓) ที่ดินของ ราชการส่วน ท้องถิ่น ที่ใช้ในกิจการ ของราชการ ส่วน ท้องถิ่น หรือสาธารณะ โดยมีได้หาผลประโยชน์

(๔) ที่ดินที่ใช้เฉพาะการพยาบาลสาธารณะ การศึกษาหรือการกุศลสาธารณะ

(๕) ที่ดินที่ใช้เฉพาะศาสนิกศาสนาใดศาสนาหนึ่ง ที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ ของวัดไม่ว่าจะใช้ประกอบศาสนิกศาสนาใดศาสนาหนึ่งหรือไม่ หรือที่ศาลเจ้า โดยมีได้หาผลประโยชน์

(๖) ที่ดินที่ใช้เป็นสุสานและฌาปนสถาน

(๗) ที่ดินที่ใช้ในการรถไฟ การประปา การไฟฟ้า หรือท่าเรือของรัฐ

(๘) ที่ดินที่ใช้ต่อเนื่องกับ โรงเรือนที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินอยู่แล้ว ที่ดินตามข้อนี้ให้แก่ที่ดินที่ปลูกโรงเรือนให้เช่า หรือใช้ประกอบการค้า หรือการอุตสาหกรรม เป็นต้น ซึ่งได้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมายอยู่แล้ว ย่อมได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่

(๙) ที่ดินของเอกชนเฉพาะส่วนที่เจ้า ของที่ดิน ยินยอมให้ ทางราชการจัดใช้ เพื่อสาธารณประโยชน์ โดยเจ้าของที่ดินมิได้ใช้หรือหาผลประโยชน์ในที่ดินเฉพาะส่วนนั้น

การยกให้ตามข้อนี้จะได้รับยกเว้นภาษี ก็ต่อเมื่อ ได้มีการยก ให้โดยถูกต้องตามกฎหมาย

(๑๐) ที่ดินที่เป็นที่ตั้งที่ทำการขององค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติ หรือองค์การระหว่างประเทศอื่น ในเมื่อประเทศไทยมีข้อผูกพันให้ยกเว้นตามอนุสัญญาหรือความตกลง

(๑๑) ที่ดินที่เป็นที่ตั้งที่ทำการของสถานทูต หรือสถานกงสุล ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน

(๑๒) ที่ดินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ขณะที่กฎกระทรวงดังกล่าวยังไม่

๔. การลดหย่อน บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินแปลงเดียวหรือหลายแปลงที่อยู่ในจังหวัดเดียว และใช้ที่ดินนั้นเป็นที่อยู่อาศัยของตน เป็นที่เลี้ยงสัตว์ของตน หรือประกอบกิจกรรมของตน กฎหมายลดหย่อนให้ไม่ต้องเสียภาษีตามเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

(๑) ถ้าเป็นที่ดินนอกเขตเทศบาลหรือนอกเขตสุขาภิบาล ลดหย่อนให้ห้าไร่นั่งไร่

(๒) ถ้าเป็นที่ดินในเขตเทศบาลตำบลหรือในเขตสุขาภิบาล ลดหย่อนให้

(๓) ถ้าเป็นที่ดินในเขตเทศบาลเมือง ลดหย่อนให้สองร้อยตารางวา

(๔) ถ้าเป็นที่ดินในเขตเทศบาลนคร ลดหย่อนให้หนึ่งร้อยตารางวา

ที่ดินซึ่งเข้าเกณฑ์ได้รับการลดหย่อนดังกล่าวข้างต้น ถ้าส่วนใดมีสิ่งปลูกสร้างใช้เป็นสถานการค้าหรือให้เช่า ย่อมไม่ได้รับลดหย่อนภาษีสำหรับส่วนนั้น ตัวอย่าง เช่น นาย ก. มีที่ดินในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ ๑๐๐ ตารางวา ใช้ปลูกบ้านอยู่อาศัยเอง ๕๐ ตารางวา และอีก ๕๐ ตารางวาให้คนอื่นเช่าปลูกบ้านอยู่อาศัย ตามตัวอย่างนี้ นาย ก. จะขอลดหย่อนเต็ม ๑๐๐ ตารางวาไม่ได้ คงได้รับลดหย่อนเพราะเหตุปลูกบ้านอยู่อาศัยเพียง ๕๐ ตารางวา ส่วนอีก ๕๐ ตารางวาไม่ได้รับลดหย่อนเพราะ นาย ก. ให้คนอื่นเช่าปลูกบ้านจึงต้องเสียภาษีเฉพาะส่วนนั้น

ในกรณีที่บุคคลธรรมดาหลายคนเป็นเจ้าของที่ดินร่วมกัน ให้ได้รับลดหย่อนตามเกณฑ์ข้างต้นร่วมกัน จะแยกขอลดหย่อนไม่ได้ ตัวอย่างเช่น ก. ข. ค. มีกรรมสิทธิ์ร่วมกันในที่ดินซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ จำนวน ๓๐๐ ตารางวา ทั้ง ๓ คนต่างปลูกอยู่อาศัยเองในที่ดินแปลงนั้น ดังนี้ คงได้รับลดหย่อนไม่ต้องเสียภาษีเพียง ๑๐๐ ตารางวา จะต่างคนต่างขอลดหย่อนคนละ ๑๐๐ ตารางวาไม่ได้

อนึ่ง การลดหย่อนตามที่กล่าวมาแล้ว ย่อมได้รับลดหย่อนสำหรับที่ดินที่อยู่ในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งแต่จังหวัดเดียว จะขอลดหย่อนหลายจังหวัดไม่ได้ ตัวอย่างเช่น นาย ก. มีที่ดินอยู่ในเขตเทศบาลนครธนบุรี จังหวัดธนบุรี ๑๐๐ ตารางวา และมีที่ดินอยู่ในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ จังหวัดพระนครอีก ๑๐๐ ตารางวา นาย ก. ได้ใช้ที่ดินทั้งสองแปลงปลูกบ้านอยู่อาศัยทั้งสองแห่งกันนี้ เมื่อนาย ก. ขอลดหย่อนทางจังหวัดธนบุรี ๑๐๐ ตารางวาแล้ว จะขอลดหย่อนทางจังหวัดพระนครอีกไม่ได้

๕. การยื่นแบบแสดงรายการที่ดินเพื่อเสียภาษี ให้ปฏิบัติดังนี้

ก. ให้ยื่นต่อเจ้าพนักงานประเมินท้องที่ซึ่งที่ดินอยู่ในเขต และให้ยื่นภายในเดือนมกราคมของปีแรกที่มีการตีราคาปานกลาง ถ้าไม่ยื่นภายในกำหนดต้องเสียค่าเพิ่มร้อยละ ๑๐ ของจำนวนเงินภาษีบำรุงท้องที่ สำหรับภาษีปี ๒๕๐๔ คณะกรรมการได้ตีราคาปานกลางไว้แล้ว จึงขอให้ท่านเจ้าของที่ดินยื่นแบบแสดงรายการดังกล่าวให้เสร็จสิ้นภายในเดือนมกราคม ๒๕๐๔

ข. การกรอกรายการลงในแบบยื่น ขอให้กรอกให้ถูกต้อง เพราะถ้าท่านยื่นไม่ถูกต้อง ทำให้จำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีลดน้อยลง ท่านจะต้องเสียเงินเพิ่มอีกร้อยละ ๑๐ ของภาษีบำรุงท้องที่ที่ประเมินเพิ่มเติม

ค. ถ้าท่านเป็นเจ้าของที่ดินชิ้นใหม่ หรือจำนวนเนื้อที่ดินเดิมของท่านเปลี่ยนแปลงไป ให้ไปยื่นแบบแสดงรายการต่อเจ้าพนักงานประเมินเสียภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ท่านเป็นเจ้าของที่ดินชิ้นใหม่ หรือนับแต่วันที่จำนวนเนื้อที่ดินของท่านได้มีการเปลี่ยนแปลงไป

การยื่นแบบแสดงรายการดังกล่าวใน ก. ข. และ ค. ข้างต้น สำหรับในเขตเทศบาลนครกรุงเทพโปรดนำไปยื่นต่อเจ้าพนักงานประเมินซึ่งที่ดินอยู่ในเขต เช่นที่ดินของท่านอยู่ในแขวงพระโขนง ให้ไปยื่นต่อเจ้าพนักงานประเมิน ณ ที่ทำการแขวงพระโขนง

แบบแสดงรายการที่ดินจะขอได้ ณ ที่ทำการแขวงนั้น ๆ หรือที่แผนกภาษีโรงเรือนและภาษีบำรุงท้องที่ กองผลประโยชน์ เทศบาลนครกรุงเทพ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้น

๖. การชำระค่าภาษี โปรตชำระ ณ ที่ทำการแขวงซึ่งที่ดินตั้งอยู่ในเขตส่วนกำหนดการชำระนั้น โดยปกติให้ชำระภายในเดือนเมษายนของทุกปี เว้นแต่ในกรณีที่เจ้าพนักงานประเมินได้แจ้งการประเมินให้ทราบ จะต้องนำเงินไปชำระภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน หากไม่ชำระภายในกำหนดนี้ จะต้องเสียเงินเพิ่มร้อยละหนึ่งต่อเดือนของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่

อนึ่ง ภาษีบำรุงท้องที่ซึ่งมิได้ชำระภายในกำหนดนั้น กฎหมายถือว่าเป็นภาษีค้างชำระ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจอนุญาตให้นายอำเภอหรือนายกเทศมนตรีแล้วแต่กรณีออกคำสั่งยึดอายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบภาษีบำรุงท้องที่ที่ค้างชำระ เพื่อนำเงินมาชำระค่าภาษีที่ค้างได้ โดยมีต้องดำเนินคดีทางศาล ฉะนั้นเพื่อมิให้ทรัพย์สินของท่านถูกยึดหรือถูกขายทอดตลาด โปรตชำระภาษีภายในกำหนดตามกฎหมายด้วย

๗. ความรับผิดชอบของผู้รับโอน เมื่อกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองของเจ้าของที่ดินได้โอนไปยังบุคคลอื่น ผู้รับโอนมีหน้าที่ร่วมกับเจ้าของที่ดินเสียภาษีบำรุงท้องที่ที่ค้างอยู่ไม่เกิน ๕ ปีด้วย ส่วนภาษีบำรุงท้องที่ที่ค้างชำระเกินกว่า ๕ ปี คงอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าของที่ดินเดิม

เพราะฉะนั้น ท่านผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ก็ดี หรือรับโอนสิทธิ์ครอบครองที่ดินก็ดีโปรดได้ใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ คือ ก่อนรับโอนโปรดสอบให้แน่นอนว่าที่ดินแปลงที่ท่านจะรับโอนนั้นได้เสียภาษีโดยถูกต้องครบถ้วนทุกปีหรือไม่ หากมีภาษีบำรุงท้องที่ที่ค้างชำระอยู่ ก็ควรให้เจ้าของที่ดินเดิมชำระให้ถูกต้องเสียก่อนการโอน มิฉะนั้นท่านจะต้องร่วมรับผิดชอบชำระค่าภาษีที่ค้างอยู่ย้อนหลังไปเป็นจำนวนเงินค่าภาษีถึง ๕ ปี การตรวจสอบภาษีบำรุงท้องที่ว่ามีค้างหรือไม่ เฉพาะในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ โปรด

สอบถามจากเจ้าพนักงานประเมินซึ่งที่คินอยู่ในเขตหรือจะสอบถามจากเจ้าหน้าที่แผนกเก็บเงิน กองผลประโยชน์ เทศบาลนครกรุงเทพก็ได้

๘. การประเมินย้อนหลัง พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจแจ้ง การประเมิน ย้อน หลัง ได้ เป็นเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่เจ้าพนักงานประเมินได้ทราบ ว่า เจ้าของที่ดินยังมีที่ดินแบบแสดงรายการที่ดินเพื่อเสียภาษี

การที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานประเมินไว้เช่นนี้ ก็เพื่อป้องกันมิให้เจ้าของที่ดินหลีกเลี่ยงการเสียภาษีบำรุงท้องที่ กล่าวคือ ถ้าเจ้าของที่ดินละเลยเพิกเฉย ไม่ยื่นแบบแสดงรายการที่ดินเพื่อเสียภาษีบำรุงท้องที่ เมื่อเจ้าพนักงานประเมินทราบย่อมมีอำนาจประเมินย้อนหลังได้ กรณีเช่นนี้นอกจากท่านจะต้องเสียภาษีย้อนหลังหลาย ๆ ปีแล้วยังจะต้องเสียค่าเพิ่มตามกฎหมายอีกด้วย

๙. บทกำหนดโทษ พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ นอกจากจะบัญญัติให้ผู้ฝ่าฝืนต้องเสียค่าเพิ่มตามกฎหมายแล้ว ยังได้บัญญัติโดยทางอาญาไว้ด้วยหลายกรณี เช่นผู้ใดโดยรู้อยู่หรือโดยจงใจแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ให้ด้วยคำเท็จ ตอบคำถามด้วยด้วยคำอันเป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดงเพื่อหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีบำรุงท้องที่ อาจได้รับโทษชั้นสูง คือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนั้นผู้ชักชวนเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติตามกฎหมาย หรือฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งตามกฎหมาย อาจได้รับโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับดังนี้ เป็นต้น

ความผิดอันต้องได้รับโทษตามกฎหมายนี้ ถ้านายอำเภอหรือนายกเทศมนตรีแล้วแต่กรณี เห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุก ย่อมมีอำนาจเปรียบเทียบกำหนดค่าปรับได้ และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามผลของการเปรียบเทียบภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่นายอำเภอหรือนายกเทศมนตรีเปรียบเทียบปรับ แล้วคดีย่อมเป็นอันเสร็จเด็ดขาด

ในกรณีที่มีการเปรียบเทียบทั้งกล่าว หากผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้ว แต่ไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนด นายอำเภอหรือนายกเทศมนตรี ย่อมมีอำนาจดำเนินคดีต่อไปได้

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตที่ซึ่งได้นำมาเขียนไว้นี้ ได้เลือกเขียนเฉพาะสาระสำคัญเท่าที่เห็นว่า ประชาชนทั่วไป ควรทราบไว้ ล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดยื่นแบบแจ้งรายการที่ดินเพื่อเสียภาษี สรรพสามิต ซึ่งกำหนดให้ยื่นในเดือนมกราคม ๒๕๐๕ เท่านั้น และหวังว่าท่านผู้อ่านที่สนใจคงจะ ได้รับประโยชน์พอสมควร

การติดต่อกับสำนักทะเบียนท้องถิ่น ของเทศบาลนครกรุงเทพ

โดย นายเชื้อม กุศลวงษ์
นายทะเบียนท้องถิ่นโทแขวงยานนาวา
เทศบาลนครกรุงเทพ

ทะเบียนสำมะโนครัว หรือทะเบียนราษฎร มีความผูกพันอยู่กับบุคคลทุกคน นับตั้งแต่ภาวะเริ่มแรกเกิดมาเป็นมนุษย์ สิ้นสุดเมื่อตายและเผา ประชาชนมีส่วนให้ความร่วมมือแก่สำนักทะเบียนท้องถิ่น โดยการแจ้งรายการของบุคคลแต่ละคนตามความเป็นจริงตามกำหนดเวลา การที่ท่านจะไปติดต่อกับสำนักทะเบียนท้องถิ่น ควรจะทราบกฎหมายการทะเบียนราษฎรบ้างพอสมควร แต่ข้าพเจ้าจะขอกล่าวหนักไปในทางปฏิบัติ ซึ่งตัวท่านเองจะพึงปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมืองในประเทศไทย

สำนักทะเบียนท้องถิ่นของเทศบาลนครกรุงเทพ มี ๔ สำนัก อยู่ในบริเวณที่ว่าการอำเภอทุกอำเภอ มีชื่ออย่างเดียวกับอำเภอ เช่น สำนักทะเบียนท้องถิ่นแขวงยานนาวา ตั้งอยู่ในบริเวณที่ว่าการอำเภอยานนาวา เป็นต้น แต่ที่ว่าการอำเภอคูสิต มีเขตอำเภอกว้างขวางมาก เทศบาลจึงแบ่งเขตเป็นสำนักทะเบียนท้องถิ่นแขวงคูสิต และแขวงพญาไท นอกจากคามอำเภอต่าง ๆ แล้วยังมีพิเศษอีกแห่งหนึ่งในพระบรมมหาราชวัง คือ สำนักทะเบียนท้องถิ่นแขวงพระราชวัง ผู้มีหน้าที่ที่จะติดต่อก็คือประชาชนที่ถึงบ้านเรือนอยู่ในเขตนั้น ๆ

การแจ้งหรือการปฏิบัติหน้าที่ของประชาชน ก็คือ ไปลงทะเบียนที่สำนักทะเบียนท้องถิ่น หรือที่เรียกกันติดปากว่าไปลงทะเบียนที่อำเภอ สำนักทะเบียนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะมีเจ้าหน้าที่ของเทศบาลไปประจำอยู่ มากน้อยตามความเหมาะสมของแต่ละสำนัก มีนายทะเบียนท้องถิ่นเป็นหัวหน้ารับผิดชอบ

การแจ้งทะเบียนราษฎร

การไปแจ้งความเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรนี้ ท่านจะต้องนำสำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร. ๑๔) ที่นายทะเบียนท้องถิ่นมอบให้ไว้ไปด้วยเสมอทุกครั้ง เมื่อท่านแจ้งย้ายคนเข้ามา นายทะเบียนจะเพิ่มชื่อลงในทะเบียน แจ้งย้ายออกจะได้จำหน่ายชื่อคนออก หรือแก้ไขรายการอื่นๆ ก็จะได้แก้ไขให้ตรงกันกับฉบับสำเนาของท่านและต้นฉบับที่มีอยู่ ณ สำนักทะเบียนท้องถิ่น เช่นเดียวกับที่ท่านฝากหรือถอนเงินออมสิน ต้องนำสมุดบัญชีมาด้วยเสมอ ถ้าสำเนาทะเบียนบ้านที่ให้ไว้สูญหาย ท่านจะขอใหม่ได้โดยมิต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

๖๔๔๖ หน้าที่ของแจ้ง

๑. **แจ้งเกิด** เมื่อมีเด็กเกิดใหม่ในบ้านของท่าน บิดามารดาของเด็กจะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของท่าน หรือมาอาศัยเกิดก็ตาม ท่านเป็นเจ้าบ้านมีหน้าที่จะต้องแจ้งการเกิดนั้นต่อนายทะเบียนท้องถิ่นในเขตบ้านของท่าน ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันเด็กเกิด ขณะแจ้งเกิดนั้นท่านจะต้องชื่อเด็กด้วยก็ได้ หากไม่ตั้งไว้ บิดามารดาเด็กจะต้องแจ้งการตั้งชื่อภายใน ๖ เดือน นับแต่วันเด็กเกิด ระยะเวลา ๖ เดือนนี้ออกจะน้อยมาก เพราะเด็กในระยะนี้ยังไม่จำเป็นต้องมีชื่อที่แท้จริง ถ้าขยายเวลาออกไปสัก ๓ ปี ก็จะมีเพราะส่วนมากบิดามารดายังหาชื่อให้บุตรที่สนใจไม่ได้ การแจ้งเกิดนี้นายทะเบียนท้องถิ่นจะออกสูติบัตรหรือใบเกิดให้ไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งควรเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดีเพื่อเข้าโรงเรียน หรือขอลงบัญชีทหาร หรือเพื่อการอื่นๆ ในอนาคตของเด็ก สูติบัตรนั้นนับว่าเป็นเอกสารสำคัญมาก

คนในบ้านของท่านอาจไปเกิดที่อื่นได้ เช่น ไปคลอดที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจะไปแจ้งเกิดที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นแขวงปทุมวัน อันเป็นเขตที่โรงพยาบาลตั้งอยู่ นายทะเบียนท้องถิ่นแขวงปทุมวันจะเป็นผู้ออกสูติบัตรให้ท่านไม่ต้องไปแจ้งเกิดที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นที่บ้านท่านตั้งอยู่อีก เพียงแต่ขอแจ้งย้ายออกจากแขวงปทุมวัน มาแจ้งย้ายเข้าที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นในเขตของบ้านท่าน เช่นเดียวกับย้ายคนเข้ามาธรรมดาเท่านั้น ในกรณีเช่นนี้ เมื่อสูติบัตรหาย ประสงค์จะขอสำเนาสูติบัตรใหม่ จะต้องขอที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นแขวงปทุมวัน

๒. แจ้งตาย เมื่อมีคนตายในบ้าน เจ้าบ้านที่มีคนตายจะต้องแจ้งตายต่อ นายทะเบียนท้องถิ่นภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาตาย คนตายจะมีชื่อในทะเบียนบ้านของท่านหรือไม่ ไม่สำคัญ ย่อมแจ้งได้เสมอ เมื่อมีคนตายเกิดขึ้น ท่านยังไม่ต้องไปสำนักทะเบียนโดยทันที ต้องไปหาแพทย์ที่รักษาก่อน แต่ต้องเป็นนายแพทย์ปริญญา เพื่อให้ออกหนังสือรับรองการตายด้วยโรคที่แพทย์ตรวจพบ แพทย์ทุกท่านจะรู้หน้าที่การออกหนังสือตรวจศพนี้ แต่ถ้าท่านหาแพทย์ไม่ได้ เทศบาลก็มีพนักงานตรวจศพไว้บริการท่านเป็นอย่างดี เช่นในท้องที่อำเภอยานนาวา บางรัก มีอยู่ที่ปลายถนนสารทไต้ ใกล้สถานสงเคราะห์แม่และเด็ก ท้องที่อำเภอพระนคร กุสิต บ่อมปราบ ๖ ปทุมวัน และสัมพันธวงศ์ อยู่ที่สำนักงานเทศบาลนครกรุงเทพ เสาชิงช้า ท้องที่อำเภอพระโขนง อยู่ที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นแขวงพระโขนง นั้นเอง เมื่อพนักงานตรวจศพของเทศบาลตรวจศพแล้วจะออกหนังสือตรวจศพให้ ท่านได้หนังสือนั้นแล้วจึงตรงไปสำนักทะเบียนท้องถิ่นเพื่อแจ้งตาย และขอมรณะบัตร การแจ้งตายนี้ วันหยุดราชการก็จะมีเจ้าหน้าที่ทะเบียนท้องถิ่นอยู่รับแจ้งให้ท่านเสมอ ขณะแจ้งตายต้องระบุด้วยว่า จะเก็บ, ผัง เผา ที่ใด เมื่อใด เมื่อจะเปลี่ยนแปลงอย่างอื่น ต้องขออนุญาตก่อนนายทะเบียนท้องถิ่นทุกครั้ง เมื่อขออนุญาต และเผาแล้วจึงหมดหน้าที่ ไม่ต้องขออีก ที่ว่านี้คือการตายด้วยโรคธรรมดา

ถ้าการตายผิดปกติ เช่น ถูกฆ่าตาย ถูกรถยนต์ชนตาย ต้มยาพิษตาย ให้แจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ก่อน เจ้าหน้าที่ตำรวจจะออกหนังสือชันสูตรพลิกศพให้แล้วจึงนำมาแจ้งที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นเพื่อขอรับมรณะบัตร (ไม่ต้องขอหนังสือตรวจศพของแพทย์อีก) เพื่อนำไป เก็บ ผัง เผา ต่อไป

หนึ่ง หากเจ้าภาพรายใดขัดสนไม่สามารถจะจัดการเผาศพญาติ หรือครอบครัวของตนเองได้ จะมอบศพพร้อมด้วยมรณะบัตรให้เทศบาลนครกรุงเทพมหานครจัดการเผาให้โดยมิต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดเลย โดยเทศบาลจะจัดการทางพิธีสงฆ์ให้เสร็จ ผู้ใดมีความประสงค์เช่นว่านี้ ขอได้ติดต่อกับนายทะเบียนท้องถิ่นได้ทุกแห่ง นายทะเบียนท้องถิ่นจะได้จัดรถมารับศพให้ถึงที่ที่ศพอยู่ นำไปจัดการให้ตามความประสงค์ต่อไป

๓. การแจ้งย้าย คือการย้ายที่อยู่ของแต่ละคน หรือทั้งครอบครัว เมื่อมีคนย้ายมาจากที่อื่นมาอยู่ในบ้านของท่านโดยมิได้ย้ายออกมาพร้อมแล้ว ท่านจะต้องมอบสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมด้วยเซ็นชื่อในใบแจ้งย้ายฉบับเดียวกับที่เขาถือมานั้น ในช่องแจ้งย้ายเข้าให้ถือไปแจ้งต่อนายทะเบียนท้องถิ่น นายทะเบียนท้องถิ่น จะเพิ่มชื่อคนตามที่ย้ายเข้ามาในสำเนาทะเบียนบ้าน และค้นฉบับของสำนักทะเบียนแล้วเซ็นชื่อไว้เป็นหลักฐาน

คนย้ายออกก็เช่นเดียวกัน เมื่อประสงค์จะย้ายผู้ใดออก เจ้าบ้านจะมาเองหรือมอบสำเนาทะเบียนบ้านให้ผู้ใดมาแจ้งแทนก็ได้ นายทะเบียนท้องถิ่นจะจำหน่ายชื่อผู้ย้ายออกจากทะเบียนบ้านทั้งสองให้ตรงกัน แล้วออกใบย้ายให้ผู้ย้ายถือไปแจ้งย้ายเข้าในดินที่อยู่ใหม่ เมื่อนายทะเบียนเพิ่มและจำหน่ายชื่อผู้ย้ายในทะเบียนบ้านและเซ็นชื่อรับรองแล้ว ก็เป็นอันเสร็จพิธี

ข้อควรระวัง ใบย้ายนั้นจะต้องมีตราประจำตำแหน่งประทับประจำคอเสมอ มิฉะนั้นนายทะเบียนปลายทางจะไม่ยอมรับแจ้ง อาจทำให้ท่านต้องเสียเวลา ควรตรวจดูให้เรียบร้อยก่อนรับไป

๕. **ขอเลขบ้านปลูกใหม่** เมื่อท่านปลูกบ้านใหม่ ท่านจะต้องขอเลขบ้านภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันปลูกเสร็จ ซึ่งท่านจะต้องนำใบอนุญาตปลูกสร้างที่เทศบาลออกให้ไปแสดงต่อนายทะเบียนท้องถิ่น พร้อมคำร้องขอเลขบ้าน เจ้าหน้าที่ทะเบียนจะไปตรวจสอบสถานที่เพื่อกำหนดให้เลขบ้านเรียงลำดับ ให้ถูกต้องเท่านั้น เมื่อให้เลขบ้านใดแล้ว จะออกหนังสือการให้ เลขบ้าน และ สำเนาทะเบียนบ้านให้ เพื่อ แจ้งคนย้ายเข้า มาอยู่ต่อไป

๕. **การแก้ทะเบียนบ้าน** ทะเบียนบ้านเป็นเอกสารของทางราชการ และ เอกสารมหาชน ทะเบียนบ้านนี้อาจผิดพลาดได้เช่นเดียวกับเอกสารอื่น ๆ โดยแจ้งการสำรวจผิดมาแต่เดิม หรือเจ้าบ้านมาแจ้งไว้ผิดจากข้อเท็จจริงโดยสำคัญผิด เมื่อท่านเห็นผิดก็อาจขอแก้ไขได้ โดยนำเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าถูกต้องมาแสดง เช่น วัน, เดือน ปีเกิดของท่านผิด ท่านก็นำสูติบัตรหรือใบสำคัญทหารมาขอแก้ ซึ่งนายทะเบียนท้องถิ่น จะแก้ไขเสมอ หรือขอแก้ไขชื่อสกุลโดยสมรส ท่านก็นำใบสำคัญการสมรสมาแสดง เมื่อนายทะเบียนแก้รายการแล้วจะได้บันทึกเอกสารนั้นไว้เป็นหลักฐาน เพื่อเป็นการยืนยัน เมื่อทะเบียนบ้านของท่านถูกต้องแล้ว ท่านจะทำบัตรประชาชน, ขึ้นทะเบียนทหาร, ขอสำเนาเพื่อนำบุตรเข้าโรงเรียน ก็จะทำให้ทันที

๖. **การตรวจหาบ้าน** มักมีคนกล่าวอ้างว่าหาบ้านคนในกรุงเทพมหานครนั้นหายากรู้เลขบ้านและตำบลแล้วยังหาบ้านไม่พบ ข้อนี้อาจจริงสำหรับผู้ไม่รู้หลัก เลขบ้านในเขตเทศบาลนครกรุงเทพไม่ได้เรียงลำดับตามตำบลเช่นในชนบท หากแต่เรียงเป็นถนน, ตรอก ซอย, แยกเลขที่ไว้ฝั่งซ้าย เช่น ๑, ๓, ๕, ๗, ๙, ๑๑ ฯลฯ เลขคู่ไว้ฝั่งขวา เช่น ๒, ๔, ๖, ๘, ๑๐ ฯลฯ เรียงไปจนสุดถนนหรือสุดซอย เมื่อขึ้นถนน, ตรอก ซอย ใหม่ จะขึ้นเลขคี่ใหม่เสมอ ไม่คำนึงถึงตำบลและอำเภอ เช่นถนนเจริญกรุง จะเริ่มคี่เลข ๑, หรือ ๒, ในท้องที่อำเภอพระนคร แล้วผ่านอำเภอสัมพันธวงศ์ อำเภอป้อมปราบ ฯ อำเภอบางรัก และอำเภอยานนาวา เลขคี่ เลขคู่ อยู่คนละฝั่งถนน เช่นท่านจะหาบ้านเลขที่ ๔๒๐ เมื่อยืนอยู่หน้าบ้านเลขที่ ๔๑๙ แล้วอย่าหาต่อไป จง

ข้ามฟากถนนทันที ถ้าไปเจอเลข ๔๒๔ จะรู้ว่าเลยไปแล้วจงย้อนกลับมา หรือถ้าจะหาเลขคู่ด้วยกัน เช่นปากซอยริมถนนคันหนึ่งมีเลข ๔๑๘ อีกคันหนึ่งเป็น ๔๔๐ ก็พึงจะรู้ว่าเลข ๔๒๐—๔๓๘ อยู่ในตรอกซึ่งเป็นตรอกกัน เมื่อท่านรู้เช่นนี้ท่านจะเบาใจและตรวจหาบ้านญาติมิตรของท่านได้ถูกต้อง เมื่อถามเลขบ้านญาติมิตร จงจดเลขบ้าน และถนน, ตรอก, ซอย, ไม่ต้องจดชื่อตำบลก็เป็นอันใช้ได้

๗. **คนตกสำรวจ** คนไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านแห่งหนึ่งแห่งใดในทะเบียนบ้าน ปัจจุบัน เรียกว่า “คนตกสำรวจ” การจะเพิ่มชื่อผู้นั้นได้ก็ต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดเสียก่อน วัตถุประสงค์ เจ้าบ้านจะต้องยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนท้องถิ่นพร้อมด้วยหลักฐานของผู้ตกสำรวจ เช่นใบเกิด บัตรประชาชน ใบสำคัญทหารสำเนาทะเบียนเดิม หรือเอกสารอื่นที่แสดงถึงสัญชาติ วัน, เดือน, ปี, เกิด เป็นต้น ซึ่งนายทะเบียนจะได้สอบสวนเจ้าบ้านและผู้ตกสำรวจ บันทึกรวบรวมหลักฐาน ขออนุมัติตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งผู้ขอส่วนมากเข้าใจว่านายทะเบียนจะเพิ่มชื่อให้ได้ทันที และก็น่าจะเป็นเช่นนั้น โดยผู้เขียนมีความเห็นว่า เมื่อผู้ร้องขอมีหลักฐานปรากฏชัดแจ้ง จะเป็นไปอย่างอื่นมิได้” ก็น่าจะให้นายทะเบียนท้องถิ่นเพิ่มให้ได้ทีเดียว แล้วจึงทำรายงานนายทะเบียนจังหวัดเพื่อทำทะเบียนคนต่อไป จะได้รับความสะดวกยิ่ง

๘. **การติดต่อกับประชาชน** ทุกสำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลก็ได้สั่งให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และมีป้ายชื่อของเจ้าหน้าที่ติดไว้ที่โต๊ะทำงานทุกคน ตลอดจนนายทะเบียนท้องถิ่น ยังมีป้ายบอกหน้าที่ไว้ชัดแจ้ง เช่น รับแจ้งเกิด, ตาย, ขอเลขบ้าน เป็นต้น ขอให้ผู้มาติดต่อดำเนินการเจ้าหน้าที่โดยตรง อย่าไปติดต่อกับบุคคลภายนอกซึ่งอาจจะหลงกลวงท่านได้ ถ้าหากไม่สำเร็จ ท่านก็จะเข้าพบชี้แจงต่อนายทะเบียนท้องถิ่นได้ทันที และนายทะเบียนหรือผู้ช่วยท่านจะเป็นผู้ชี้แจงข้อขัดข้อง แก้อธิบายให้ท่าน ซึ่งนายทะเบียนท้องถิ่นจะเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง

อนึ่งใคร่ขอเรียนว่า การทะเบียนราษฎรปัจจุบันนี้ ได้มีสำเนาทะเบียนบ้านอยู่กับท่านแล้ว และมีข้อความตรงกันกับฉบับของสำนักทะเบียนท้องถิ่น ท่านควรตรวจสอบอยู่เสมอ เห็นข้อความใดไม่ถูกต้องควรรีบขอแก้ไขเสียแต่เนิ่นๆ เมื่อมีธุระเพื่อการต่างๆ จะได้ขอสำเนาได้ถูกต้องและรวดเร็ว และอย่าลืมนำสำเนาทะเบียนบ้านไปด้วยทุกครั้ง เมื่อติดต่อกับสำนักทะเบียนท้องถิ่น

เท่าที่ข้าพเจ้าได้บรรยายมานี้ หวังว่าประชาชนผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับทะเบียนราษฎรประหนึ่งรายการอาหารประจำวัน พอจะทราบในทางปฏิบัติในการที่จะไปติดต่อกับสำนักทะเบียนท้องถิ่นของเทศบาลนครกรุงเทพได้บ้างไม่มากก็น้อย

บริการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของฝ่ายสาธารณสุข

โดย แพทย์หญิง ประสงค์พร จารุมลินทร์

หัวหน้ากองส่งเสริมสุขภาพ

ฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลนครกรุงเทพ

ตามย่านต่างๆ ในพระนคร ท่านจะเห็นอาคารศูนย์บริการสาธารณสุข ของ
ฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลนครกรุงเทพ เปิดให้บริการแก่ประชาชนด้านสุขภาพอนามัย
หลายประเภท ทั้งด้านการรักษาป้องกันโรค ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและสังคมสงเคราะห์

ศูนย์ฯ เหล่านี้ จะช่วยขจัดความทุกข์ได้อย่างดีในยามป่วยเจ็บที่ไม่ได้รุนแรง
มากถึงกับต้องไปโรงพยาบาล แต่ก็ต้องการให้ได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์ เพื่อย่น
ย่อระยะเวลาการรักษา โดยได้รับการดูแลตั้งแต่แรกเริ่มป่วยเจ็บ มีอีกกรณีหนึ่ง คือ เด็กทารก
และก่อนวัยเรียนควรได้รับการดูแลจากแพทย์และพยาบาลสาธารณสุข เพื่อตรวจสอบ
ว่าการเจริญเติบโตของร่างกายและจิตใจ รวมทั้งลักษณะนิสัยและอารมณ์ได้เป็นไปตาม
ปกติวิสัยหรือไม่ หากมีความบกพร่องจะได้แก้ไข โดยการแนะนำหรือโดยวิธีการอื่นที่
เหมาะสม สำหรับเด็กบางราย ศูนย์ฯ จะจัดหา นม น้ำนมที่บดปลา หรือยาบางชนิด
ให้โดยไม่คิดมูลค่า นอกจากนี้ยังรับปรึกษาปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวผู้ป่วยและ
ครอบครัวในด้านสุขภาพอนามัย โดยทั่วไปอีกด้วย

ในขณะนี้มีศูนย์บริการสาธารณสุข เปิดปฏิบัติการแล้ว ๑๐ แห่งด้วยกัน กำลัง
ก่อสร้างอีก ๑ แห่ง และในปี ๒๕๐๘ กำหนดสร้างเพิ่มอีก ๓ แห่ง โดยพยายามสร้าง
เพิ่มให้มีเพียงพอสำหรับบริการแก่ประชาชนในเขตรับผิดชอบดูแลสุขภาพอนามัย ซึ่ง
กำหนดไว้โดยกะแต่ละแห่งดูแลประชากร ๕๐,๐๐๐ คน

ลักษณะของงานซึ่งปฏิบัติอยู่เป็นประจำ

กล่าวโดยหลักการได้แก่ บริการด้านรักษา ค้ำบ้องกัน และค้ำส่งเสริมสุขภาพ งานที่ปฏิบัติอยู่มีทั้งในสถานที่และนอกสถานที่

บริการในสถานที่

๑. ทุกเช้าเวลา ๘.๐๐-๑๒.๐๐ น. เปิดบริการบำบัดรักษาที่ศูนย์บริการสาธารณสุขทุกแห่งโดยแพทย์และพยาบาล ขณะที่รอแพทย์ตรวจ จะมีการสอนแม่เรื่องการเลี้ยงดูเด็ก การให้อาหารเด็กและอื่น ๆ ตามรายการเป็นวัน ๆ ไป

๒. ตอนบ่าย เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น. ทั้งที่ศูนย์ฯ และสาขา จัดคลินิก บ้องกันและส่งเสริมสุขภาพ ตรวจสอบสุขภาพทารกและเด็กก่อนวัยเรียน สอนแม่และรับปรึกษาปัญหาในการเลี้ยงดูเด็ก ตรวจครรภ์ และหลังคลอด ปลูกฝี ฉีดวัคซีน

๓. คลินิกพิเศษ ค้ำบ้องกัน โรคติดต่อ

- กามโรค รับยาจากกองควบคุมกามโรคให้บริการบำบัดรักษาที่ ศูนย์ฯ
- วัณโรค กองควบคุมวัณโรคมาเปิดคลินิกสัปดาห์ละครั้งตามศูนย์ฯ ต่าง ๆ
- โรคเรื้อน กองควบคุมโรคเรื้อน มาเปิดคลินิกผิวหนังสัปดาห์ละครั้งตามศูนย์ฯ ต่าง ๆ

๔. บริการทันตอนามัย ภายในอาคารศูนย์ฯ ใหญ่ตลอดวัน และที่โรงเรียนไปตรวจสำรวจฟันนักเรียนโรงเรียนเทศบาล และให้การบำบัดรักษารวมทั้งสอนวิธี บ้องกันฟันผุ

บริการนอกสถานที่

๑. ไปให้บริการอนามัยโรงเรียนที่โรงเรียน

๒. พยาบาล ทำการเยี่ยม แนะนำ และให้การพยาบาล ที่บ้านในกรณี ที่มีความต้องการซึ่งแจ้งมาจากคลินิกผู้ป่วย คลินิกสุขภาพเด็กที่ศูนย์บริการสาธารณสุข และที่

โรงพยาบาล นอกจากนี้ยังเยี่ยมเด็กอ่อนในเขต โดยได้รับแจ้งจากพยาบาลเข้าเยี่ยมใน
โรงพยาบาล และรับแจ้งจากโรงพยาบาลกลาง

๓. บริการสังคมสงเคราะห์เยี่ยมบ้านสอบปัญหาและติดตาม

การสังคมสงเคราะห์

(๑) ทุกศูนย์ บริการ สาธารณสุข มีนักสังคม สงเคราะห์รับผิดชอบ งาน ด้าน
สังคมสงเคราะห์เฉพาะราย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับปัญหาครอบครัว ซึ่งรับแจ้งขอ
ความช่วยเหลือจากแพทย์และพยาบาลผู้ให้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข

(๒) สงเคราะห์นักเรียนโรงเรียนเทศบาล ให้เสื้อผ้าอุปกรณ์การศึกษา
ทุนการศึกษา และอาหารกลางวัน

(๓) สถานเลี้ยงเด็กกลางวัน เพื่อช่วยเหลือมารดาผู้ทำงานนอกบ้าน

การประสานงานกับโรงพยาบาล

๑. การส่งผู้ป่วยไปมาหากัน ผู้ป่วยซึ่งมารับบริการบำบัดรักษาที่ศูนย์ ฯ
แพทย์อาจส่งปรึกษา เพื่อรับการสอบสวนต่อไป หรือเพื่อรับบริการอื่นๆ ของโรงพยา-
บาลโดยใช้บัตรส่งผู้ป่วย

ในทำนองเดียวกัน โรงพยาบาลก็อาจส่งผู้ป่วยหลังการป่วยเจ็บไปรับบริการ
ที่ศูนย์ ฯ ได้ ซึ่งได้แก่ การรักษาต่อเนื่องกัน การให้การคุ้มกันโรค การให้นม
น้ำมันกับปลา การเยี่ยมบ้าน และการสังคมสงเคราะห์ โดยใช้บัตรส่งผู้ป่วย อีกสิ่งหนึ่ง
ซึ่งจัดไว้เฉพาะเพื่อการนี้

๒. การเยี่ยมเด็กเกิดใหม่ เพื่อลดอัตราตายของเด็ก และเพื่อส่งเสริมสุขภาพ
อนามัยของเด็กและแม่ ได้มีการประชุมประสานงานกับโรงพยาบาลซึ่งมีบริการคลอด ๔
แห่ง ได้แก่ ศิริราช จุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลหญิง และวชิรพยาบาล อนุญาตให้

พยาบาลสาธารณสุขของฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลนครกรุงเทพเข้าทำการเยี่ยมหญิงคลอดใน ๒๔ ชั่วโมงที่แล้ว เพื่อให้คำแนะนำและให้บัตรอำนวยความสะดวกเมื่อไปรับบริการ ตรวจสุขภาพเด็กดี ตอนเด็กอายุครบ ๑ เดือน ตามจุดให้บริการสาธารณสุขของเทศบาล นครกรุงเทพ ได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุขและสาขา ๒๐ แห่ง จากนั้น พยาบาล ผู้เข้าเยี่ยมในโรงพยาบาล จะแจกจ่ายรายชื่อพร้อมที่อยู่ของแม่และเด็กก่อนไปตามศูนย์ ๆ ต่าง ๆ เพื่อให้พยาบาลสาธารณสุข ทำการเขียนแนะนำที่บ้าน ในปี ๒๕๐๗ โรงพยาบาลกลางได้สังเกตเห็นความสำคัญของงานด้านนี้ จึงได้ส่งรายชื่อ และที่อยู่ของเด็กเกิดใหม่ ให้ฝ่ายสาธารณสุข เพื่อทำการเยี่ยมแนะนำดูแลสุขภาพอนามัยของแม่และเด็กที่บ้านด้วย

ตามปกติ ถ้ารับแจ้งจากพยาบาลจะได้เข้าทำการเยี่ยมบ้านเร็วกว่า จะรอรับแจ้ง จากโรงพยาบาลแต่เรื่องนี้มีจุดสนใจอยู่ว่า พยาบาลผู้เข้าเยี่ยมแนะนำแม่ในโรงพยาบาล นั้น ๆ จะได้ประโยชน์จากการเยี่ยมสำหรับการให้บริการสาธารณสุขครั้งต่อไป ด้วยเหตุ ว่าระยะขณะนอนอยู่ในโรงพยาบาลนั้น เป็นหน้าที่ทอง ซึ่งบริการค้ำบ้องกันและส่งเสริม สุขภาพ จะเข้าถึงและมีผลได้ง่ายกว่าในโอกาสอื่น ๆ

๓. ในปี ๒๕๐๗ โรงพยาบาลต่าง ๆ ได้ให้ความร่วมมือส่งแพทย์ทาง สูตินารีเวช มาปฏิบัติงานที่ศูนย์ ๆ ๓ แห่ง ด้วยกัน ได้แก่ โรงพยาบาลศิริราช โรง พยาบาลจุฬาลงกรณ์ และวชิรพยาบาล เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของโรงพยาบาลใน การทำการตรวจครรภ์ การฝากครรภ์ และการแนะนำภายหลังคลอด ส่วนหนึ่ง และ ยังได้นำความสะดวกในการรับบริการจากโรงพยาบาล ไปหยิบยื่นให้กับแม่ซึ่งมาติดต่อก ่อรับบริการตรวจแนะนำระหว่างมีครรภ์และหลังคลอดที่ศูนย์บริการสาธารณสุข เป็นการก่อความสัมพันธ์ ระหว่าง บริการรักษาของโรงพยาบาล กับบริการบ้องกัน และส่งเสริม สุขภาพ ของศูนย์บริการสาธารณสุขต่าง ๆ อาทิ เมื่อแพทย์ต้องการทราบสภาพทางบ้าน ของแม่รายใดก็แจ้งให้พยาบาลสาธารณสุขที่ศูนย์ ๆ ไปทำการเยี่ยมและรายงาน ฉะนั้น

เมื่อออกจากโรงพยาบาลได้ในเร็ววันขึ้น เป็นการลดความหนาแน่นในโรงพยาบาล และพยาบาลสาธารณสุขไปเยี่ยมติดต่อกับญาติที่บ้านในกรณีที่ทางโรงพยาบาลแจ้งมา

๔. นอกจากนี้ รายโรคหากมีปัญหาทางสังคมเศรษฐกิจ ต้องการรับบริการ โรงพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่า แพทย์ที่ศูนย์ ฯ ก็อาจแจ้งไปยังโรงพยาบาลซึ่งติดต่อดังกล่าว งานอยู่เพื่อรับบริการนั้น ๆ ได้

บริการเลี้ยงเด็กกลางวัน

มีจุดประสงค์เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของแม่ซึ่งทำงานนอกบ้าน และเพื่อป้องกัน และส่งเสริมสุขภาพของเด็กซึ่งอยู่ทางบ้าน ได้เปิดให้บริการแห่งแรกที่ศูนย์บริการ สาธารณสุขสโสมรวัฒน์นครวมหญิง เมื่อต้นปี ๒๕๐๕ ในปี ๒๕๐๖ ได้เปิดอีก ๑ แห่ง และปี ๒๕๐๗ เปิดอีก ๑ แห่ง ขณะนี้มีอยู่ ๓ แห่งด้วยกัน คือ ที่ศูนย์บริการสาธารณสุข สโสมรวัฒน์นครวมหญิง ในเขตศูนย์ ฯ ดินแดง และที่ศูนย์ ฯ จุฬาลงกรณ์ กำหนดจะ สร้างเพิ่มอีก ๑ แห่ง ในเขตศูนย์ ฯ บุนนาค ฯ

บริการเยี่ยมบ้าน

เป็นบริการนอกสถานที่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติคือพยาบาลสาธารณสุข

๑. หากเป็นเขตซึ่งเริ่มเปิดบริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุขแห่งใหม่ พยาบาลสาธารณสุขจะทำการเยี่ยมสำรวจและแนะนำไปด้วยในคราวเดียวกัน ไปยังทุกบ้าน ในเขตดูแลของศูนย์ ฯ

๒. เยี่ยมเด็กเกิดใหม่ในเขตเพื่อแนะนำถึงวิธีการเลี้ยงทารก วิธีการให้นมแม่ และนมผสม ถ้าเป็นหญิง ครรภ์แรกแล้วจำต้องเยี่ยมซ้ำ เพื่อช่วยแนะนำและแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่ประสบ

๓. เยี่ยมหลังคลอด แนะนำการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความ สะอาด รวมทั้งแนะนำอาหารที่มีคุณค่าควรเลือกบริโภค หัวข้อ ๒ และ ๓ นี้ ได้มา

จาก พยาบาลสาธารณสุข ผู้เข้าเยี่ยมในโรงพยาบาล ซึ่งมีบริการคลอด ๔ แห่ง คือ ศิริราช จุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลหญิง และวชิรพยาบาล ส่งมาให้ นอกจากนี้ โรงพยาบาลกลางซึ่งเริ่มมีบริการใหม่ ก็ได้ส่งรายชื่อพร้อมที่อยู่มาให้เพื่อแยกเขตแจกเยี่ยมดูแลแนะนำตามวิธีการสงเคราะห์แม่และเด็กด้วย

๔. เยี่ยมในรายซึ่งส่งจากคลินิกผู้ป่วยในตอนเช้า

๕. เยี่ยมครอบครัวโรคติดต่อ

๖. อื่น ๆ ได้แก่ เยี่ยมคนพิการ เยี่ยมครอบครัวที่มีปัญหา และเยี่ยมบ้านในกรณีที่ได้รับแจ้งมาโดยบัตรส่งปรึกษาจากโรงพยาบาลต่าง ๆ

บริการที่สาขาศูนย์

ขณะนี้ มี ๒๐ แห่ง กระจายอยู่โดยทั่วไป ตามปกติสาขาศูนย์ ๆ จะเปิดปฏิบัติการเฉพาะครึ่งวัน ในตอนบ่าย ให้บริการค้ำบ้องกันและส่งเสริมสุขภาพอนามัย และมีแพทย์ไปให้บริการ ๑-๒ ครั้ง ต่อสัปดาห์ เพื่อตรวจสอบสุขภาพอนามัยของเด็กและให้คำปรึกษาในกรณีพิเศษ มีสาขาอยู่ ๒ แห่งเท่านั้น ที่มีแพทย์เปิดให้บริการ บำบัดรักษาในตอนเช้าสัปดาห์ละ ๑-๒ ครั้ง

ในการปฏิบัติงานทั้งที่ศูนย์บริการสาธารณสุขใหญ่และสาขา ได้สอดแทรกบริการสอนสุขศึกษาไปด้วย และเน้นหนักในค้ำโภชนาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับทารก เด็กก่อนวัยเรียน หญิงมีครรภ์ และหลังคลอด ดังเป็นที่ทราบกันแล้วว่าสภาพพร้อมโภชนาการมิใช่เกิดเพราะไม่มีเงินจะซื้อ แต่เกิดเพราะความเชื่อถือหรือเข้าใจผิด ๆ เลือกลงของบริโภคไม่ถูกต้อง และไม่มีคุณค่าทางอาหารที่ร่างกายต้องการ ฉะนั้นในบางโอกาสจะมีการแสดงวิธีการประกอบอาหารที่มีคุณค่า และราคาถูกลงสำหรับแม่และเด็ก สอนแม่และตอบข้อซักถามและปัญหาต่าง ๆ ในกรณีที่ทำเป็นก็จ่ายนม และน้ำมันตับปลา ให้โดยไม่คิดมูลค่า ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนแม่หรือเด็กนั้นมีสุขภาพอนามัยดีขึ้นตามสมควรแล้ว

บริการอนามัยโรงเรียน

บริการอนามัยโรงเรียน ของฝ่ายสาธารณสุขแบ่งได้เป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนหนึ่ง แบ่งมอบหมายกระจายไปให้ทุกศูนย์บริการสาธารณสุขและรับผิดชอบทั้งโรงเรียนเทศบาลและโรงเรียนราษฎร์ กล่าวคือ ครึ่งหนึ่งของโรงเรียนเทศบาลและหนึ่งในหกของโรงเรียนราษฎร์ ที่เหลือให้บริการโดยเจ้าหน้าที่แผนกอนามัยโรงเรียนกองส่งเสริมสุขภาพ

บริการที่ให้ได้แก่

๑. ตรวจสอบสุขภาพเป็นระยะ ๆ
๒. ให้การคุ้มกันโรค ได้แก่ปลูกฝีฉีดยาป้องกัน
๓. การรักษาเมื่อป่วยเจ็บ
๔. การส่งเสริมสุขภาพอนามัย ได้แก่แจกนม ให้อาหารกลางวันตามข้อ ๕
๕. สังคมสงเคราะห์ อาหารกลางวัน เสื้อผ้า อุปกรณ์การศึกษา รวมทั้ง สงเคราะห์ครอบครัวบางราย
๖. สอนสุขศึกษา
๗. การสุขาภิบาลโรงเรียน

ผลการปฏิบัติงานที่ศูนย์

สำหรับทุกศูนย์ ๆ ยอดของบริการแต่ละเดือนโดยประมาณมี ดังนี้

บำบัดรักษา ๑๑,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ ราย

คลินิกตรวจสอบสุขภาพเด็ก ๖๐๐-๗๐๐ ราย

อบรมแม่ ๒๐๐-๓๐๐ ครั้ง

งานค้นพัฒนาการ

ประมาณเดือนเมษายน ๒๕๐๗ ศูนย์ ๆ ได้รับนโยบายจากเทศบาลให้เลือก เขตหมู่บ้านประมาณ ๕๐-๕๐ หลังคาเรือน ควรอยู่ในที่ซึ่งสะดวกในการติดต่อกับศูนย์ ๆ

ใหญ่ เพื่อใช้เป็นเขตหมู่บ้านพัฒนาสำหรับโครงการทดลอง งานด้านพัฒนาชุมชนในเมืองหลวง มีจุดประสงค์เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ประชาชนในสภาพความเป็นอยู่ทางสังคมเศรษฐกิจทางสุขภาพอนามัย และการสุขภาพาสสิ่งแวดล้อม ฉะนั้น ขณะนี้ทุกศูนย์ ๖ มีเขตหมู่บ้านพัฒนาในความดูแล กิจเจเลียศูนย์ ๖ ละ ๘๕ ครอบครัว ประชากร ๕๔๐ คน วิธีดำเนินงาน ชั้นแรกโดยการเยี่ยมสำรวจทุกครอบครัวโดยนักสังคมสงเคราะห์และพยาบาลสาธารณสุข เพื่อทราบพื้นฐานสภาพความเป็นอยู่แรกเริ่ม ชั้นต่อไปกั้นตั้งประชุมชาวบ้าน เพื่อก่อรูปคณะกรรมการหมู่บ้านพัฒนาการ และเลือกประธานกรรมการ เพื่อประชุมหารือ เพื่อทราบความต้องการของชาวบ้าน แล้วจัดลำดับก่อนหลังว่าจะสามารถแก้ปัญหาไปโดยลำดับได้อย่างไรบ้าง ในกรณีส่วนใหญ่ชาวบ้านจะริเริ่มวางแผนพัฒนาการเอง โดยพัฒนาการของศูนย์ ๖ ทำหน้าที่ประสานงานเพื่อให้ราษฎรกับราชการส่วนท้องถิ่นร่วมมือกันดำเนินการ ให้แผนงานนั้น ๆ ลุล่วงไปได้ โดยกำหนดไว้ว่า หากโครงการใดที่เป็นประโยชน์ และชาวบ้านลงแรงหรือออกกำลังเงินได้ประมาณ ๒๕% แล้วจะได้รับการพิจารณาจากเทศบาลสมทบร่วมช่วยเหลือให้โครงการนั้นลุล่วงไปด้วยดี ทางด้านสุขภาพอนามัยศูนย์บริการสาธารณสุขได้ให้บริการครบถ้วนทั้งด้านตรวจรักษา ป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพอนามัย ดูแลทุกข์ สุข โดยใกล้ชิด

บริการที่เพิ่มเติมใหม่แก่ศูนย์บริการสาธารณสุขตั้งแต่ต้นปี ๒๕๐๗ คือบริการรับคำร้องของประชาชนโดยทั่วไป ผู้มีเหตุรำคาญต้องการยื่นคำร้องเรียนเกี่ยวกับบริการของฝ่ายสาธารณสุข กิจคือได้ที่ศูนย์ ๖ ทุกแห่ง เป็นการให้ความสะดวกแก่ประชาชนซึ่งพำนักอาศัยอยู่ในท้องที่ซึ่งห่างไกลจากศาลาเทศบาลนครกรุงเทพ

ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ ๖ แต่ละแห่ง มีรายการดังนี้

แพทย์ ๒ คน

ทันตแพทย์ ๑ คน บางแห่งมีทันตแพทย์ชั้น ๒ อีก ๑-๒ คน

ทันตอนามัย ๑ คน

พยาบาลสาธารณสุข ๒ คน

พยาบาลผดุงครรภ์ และอนามัย ๘-๑๐ คน

นักสังคมสงเคราะห์ ๑ คน

เสมียน คนงาน ภารโรง และคนรด ตามสมควร

รวมทั้งสิ้นประมาณ ๒๐ คน

ศูนย์บริการสาธารณสุขต่างๆ และสาขา พร้อมตำแหน่งที่ตั้ง (ดูใบแทรก)

บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข

บริการที่ศูนย์ฯ ตามข้อเท็จจริงแล้วสัมพันธ์กับประชาชนทั้งครอบครัว ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิอยู่ในครรภ์จนกระทั่งถึงวัยชรา ขณะอยู่ในครรภ์ก็ได้รับการตรวจเป็นระยะ ๆ แนะนำแม่ในการปฏิบัติตนและเลือกอาหารบริโภค ตลอดจนรักษาเมื่อป่วยเจ็บ ครั้นคลอดแล้วอยู่ในโรงพยาบาล พยาบาลสาธารณสุขก็เข้าเยี่ยมแนะนำ เมื่อกลับถึงบ้าน พยาบาลสาธารณสุขเขตนั้นก็เข้าทำการเยี่ยมเด็กอ่อนและเยี่ยมแม่หลังคลอด ในระยะทารก และก่อนวัยเรียน แพทย์และพยาบาลก็ดูแลการเจริญเติบโตทางกายและทางจิต และสอนแม่ในการเลี้ยงดูให้ถูกต้อง รวมทั้งรักษาเมื่อป่วยเจ็บ ในอายุ ๒-๖ ปี ถ้าไม่มีผู้เลี้ยงดู อาจขอรับบริการเลี้ยงเด็กกลางวันได้ เมื่อเข้าโรงเรียนได้รับประโยชน์จากบริการอนามัย โรงเรียน เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ถ้าป่วยเจ็บ อนามัยบกพร่องก็ได้บริการบำบัดรักษา จากศูนย์ฯ หากเป็นโรคติดต่อ ก็ได้รับการรักษาแนะนำและติดตามจนหายขาด ในยามชราหากอยู่บ้าน พยาบาลสาธารณสุขจะเยี่ยมดูแลเป็นระยะ ที่เหมาะสม ถ้าทางบ้าน ไม่มีใครดูแลและปรารถนาจะไปอยู่ ณ สถานที่สำหรับคนชรา นักสังคมสงเคราะห์จะช่วยเหลือให้ได้ตามความประสงค์

หากจะสรุปแสดงด้วยแผนผังจะเข้าใจง่ายขึ้น (ดูใบแทรก)

ความช่วยเหลือยูนิเซฟ

กระทรวงมหาดไทยได้ตกลงรับความช่วยเหลือของยูนิเซฟ มาตั้งแต่เดือน มีนาคม ๒๕๐๔ มีรายละเอียด ดังนี้

โครงการปฏิบัติงานเพื่อขยายบริการสงเคราะห์แม่และเด็ก ในเขตเทศบาล นครกรุงเทพและธนบุรี เดือนมีนาคม ๒๕๐๔

โครงการเฉพาะหน้า

๑. ปรับปรุงศูนย์บริการสาธารณสุข ๖ แห่ง ที่มีอยู่ให้เข้าขั้นมาตรฐานและ จัดตั้งสาขาศูนย์ฯ ๒๔ แห่ง
๒. สร้างสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ๔ แห่ง
๓. ปรับปรุงงานค้ำนอนามัยโรงเรียน โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของบริการ สงเคราะห์แม่และเด็ก

โครงการระยะยาว

คือ จัดสร้างศูนย์บริการสาธารณสุข เพิ่มขึ้นทุกปีจนมีเพียงพอให้บริการแก่ ประชาชนในเขตเทศบาล โดยกำหนดให้ศูนย์ฯ หนึ่งให้บริการแก่ประชากร ๕๐,๐๐๐ คน ในปีต่อไป จะสร้างเพิ่ม ๓ แห่ง และในปี ๒๕๐๗ จะสร้างเพิ่มอีก ๓ แห่ง

วิธีช่วยเหลือ

๑. โดยยูนิเซฟให้ยานพาหนะสำหรับ ๔ ศูนย์ฯ และนอนามัยโรงเรียนและ บริการทันตอนามัย ทั้งที่ศูนย์ฯ และหน่วยเคลื่อนที่
๒. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ สำหรับ ๔ ศูนย์ฯ และสาขา แผนกนอนามัย โรงเรียน และแผนกทันตอนามัย รวมทั้งสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน
๓. ให้ทางนมผง น้ำมันตับปลา วิตามิน สำหรับหญิงมีครรภ์ และยา บำรุงตา รวมทั้งสิ้นเป็นมูลค่า ๓๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สำหรับปีแรก และ ๓๐,๐๐๐ ดอลลาร์ สำหรับโครงการที่ ๒

ศูนย์บริการสาธารณสุข ของฝ่ายสาธารณสุข เทศบาลนครกรุงเทพ

ชื่อศูนย์บริการสาธารณสุข	ที่ตั้ง	สาขา	สถานรับเลี้ยง เด็กกลางวัน	นายแพทย์หัวหน้าศูนย์ ฯ
๑. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑ สพานมอญ	ถนนเจริญกรุง เชียงสพานมอญ	๓	-	พ.ญ. นิตยา จิตตินันท์
๒. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๒ สมาคมสตรีไทย	ในเขตสมาคมสตรีไทย	๒	-	พ.ญ. นางลักษณะ สารกำเนิก (ไปเรียนสาธารณสุข) พ.ญ. ไพบูลย์ บุญวานิช (ปฏิบัติงานแทน)
๓. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๓ บางซื่อ	ในเขตวัดธรรมมาภิรัตาราม วัดสะพานสูง บางซื่อ	๓	-	พ.ญ. ปราโมทย์ ทวีวงศ์
๔. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๔ ดินแดง	ถนนดินแดง ระหว่างล็อก ๑๘ กับกองสวนสาธารณะ	๓	มี	พ.ญ. สำราญจิตต์ ประทีปะเสน
๕. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๕ จุฬาลงกรณ์	จุฬารอย ๗ กับซอย สวนหลวง ๒	๓	มี	พ.ญ. ชุศรี นุ่มนนท์
๖. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๖ สไมศวรพัฒนธรรมหญิง	ในเขตสไมศวรพัฒนธรรมหญิง ถนนพิษณุโลก	๔	มี	พ.ญ. ทวีศรี มานะทัต
๗. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๗ บุญมีปัฐราชรังสรรค์	ถนนสาธุประดิษฐ์ ตรอกจันทร์	๒	-	พ.ญ. ปัทม รัตนกุล
๘. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๘ บุญรอดรุ่งเรือง	ซอยอุดมสุข ๗๐๐ เมตร จากสุขุมวิท	-	-	พ.ญ. บุญลักษณ์ นรพัลลภ
๙. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๙ ประชาธิปไตย	ถนนประชาธิปไตย แขวงวัด ศรีเทพ	-	-	พ.ญ. ชรวัย สุนทรภัก
๑๐. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑๐	ถนนสุขุมวิท ปากซอย ๓๐ สันติดินถุมาน	-	-	น.พ. ขจิต ชุบัญญัติ รักษาการ

แผนผังโดยย่อแสดงประเภทบริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข

รักษา	ส่งเสริมสุขภาพอนามัย	ป้องกัน	คลินิกพิเศษ	สังคมสงเคราะห์
๑. รักษาโรคทั่วไป	๑. ตรวจสุขภาพ ตรวจสอบการเจริญเติบโตทั้ง ร่างกายและจิตใจ	๑. ปลูกฝี ฉีดวัคซีน	๑. ผิวหนัง	๑. แก้ปัญหาประชาชน จาก การ เยี่ยม บ้าน ของ พยาบาล สาธารณสุข
๒. รักษาตามโรค	๒. สอน, แนะนำการเลี้ยงเด็ก	๒. ฉีดยาป้องกันสำหรับผู้สัมผัสโรค	๒. กามโรค	๒. แจกเสื้อผ้าประชาชนและนักเรียนเทศบาล
๓. รักษาวัณโรค (จากสมาคมปราบวัณโรค)	๓. ตรวจครรภ์ แจกยาบำรุงครรภ์	๓. เยี่ยมบ้านแนะนำผู้สัมผัสโรค	๓. วัณโรค	๓. แจกเครื่องเขียน แก่นักเรียนเทศบาล
๔. รักษาโรคผิวหนังทุกประเภท	๔. ตรวจหลังคลอด สอนแม่	๔. งานทันตอนามัย	๔. คลินิกสุขวิทยาจิต	๔. บริการอาหารกลางวันแก่นักเรียนเทศบาล
๕. รักษาโรคเรื้อน	๕. แจกนม น้ำมันตับปลาแก่เด็ก	๕. การให้สุขศึกษา		๕. บริการรับเลี้ยงเด็กกลางวัน
๖. รักษาฟัน	๖. เยี่ยมเด็กอ่อนและหญิงคลอดจากโรงพยาบาล	๖. การอนามัยโรงเรียน		๖. ฝึกนักศึกษาสังคมสงเคราะห์
๗. ทำการรักษาพยาบาลที่บ้าน	๗. เยี่ยมบ้านทั่วไป และเฉพาะราย	๗. งานค้ำสุขาภิบาล		
๘. รักษานักเรียน	๘. การอนามัยโรงเรียน			
	๙. ให้การอบรมฝึกงาน คุงานท้องถิ่นของนักศึกษา แพทย์ และ พยาบาล โรง พยาบาล ต่าง ๆ และนักศึกษาสังคมสงเคราะห์			
				อื่น ๆ
				๑. งานพัฒนาการในเขตหมู่บ้านพัฒนา
				๒. รับคำร้องส่งฝ่ายสาธารณสุข
				๓. ทำการศึกษาบางโครงการที่ศูนย์ ฯ ตัวอย่าง

๔. องค์การอนามัยโลก ส่งที่ปรึกษาาระยะสั้น กร. ซี. อี. กึค ระยะเวลา
๓ เดือน

โครงการที่ ๑ ๒๕๐๔-กันยายน ๒๕๐๕

ภาคแรก ตุลาคม ๒๕๐๔-กันยายน ๒๕๐๖

โครงการที่ ๒

ภาคสอง ตุลาคม ๒๕๐๖-กันยายน ๒๕๐๗

ในการรับความช่วยเหลือนี้ เทศบาลมีข้อผูกพันต้องจัดหาสถานที่สำหรับ
เปิดศูนย์บริการสาธารณสุข สาขา และสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันตามโครงการ จัดหา
กำลังเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงาน รวมทั้งค่าใช้จ่ายเพื่อกำเนินงานไปได้อย่างดี

ผลและอุปสรรค โดยทั่วไป ปรากฏว่าผลเป็นที่พอใจ

อุปสรรค ที่สำคัญ คือ

๑. การหาสถานที่และอาคารสำหรับเปิดให้บริการทำได้ไม่ถนัด โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในเขตที่มีชุมชนอยู่หนาแน่นหรือเป็นทำเลค้าขาย

๒. การผลิตพยาบาลไม่เพียงพอ เป็นเหตุให้หาพยาบาลเข้ารับบรรจุในอัตราที่
ว่างได้ยาก

๓. การปรับปรุงสมรรถภาพของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเจ้าหน้าที่
พยาบาล เข้าใจว่าถ้าได้ที่ปรึกษาในระยะยาว ท่านพยาบาลมาช่วยในค้ำนี้คงจะเกิดประ-
โยชน์ยิ่ง

อภิปราย

ปัญหาเรื่องสถานที่สำหรับเปิดให้บริการอาจมีทางคลี่คลายปัญหาได้โดย

๑. อาศัยสำนักงานของหน่วยราชการ ของเทศบาล ซึ่งกำลังปฏิบัติการอยู่แล้ว
เช่น แขวงทะเบียนท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาล หรือแขนงราชการอื่น ในกระทรวง
เดียวกัน อาจเป็นสถานีตำรวจ ศูนย์เยาวชน ที่ว่าการอำเภอ เพื่อบริการด้านสุขภาพ
อนามัยแก่ประชาชนให้ทั่วถึงทั้งเขตเทศบาล

๒. ทุกครั้งที่ขยายเขตเทศบาล หรือตั้งชุมชนใหม่ ควรกำหนดสถานที่ไว้สำหรับศูนย์บริการสาธารณสุขด้วยทุกราว

๓. อาจจัดทำหน่วยเคลื่อนที่ โดยอาศัยรถพิเศษ เปิดให้บริการภายในรถ สำหรับปฏิบัติงานในเขตทำเลค้าขายซึ่งไม่สามารถหาสถานที่จัดตั้งศูนย์ให้บริการได้

สำหรับปัญหาด้านเจ้าหน้าที่พยาบาลไม่เพียงพอ

๑. เพิ่มผลผลิตพยาบาลที่วิทยาลัยพยาบาล
 ๒. จัดตั้งโรงเรียนพยาบาลที่โรงพยาบาลกลาง } ในการนี้ฝ่ายสาธารณสุข อาจช่วย ในการ ฝึกงาน ได้ด้วย

๓. เตรียมผลผลิตพยาบาลให้ฝ่ายสาธารณสุขกำหนดประมาณปีละ ๒๐-๓๐ คน สำหรับการขยายงาน ศูนย์บริการสาธารณสุขให้บริการแก่ประชาชนให้เพิ่มขึ้นทุกปีตามโครงการระยะยาว

ปัญหาคุณภาพเจ้าหน้าที่

๑. ต้องการที่ปรึกษาระยะยาว สำหรับหัวหน้าพยาบาล เพื่อให้การปรับปรุงคุณภาพได้ผล

๒. ให้ศูนย์ บริการสาธารณสุข มีส่วนร่วม ในการจัด หลักสูตร อบรมพยาบาล เพื่อผลิตพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย และพยาบาลสาธารณสุข ซึ่งจะเป็นการผ่อนแรงเจ้าหน้าที่และกระตุ้นให้สมรรถภาพดีขึ้นไปด้วยในโอกาสเดียวกัน

ปัญหาอื่น ๆ

๑. ยูนิเซฟอาจขยายการช่วยเหลือ โดยร่วมในโครงการอาหารกลางวัน สำหรับเด็กนักเรียน เพื่อป้องกันการพร่องโภชนาการในนักเรียนเทศบาล

๒. องค์การอนามัยโลก อาจส่งเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานที่ศูนย์บริการสาธารณสุขสาธิต ซึ่งควรพยายามสถาปนาให้ได้ อย่างน้อยที่สุด ๑ แห่ง ซึ่งจะมีทั้ง เอ็กซ์เรย์ สำหรับฟัน, บริการชันสูตร ยานพาหนะสำหรับการตรวจงานให้ได้ทั่วทั้งภายในเขตรับ

ฝึคชอบ ซึ่งจะให้ผลเป็นศูนย์สถิติสำหรับศูนย์บริการสาธารณสุขอื่นในเทศบาลและต่าง
จังหวัด ตลอดจนเป็นแหล่งฝึกงานท้องถิ่นที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาแพทย์

๓. ทูน เพื่อศึกษาและฝึกงานของแพทย์ และพยาบาลในตำบลกุมารเวชและ
การบริหารเด็ก โดยลำดับ

สรุป

บริการสาธารณสุขของประเทศที่พัฒนาแล้ว มักมีแต่ค้ำบ้องกันโรค และ
ส่งเสริมสุขภาพอนามัย ส่วนการรักษาเป็นหน้าที่ของโรงพยาบาล แพทย์เอกชน หรือ
สมาคมอาสาสมัครบ้าง หรือไม่กี่โดยการประกันสุขภาพของเอกชนหรือรัฐ

ในประเทศที่กำลังพัฒนา หรือค้อยพัฒนา จะทั้งบริการค้ำรักษาที่เดียวไม่ได้
โดยที่บริการค้ำนั้นยังมีไม่พอเพียง เป็นเหตุให้ประชาชนที่บ้วยเจ็บต้องเสี่ยงอันตราย
จากการที่ไม่ได้รับการรักษาเยียวยาให้ทันท่วงที อีกประการหนึ่ง ในประเทศซึ่งการ
ควบคุมการจำหน่ายยาไม่รัดกุมเพียงพอ เปิดโอกาสให้ประชาชนซื้อยารักษาตนเองโดย
สะดวก หรือโดยอาศัยผู้ขายยานั้น ๆ เอง ซึ่งส่งจ่ายยารักษาโรค ทั้งนี้เกี่ยวเนื่องด้วย
ระดับทางสังคม เศรษฐกิจและการศึกษาของประชาชนด้วย ถ้าราชการสาธารณสุขของ
ท้องถิ่นได้ยื่นมือเข้าช่วยเหลือให้บริการค้ำรักษา ก็จะเป็นการช่วยสงเคราะห์ประชาชน
ผู้บ้วยเจ็บได้ส่วนหนึ่ง เป็นการแบ่งเบาภาระของโรงพยาบาลกลาง และยังให้ความ
ปลอดภัยแก่ประชาชนในค้ำนการรักษาโรค แต่ในระยะแรกเริ่มบ้วยเจ็บ โดยได้รับการ
ตรวจรักษาจากผู้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม

บริการสาธารณสุข ขึ้นอยู่กับปัญหาสาธารณสุขเฉพาะหน้าของท้องถิ่นแห่งนั้น
ถ้าแห่งใดยังมีความต้องการค้ำนการรักษาอยู่ สาธารณสุขท้องถิ่นนั้นก็ยังคงวางมือจากงาน
ค้ำนั้นไม่ได้ ถ้าแห่งใดได้มีการจัดการให้บริการในค้ำนรักษาพอเพียงแล้ว ทาง
สาธารณสุขท้องถิ่นก็จะทำแต่ค้ำบ้องกันและส่งเสริมสุขภาพอนามัย ยิ่งกว่านั้นยังมี
โอกาสได้แก้ปัญหาค้ำนอื่น ๆ ค้อยไปได้ อาทิ การควบคุมโรคติดต่อบางประเภท หรือ

การดูแลสุขภาพนักเรียนทางร่างกายและทางจิตใจ คุณดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ หรือการทำงาน
ค้นคว้าในโครงการก้าวหน้าใหม่ๆ ต่อไป

บริการสุขภาพของเทศบาลนครกรุงเทพ ได้เริ่มแรกด้วยให้บริการทาง
สงเคราะห์แม่และเด็ก แล้วต่อมาได้ปรับปรุงแปรรูปเป็นการให้บริการสาธารณสุขแบบ
ครบรูป เพื่อให้เข้ากับภาวะของชุมชน คือ มีทั้งสงเคราะห์แม่และเด็ก ควบคุมโรค
ติดต่อ อนามัยโรงเรียน ทันตอนามัย การสุขาภิบาล และสังคมสงเคราะห์ ซึ่งควบคุม
นโยบายทางรักษาป้องกันและส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่หญิงและเด็ก และประชาชน
ทั่วไป อันถัดต่อไปควรจะเป็นการปรับปรุงการปฏิบัติการงานให้ได้ผลเด่นชัด เฉพาะ
โครงการเป็นเรื่อง ๆ ไป อาทิ โครงการเยี่ยมดูแลเด็กอ่อนที่บ้าน โดยการส่งพยาบาล
สาธารณสุขเข้าทำการเยี่ยม ครั้งแรกในโรงพยาบาลศิริราช จุฬาลงกรณ์ วชิรพยาบาล
และโรงพยาบาลหญิง สำหรับหญิงที่คลอดใน ๒๔ ชั่วโมง นี้แล้ว ซึ่งได้กระทำมาปีเศษ
 และได้ผลดีตามคาดหมาย โครงการศึกษาเด็กไทยระยะยาวด้านสังคมกุมารเวช และ
โครงการประสานงานกับโรงพยาบาล ในการปรับปรุงบริการดูแลสุขภาพ หญิงมีครรภ์และ
หลังคลอดและโครงการเฉพาะเรื่องอื่น ๆ

ในระยะตั้งแต่ ๒๕๐๓ เป็นต้นมา บริการสาธารณสุข ได้มีวิวัฒนาการ
อย่างเห็นได้ชัด ในปัจจุบัน มีศูนย์บริการสาธารณสุขเปิดบริการ ๑๐ แห่ง และ
กำลังจะแล้วเสร็จอีก ๑ แห่ง และปี ๒๕๐๘ ก็คาดว่าจะได้เปิดบริการอีก ๓ แห่ง หาก
เทศบาลยังคงสนับสนุนบริการสาธารณสุขตลอดไป และพนักงานในฝ่ายสาธารณสุข
ส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพสูง สม่ำเสมอ ผลก็คือ ความมี
สุขภาพอนามัยสมบูรณ์ของประชาชนในพระนคร จะปรากฏประจักษ์ อันจะเป็นชื่อเสียง
แก่เทศบาล และเป็นกำลังใจให้เทศบาลให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างมี
สมรรถภาพในระดับสูงต่อไป โดยไม่หยุดยั้ง

บริการเพื่อเด็กและเยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพ

รวบรวมโดย สุวรรณ สง่ากิจ พ.ป.ว.บ.

แผนกประชาสัมพันธ์ กองกลาง

เทศบาลนครกรุงเทพ

โดยที่เทศบาลเป็นหน่วยงานบริหารท้องถิ่นหรือมีบางประเทศเรียกว่ารัฐบาลท้องถิ่น ย่อมมีจุดยึดเหนี่ยวความปรารถนาเช่นเดียวกับรัฐบาลกลางในการปกครองประเทศ นั่นก็คือ ความอยู่ดีกินดีของประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต แต่การอยู่ดีกินดีของประชาชนในอนาคตนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการสร้างพื้นฐานที่มั่นคงในทุก ๆ ด้านเพื่อให้เด็กได้ก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เมื่อประชาชนอยู่ดีกินดี เขาย่อมมีโอกาสแสดงสมรรถภาพในการผลิตที่ดีที่สุดและสูงที่สุดได้ แม้ว่าผลผลิตที่เขาแสดงออกมานั้นจะเป็นรายได้ส่วนตัวของเขาเอง แต่ผลรวมในการผลิตของประชากร ก็คือเศรษฐกิจของประเทศ ไม่มีทรัพยากรของชาติอันใดที่จะส่งเสริมพลังอำนาจแห่งชาติได้ดีไปกว่าคุณภาพของประชากร โดยเฉพาะประเทศไทยในระยะนี้ เรากำลังพัฒนาการเศรษฐกิจของชาติทุกวิถีทาง ถ้าหากชาติหนึ่งพอจะหาทางกู้เงินมาดำเนินการได้ แต่ถ้าหากเราชาติประชากรที่มีคุณภาพพอจะเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาแล้ว การยืมหรือจ้างชาวต่างประเทศมาทำงานแทนคนไทย ย่อมไม่มีทางจะทำได้ทั่วถึงทุกวงการได้ จะก่อให้เกิดความยุ่งยากนานับประการ และการทุ่มเทชีวิตจิตใจให้กับงานย่อมสู้คนไทยเราเองไม่ได้

ถ้าหากท่านได้ยินแต่เพียงผิวเผินว่า “เทศบาลนครกรุงเทพได้ให้บริการแก่เด็กตั้งแต่ยังไม่ปฏิสนธิในครรภ์” ท่านอาจจะแย้งทันทีว่า ทารกยังไม่ปฏิสนธิในครรภ์เทศบาลจะให้บริการได้อย่างไร เป็นคำกล่าวที่เป็นไปไม่ได้ แต่ฝ่ายสาธารณสุขของเทศบาลนครกรุงเทพก็ได้ปฏิบัติให้เป็นไปได้แล้ว กล่าวคือหนุ่มสาวที่ก่อนแต่งงานและภายหลังแต่งงานแล้ว ส่วนมากมักจะประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตครอบครัวนานาประการ ฝ่ายสาธารณสุขเทศบาลนครกรุงเทพมีนักสังคมสงเคราะห์ประจำศูนย์บริการ

สาธารณสุขต่าง ๆ ที่จะคอยให้คำแนะนำและให้บริการต่าง ๆ ทางสังคมสงเคราะห์เพื่อที่จะสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันอันนับแรกทางสังคม คือ สถาบันครอบครัว นอกจากนี้ตามศูนย์บริการสาธารณสุขยังมีแพทย์ พยาบาล คอยให้บริการตรวจรักษา และให้คำแนะนำแก่หนุ่มสาวที่จะแต่งงานทั้งก่อนและหลังแต่งงาน เพื่อป้องกันมิให้เด็กที่จะปฏิสนธิขึ้นในครรภ์มีสุขภาพที่ไม่สมบูรณ์ หรือที่เรียกว่าเป็นเด็กชโรค เพราะมีโรคบางโรคที่จะถ่ายทอดจากบิดามารดาไปสู่เด็กได้ เช่น กามโรค โรคโลหิตจาง และโรคประเภทโลหิตของมารดาและบุตรไม่เข้ากัน เป็นต้น หากบิดามารดาของเด็กมีสุขภาพไม่ดีพอ ทารกที่จะปฏิสนธิในครรภ์อาจจะพลอยอ่อนแอไปด้วย สถิติในครั้งแรกของปี ๒๕๐๘ เทศบาลนครกรุงเทพได้ให้บริการทางสังคมสงเคราะห์ ๒,๗๑๒ ราย และการตรวจรักษาโรคของฝ่ายสาธารณสุข ๗๓,๔๓๘ ราย

เมื่อเด็กปฏิสนธิในครรภ์มารดาแล้ว เทศบาลนครกรุงเทพก็ยังให้บริการให้บริการทางค้ำประกันสังคมสงเคราะห์ ก็มีนักสังคมสงเคราะห์คอยให้คำแนะนำในด้านการเตรียมเพื่อทารกในครรภ์ ปัญหาทางสังคมและปัญหาทางเศรษฐกิจในครอบครัว ซึ่งอาจจะนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิต ที่อาจกระทบกระเทือนถึงสุขภาพทารกในครรภ์ได้ ทางด้านการแพทย์ก็มีการตรวจรักษาโรคที่เกิดขึ้นกับมารดาให้หายขาด เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนถึงทารกในครรภ์ได้เช่นกัน มีการตรวจสุขภาพของมารดาเพื่อให้ยาบำรุงทารกในครรภ์ให้แข็งแรง ฉีดยาป้องกันโรคคคคคคคคค ให้คำแนะนำโดยแพทย์และพยาบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนต้านส่งเสริมสุขภาพและค้ำประกันโภชนาการ ให้รู้จักเลือกรับประทานแต่อาหารที่เป็นประโยชน์ เพื่อบำรุงสุขภาพของทารก ตรวจครรภ์เพื่อเตรียมการคลอด ในครั้งแรกของปี ๒๕๐๘ ฝ่ายสาธารณสุขได้ให้บริการตรวจครรภ์ ๑,๔๗๔ ราย โรงพยาบาลในสังกัดเทศบาลนครกรุงเทพ ให้บริการตรวจครรภ์ในรอบปี ๒๕๐๘ โรงพยาบาลกลาง ๖,๓๘๐ ราย วชิรพยาบาล ๒๑,๔๗๓ ราย มีผู้มาทำการคลอดที่โรงพยาบาลกลาง ๒,๔๕๑ ราย วชิรพยาบาล ๑๓,๐๘๑ ราย

เมื่อเด็กคลอดแล้วเทศบาลนครกรุงเทพ ยังมีความห่วงใยในสุขภาพของเด็กมาก แม้ว่ามารดาของเด็กจะไม่มาขอรับบริการจากหน่วยงานในตําานนี้ของเทศบาลนครกรุงเทพก็ตาม เมื่อทางเทศบาลทราบข่าวก็จะส่งพยาบาลไปเยี่ยมเพื่อให้คำแนะนำจนถึงบ้าน เพราะเทศบาลมีนโยบายที่จะให้บริการแก่เด็กที่เกิดภายในเขตเทศบาลอย่างทั่วถึงจริง ๆ เทศบาลได้มีข้อตกลงกับโรงพยาบาลนอกสังกัดมีโรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และโรงพยาบาลหญิง เพื่อขอจัดส่งพยาบาลเข้าไปเยี่ยมคนไข้ที่มาทำการคลอดที่โรงพยาบาลทุกวัน สำหรับโรงพยาบาลกลางก็ได้ส่งนามและที่อยู่ของหญิงภายหลังคลอดมายังฝ่ายสาธารณสุขเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้ส่งพยาบาลสาธารณสุขไปเยี่ยมและให้คำแนะนำที่บ้าน การเยี่ยมเพื่อให้คำแนะนำแก่มารดามีความสำคัญต่อสุขภาพของเด็กมาก โดยเฉพาะผู้คลอดในครั้งแรก ไม่เคยมีประสบการณ์ในการอนุบาลเลี้ยงดูทารกมาก่อน ยังไม่ทราบถึงวิธีการที่ถูกต้องในการให้อาหารแก่ทารก การอุ้มทารกอาบน้ำ การวางทารกว่าจะให้นอนในท่าใดเมื่อให้อาหาร และการให้ยาทารกเมื่อป่วยไข้ เป็นต้น มีพยาบาลของเทศบาลไปเยี่ยมบ้านในครั้งแรกของปี ๒๕๐๘ ถึง ๘,๐๕๘ ราย

ทารกที่เกิดมาย่อมไม่เพียงสาใด ๆ ทั้งสิ้น สังคมเป็นผู้ถ่ายทอดลักษณะนิสัยให้กับเด็ก เด็กจะมีลักษณะนิสัยที่ดีหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับครอบครัวซึ่งได้แก่บิดามารดา ผู้ใกล้ชิดและคนเลี้ยงดูเป็นอันดับแรก เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจของนครกรุงเทพในขณะนี้ บีบบังคับให้แม่บ้านต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวร่วมกับพ่อบ้าน บางรายซึ่งฐานะไม่ถึงขนาดจะจ้างคนเลี้ยงดูทารกโดยเฉพาะ หรือไม่สามารถจะหากคนเลี้ยงเด็กที่ไว้วางใจได้ เทศบาลนครกรุงเทพก็ได้จัดสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ซึ่งให้การเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการขึ้นถึง ๓ แห่งคือ

๑. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๔ ดินแดง รับเลี้ยงเด็กได้วันละ ๓๐ คน
๒. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๕ จุฬาลงกรณ์ รับเลี้ยงเด็กได้วันละ ๖๐ คน

๓. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๖ สโมสรวัดฉนวนธรรมหญิง รับเลี้ยงเด็กได้วันละ ๕๐ คน และได้ให้บริการรับเลี้ยงเด็กกลางวันมาแล้วรวม ๗๔๕ ราย ในปีนี้จะได้เปิดบริการรับเลี้ยงเด็กเพิ่มขึ้นอีก ๒ แห่ง ที่ศูนย์บริการสาธารณสุข ๗ บุญมีปุรุราชวังสวรรค์ กับศูนย์บริการสาธารณสุข ๒ สมาคมสตรีไทย

เมื่อเด็กโตขึ้นเทศบาลก็ได้ให้บริการปลูกฝี ฉีดวัคซีน ป้องกันโรคต่างๆ เช่น ไข้ทรพิษ อหิวาตกโรค วัณโรค โทฟอยท์ คอตีบ และไอกรน โดยฝ่ายสาธารณสุขได้ดำเนินการไปแล้วในครั้งมีแรกของปี ๒๕๐๘ ปลูกฝีและฉีดวัคซีน ๑๖๗, ๑๗๖ ราย ตรวจสอบสุขภาพเด็กก็ ๑๐,๖๔๗ ราย โรงพยาบาลกลางในรอบปี ๒๕๐๘ มีเด็กมาทำการตรวจรักษา ๗,๖๕๐ ราย เด็กที่มาป่วยในตึก ๕๕๗ ราย ตรวจสอบสุขภาพเด็ก ๔๓๐ ราย วัณโรยบาลมีเด็กมารับการตรวจรักษาในรอบปี ๒๕๐๘ จำนวน ๒๑, ๑๔๗ ราย เด็กป่วยในตึก ๒,๓๐๒ ราย ตรวจสอบสุขภาพเด็ก ๕,๕๒๑ ราย นอกจากนี้ก็มีบริการทันตอนามัยที่ตรวจรักษาฟันให้กับเด็กตามศูนย์บริการสาธารณสุขต่าง ๆ ในรอบครั้งนี้ ๒๕๐๘ ได้ให้บริการจำนวน ๙,๘๑๒ ราย

สำหรับเด็กที่กำลังอยู่ในวัยเรียน เทศบาลก็มีแผนอนามัยโรงเรียนคอยให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย โดยเฉพาะนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครกรุงเทพ ได้ให้บริการอย่างกว้างขวางทั่วถึงทุกโรงเรียน นอกจากนี้เทศบาลยังได้ขยายบริการออกไปถึงเด็กนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลอีก ๑๘๔ โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด ๖๒,๑๖๔ คน

เทศบาลนครกรุงเทพพยายามที่จะจัดหน่วยบริการทางสุขภาพอนามัยไปบริการประชาชนให้ใกล้บ้านให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขขึ้นในเขตต่าง ๆ ๑๑ ศูนย์ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๑ ศูนย์ ซึ่งเด็กและผู้ปกครองจะไปรับบริการหรือโทรศัพท์ไปปรึกษาหารือ ขอคำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพ และบริการทางสังคมสงเคราะห์ได้ดังนี้

- ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑ สะพานมอญ ตั้งอยู่ที่เชิงสะพานมอญ โทร. ๒๔๑๕๐
- ศูนย์บริการสาธารณสุข ๒ สมาคมสตรีไทย ถนนเพชรบุรี โทร. ๓๒๒๑๒
- ศูนย์บริการสาธารณสุข ๓ บางซื่อ ตั้งอยู่บริเวณวัดสะพานสูง บางซื่อ โทร. ๔๖๓๙๔
- ศูนย์บริการสาธารณสุข ๔ ดินแดน ถนนประชาสงเคราะห์ โทร. ๕๕๖๓๑
- ศูนย์บริการสาธารณสุข ๕ จุฬาลงกรณ์ ตั้งอยู่ที่จุฬาลงกรณ์ โทร. ๓๔๑๕๘
- ศูนย์บริการสาธารณสุข ๖ สโมสรวัฒนธรรมหญิง ทรงข้ามสนามม้านางเลิ้ง โทร. ๘๑๔๕๑๐
- ศูนย์บริการสาธารณสุข ๗ บุญมีปुरुราชวังสรวง ถนนสาธุประดิษฐ์ ทropic จันทน์ โทร. ๓๒๗๕๔
- ศูนย์บริการสาธารณสุข ๘ บุญรอด รุ่งเรือง สุขุมวิท ๑๐๓ (ชอยยุคมสุข) โทร. ๙๑๒๐๒๘
- ศูนย์บริการสาธารณสุข ๙ ประชาธิปไตย ถนนประชาธิปไตย ทรงข้ามวัดศรีทศเทพ โทร. ๔๕๓๓๐
- ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑๐ สุขุมวิท ตั้งอยู่ปากซอยสุขุมวิท ๓๐ (สันตินฤมาน) โทร. ๙๑๔๕๔๒
- ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑๑ ประดิพัทธ์ ชอยร่วมมิตร ถนนประดิพัทธ์ โทร. ๗๖๓๐๐

นอกจากนี้ ในเขตเทศบาลที่ขยายใหม่ก็ได้จัดส่งแพทย์และพยาบาล ไปตั้งหน่วยบริการสาธารณสุขเคลื่อนที่ ที่อาคารเลขที่ ๑๖๖/๑๐ ถนนลาดพร้าว เปิดให้บริการตรวจรักษาโรคในวันจันทร์ พุธ ศุกร์ เป็นการเพิ่มเติมจากวันอื่น ๆ ซึ่งได้จัดเจ้าหน้าที่ไปบริการต้านป้องกันโรคในบริเวณนี้เท่านั้น โดยเฉลี่ยแล้วมีผู้มารับบริการวันละ ๕๐ คน

ในปี ๒๕๐๙ เทศบาลได้จัดงบประมาณสำหรับสร้างศูนย์บริการสาธารณสุข เพื่อให้บริการในเขตที่ขยายใหม่ ๒ แห่ง และจะสร้างเพิ่มเติมให้ทั่วถึงในเขตเดิมอีก

รวมทั้งสิ้นภายในปี ๒๕๐๘ จะมีศูนย์บริการสาธารณสุขเปิดให้บริการแก่ประชาชนถึง ๑๘ แห่ง

เมื่อเด็กมีอายุครบเกณฑ์ที่จะต้องเข้ารับการศึกษิตตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษา เทศบาลนครกรุงเทพก็มีกองการศึกษาคอยให้บริการกับเด็กอีก การบริหารการศึกษาก็ได้ดำเนินแผนนโยบาย เพื่อให้บรรลุผลตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบันได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ใช้เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๓

เทศบาลนครกรุงเทพได้รับหน้าที่จัดการศึกษาเฉพาะชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นมูลฐานที่สำคัญอันเป็นบันไดขั้นต้นที่เด็กจะได้ใช้ไต่เต้าไปสู่การศึกษาในชั้นสูงต่อไป เทศบาลจึงได้วางหลักและแนวการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียนเทศบาลซึ่งมีทั้งหมด ๔๓ โรงเรียน จำนวนนักเรียนปี ๒๕๐๘ มี ๘๖,๓๔๐ คน ให้มีความรู้อย่างแน่นแฟ้น พอผ่านการศึกษาจากโรงเรียนเทศบาลแล้ว ก็มีความรู้พอที่จะศึกษาในชั้นสูงต่อไปด้วยก็ได้

เนื่องจากการศึกษาของโลกในปัจจุบันได้วิวัฒนาการไปเป็นอย่างมาก ปรัชญาการศึกษาสมัยใหม่ได้มุ่งความสำคัญมาอยู่ที่ตัวผู้เรียนหรือเด็ก มากกว่าที่จะมุ่งไปทางด้านตัวผู้สอนและหลักวิชาการเหมือนสมัยก่อน กล่าวคือปรัชญาการศึกษาแผนใหม่มุ่งความสำคัญอยู่ที่ตัวเด็ก จะต้องปรับปรุงตัวผู้สอนและหลักสูตรในการสอนเข้าหาเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับความรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญอย่างแท้จริง เมื่อเด็กออกจากโรงเรียนไปก็สามารถจะประกอบอาชีพ ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างผาสุก การที่ครูคนเดียวสอนวิชาเดียวกัน และดำเนินกระบวนการสอนแบบเดียวกันให้กับเด็กในท้องที่หนึ่งได้ผลดี แต่เมื่อใช้วิธีแบบเดียวกันนี้ไปสอนเด็กในอีกท้องที่หนึ่ง จะได้ผลไม่เหมือนกัน เพราะสภาพแวดล้อมและสมรรถภาพในการรับความรู้ของเด็กแต่ละท้องที่ไม่เหมือนกัน เทศบาลนครกรุงเทพได้พยายามปรับปรุงแนววิธีการสอนแก่เด็กตามสภาพของแต่ละท้องที่ ทั้งในค่านพทุธิศึกษา จริยศึกษา

หัตถศึกษาและพลศึกษา แล้วให้การอบรมวิธีการสอนที่ได้ค้นพบใหม่ ๆ แก่ครูผู้สอน ในแต่ละห้องที่เสมอมา และขณะนี้เทศบาลกำลังทดลองสอนให้กับเด็กทางโทรทัศน์อีกด้วย

นอกจากกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือ ซึ่งเทศบาลมีกองลูกเสือสำรอง ๑๗ กอง จำนวนลูกเสือ ๗๕๐ คน กองลูกเสือสามัญ ๔๕ กอง จำนวนลูกเสือ ๔,๔๗๕ คน และอนุภาค ๗๒ โรงเรียน จำนวน ๗,๗๔๒ คน แล้วเทศบาลยังได้จัดให้มีกิจกรรมพิเศษ เช่น การแสดงนิทรรศการต่าง ๆ ของนักเรียน การแข่งขันกีฬาและกรีฑานักเรียน รวมไปถึงการแข่งขันกีฬาในร่มและกลางแจ้งของประชาชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่ไม่ได้เรียนอยู่ในโรงเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถด้วย

ในวันเสาร์ อาทิตย์และในยามว่างเด็กอาจจะไปแสวงหาความรู้ได้ที่ห้องสมุดประชาชนของเทศบาลที่สวนลุมพินีและจะเปิดดำเนินการในเร็ว ๆ นี้ อีก ๑ แห่ง ที่บางลำภู นอกจากนี้ยังมีห้องสมุดเล็ก ๆ ประจำศูนย์เยาวชนและศูนย์พักผ่อนหย่อนใจของเยาวชนที่อยู่ในความอุปการะดูแลของเทศบาลนครกรุงเทพ รวมทั้งหมก ๑๑ ศูนย์ ซึ่งศูนย์เหล่านี้เทศบาลได้จัดขึ้นบริการเพื่อตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติของเด็กที่ต้องการอยากจะทำเล่น สนุกสนานและเล่นกีฬา กิจกรรมของศูนย์ก็มีกีฬาทั้งในร่มและกลางแจ้งแทบทุกชนิด ขณะเดียวกับที่เด็กได้เล่นอย่างสนุกสนานเทศบาลก็พยายามส่งเสริมความรู้ไปในตัวด้วย เช่น ให้เล่นเกมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการฝึกสมอง ฝึกความจำ เกมสัจฉิกศาสตร์และเกมสภาษาอังกฤษ ในค้ำนการส่งเสริมอาชีพทางศูนย์ จะมีการฝึกหัดการช่างต่าง ๆ เช่น ฝึกให้เด็กรู้จักประดิษฐ์ของชำร่วยของใช้ต่าง ๆ และรู้จักประกอบอาหาร ศูนย์ต่าง ๆ จะมีผู้นำของศูนย์คอยจัดหาบริการตามความต้องการของเด็กพร้อม ๆ ไปด้วยการส่งเสริม ศิลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กไปในทางที่ดีงาม เมื่อเด็กมีศูนย์ที่จะให้การพักผ่อนหย่อนใจที่ดี เด็กก็จะไม่ใช่เวลาว่างไปในทางที่ผิด เช่น หันไปหาอบายมุขต่าง ๆ เป็นการป้องกันปัญหา

เยาวชนได้ค่าย ขณะนี้ศูนย์เยาวชนและศูนย์พักผ่อนหย่อนใจเยาวชนที่อยู่ภายใต้การดูแลของเทศบาลนครกรุงเทพ มีเยาวชนเป็นสมาชิกทั้งหมด ๘,๕๐๗ คน เทศบาลพยายามปรับปรุงและขยายศูนย์เยาวชนเหล่านี้ให้ก้าวหน้าทุกวิถีทาง โดยเฉพาะตัวอาคารที่ทำการศูนย์เยาวชนก็ได้ทำการก่อสร้างให้สว่างงามและมีอุปกรณ์อย่างครบครัน เพื่อชักจูงเด็กและเยาวชนให้เข้ามาใช้บริการของศูนย์มากขึ้น การก่อสร้างได้เสร็จเรียบร้อยและจะเปิดใช้ในเร็ว ๆ นี้ ๓ ศูนย์ คือ ศูนย์เยาวชนสวนลุมพินี ศูนย์เยาวชนพระนครและศูนย์เยาวชนปทุมวัน และขณะนี้กำลังจัดหางบประมาณ ดำเนินการก่อสร้างสระว่ายน้ำสาธารณะอันทันสมัยที่ศูนย์เยาวชนสวนลุมพินี หากงานได้สำเร็จลงตามโครงการ สระว่ายน้ำแห่งนี้ก็จะเป็นสระว่ายน้ำสาธารณะแห่งแรกในประเทศไทย

นอกจากศูนย์เยาวชนและศูนย์พักผ่อนหย่อนใจเยาวชนดังกล่าวแล้ว เทศบาลยังจัดให้มีสนามเด็กเล่นไว้ตามย่านชุมชนหลายแห่ง เพื่อให้เด็กได้มีสถานที่เล่นใกล้บ้านของตนอีกด้วย

ความสำคัญของเด็กนั้นเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก จะเห็นได้จากปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของเด็ก ซึ่งสมัชชาแห่งสหประชาชาติได้ประกาศในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ มีข้อความที่น่าจับใจอยู่ตอนหนึ่งว่า

“เด็กคือมนุษย์ที่ยังอ่อนอยู่ทั้งร่างกายและจิตใจ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับการพิทักษ์รักษาและดูแลเป็นพิเศษ ตลอดไปจนถึงการคุ้มครองทางกฎหมาย ทั้งก่อนและหลังกำเนิด”

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กฉบับนี้เป็นผลให้สมาชิกของสหประชาชาติรวม ๕๐ ประเทศ จัดงานฉลองวันเด็กขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ๒๔๙๘ นั้นเอง ในจำนวน ๕๐ ประเทศแรกก็มีประเทศไทยรวมอยู่ด้วย

การฉลองวันเด็กแห่งชาติเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๐๙ นี้ นับเป็นครั้งที่ ๑๐ และเป็นปีที่ ๑๑ เพราะประเทศไทยได้งดการฉลองวันเด็กแห่งชาติในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ เสียหนึ่งปี แม้ว่าเทศบาลนครกรุงเทพจะมีโอกาสได้เริ่มจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติเป็น

ปีแรกก็ตามแต่การฉลองวันเกิดแห่งชาติปีก่อน ๆ ทุกครั้งเทศบาลนครกรุงเทพก็ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนคณะกรรมการจัดงานฉลองวันเกิดแห่งชาติตลอดมา

การฉลองวันเกิดแห่งชาตินี้ ศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาลนครกรุงเทพต่างก็ได้จัดให้มีขึ้นทั้ง ๑๑ ศูนย์ แต่จุดรวมที่สำคัญของงานคือ บริเวณสวนลุมพินี ซึ่งจัดขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายและเจตนารมณ์ของคณะกรรมการจัดงานวันเกิดแห่งชาติที่ได้มอบหมายให้เทศบาลนครกรุงเทพจัดงานขึ้น ปรากฏว่ามีเด็กมาร่วมในงานประมาณ ๒ หมื่นคน ปลัดเทศบาลนครกรุงเทพได้ไปเป็นประธานในพิธีเปิดงานและได้กล่าวในพิธีเปิดงานโดยได้ย้าถึงคำขวัญของ ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรีที่ให้กับเด็กในปีนี้และปีก่อน ๆ ทั้งได้กล่าวแสดงความปรารถนาที่จะให้เยาวชนที่อยู่ในท้องถิ่นที่เจริญและสำคัญที่สุด คือ อยู่ในนครของประเทศ ได้ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีงามสำหรับเยาวชนร่วมชาติที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลออกไป

ตามที่กล่าวมาแล้วว่า เทศบาลนครกรุงเทพมีความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญของเด็กมาก ปรารถนาจะให้เด็กเป็นเยาวชนของชาติที่ดี มีสมรรถภาพและเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ดังนั้นการจัดงานของเทศบาลในครั้งนี้ จึงไม่มีรายการเฉพาะที่จะให้บริการแก่เด็กเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีเปิดโอกาสให้เด็กได้เข้ามาร่วมในกิจกรรมและการแสดงต่าง ๆ ปรากฏว่ามีเด็กชั้นมาร่วมรายการแสดงบนเวทีเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ทุกคนย่อมทราบดีแล้วว่า เด็กทุกคนมีความสามารถและอยากจะแสดงความสามารถของตนในทางที่ดี ถ้าเราไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกในทางที่ดีแล้ว เด็กอาจจะหาทางแสดงความดีเด่นในทางที่เป็นภัยต่อสังคมได้ ทั้งจะเป็นการเร่งเร้าให้เด็กชวนช่วยหาความรู้และเพิ่มพูนสมรรถภาพให้แก่ตนเอง เพื่อจะได้นำความรู้ที่ตนได้ฝึกฝนมาแสดงออกซึ่งความดีเด่นของตนในปีต่อ ๆ ไป

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนเทศบาลกับชุมชน

โดย นายศิลป์ชัย สิรินาม

หัวหน้ากองการศึกษา เทศบาลนครกรุงเทพ

เมื่อพูดถึงคำว่าโรงเรียนท่านทั้งหลายย่อมทราบถึงความหมายทั่ว ๆ ไปหมายถึงสถาบันสำหรับให้การศึกษาอบรมสั่งสอนให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถในวิชาการต่าง ๆ และในทำนองเดียวกันคำว่าชุมชนย่อมหมายถึงบุคคลแต่ละครอบครัวมารวมกันอยู่เป็นกลุ่มอยู่กันในที่ใดที่หนึ่ง อาจจะเป็นหมู่บ้านหนึ่ง ตำบลหนึ่ง หรือหลายตำบลก็ได้ โรงเรียนก็ คือ ชุมชนชนกัก็ อาจจะเป็นเล็กหรือใหญ่นั้นแล้วแต่ฐานะของโรงเรียนหรือกลุ่มชุมชนที่มารวมกัน

โรงเรียนที่ข้าพเจ้าจะพูดต่อไปขอยกเว้นจะไม่กล่าวถึงโรงเรียนรัฐบาล ประชาบาล และโรงเรียนราษฎร์ แต่จะพูดเฉพาะโรงเรียนเทศบาลอันมีความสำคัญแก่ชุมชนและท้องถิ่นโดยตรงอันเป็นหน้าที่ของเทศบาลซึ่งมีส่วนรับผิดชอบอยู่ด้วย คำว่าโรงเรียนเทศบาลตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาได้บัญญัติไว้ว่า “หมายถึงโรงเรียนประถมศึกษาที่เทศบาลตั้งหรือรับโอนมา และดำรงด้วยเงินรายได้ของเทศบาล”

ฉะนั้น โรงเรียนเทศบาลจึงมีกำเนิดมาได้ ๒ ทางคือ โดย

๑. เทศบาลจัดตั้งตนเอง

๒. รับโอนโรงเรียนประชาบาลมาจัดเป็นโรงเรียนเทศบาล

การที่ท้องรับโอนโรงเรียนประชาบาลมาจัดเป็นโรงเรียนเทศบาล เพราะพระราชบัญญัติประถมศึกษา มาตรา ๔๐ ได้กำหนดไว้ คือ “เมื่อท้องถิ่นใดมีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว ให้โอนโรงเรียนประชาบาลรวมทั้งทรัพย์สินของโรงเรียนมาเป็นของเทศบาลนั้น” ข้อความของมาตรา ๔๐ ที่ได้กล่าวมาแล้วย่อมเป็นคำตอบที่แจ่มชัดแล้วว่า เหตุใดเทศบาลจึงต้องรับโอนโรงเรียนประชาบาลมาจากกระทรวงศึกษาธิการมาจัด

สถาบันที่จะเป็นโรงเรียนได้นั้นย่อมมีส่วนประกอบด้วยกันหลายอย่าง เช่น อาคารสถานที่ ครูและนักเรียน แต่ละอย่างย่อมมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกันทั้งสิ้น โรงเรียนเทศบาลอันเป็นโรงเรียนที่ตั้งขึ้นเพื่อประชาชนของท้องถิ่น และประชาชนของท้องถิ่นมีส่วนเป็นเจ้าของด้วยนั้น จะหมายความแต่เพียงเป็นสถาบันสำหรับอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการอ่านการเขียนในวิชาการต่าง ๆ ตามหลักสูตรหาเพียงพอไม่

โรงเรียนเทศบาลเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนของท้องถิ่น มีส่วนใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะต้องควบคู่กันอยู่ตลอดไป ฉะนั้นจะต้องจัดทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่สำหรับชุมชนนั้น ๆ ได้ศึกษาอบรมเอาไปเป็นแบบอย่างด้วย หรือพูดกันธรรมดา ๆ ว่าโรงเรียนต้องเป็นตัวอย่างเป็นการสาธิตสำหรับชุมชนนั้นด้วย

ชุมชนใด ๆ จะพัฒนาไปได้เพียงใดหรือไม่ จะต้องเริ่มจากโรงเรียน เป็นอันดับแรก

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในที่นี้ข้าพเจ้าจะกล่าวเฉพาะในแง่ความมุ่งหมายของโรงเรียนเท่านั้น และจะขอยกมากล่าวอ้างเป็นตัวอย่างเฉพาะสิ่งสำคัญ ๆ ก็คือ

บริเวณโรงเรียน ต้องสะอาดเรียบร้อย และสวยงาม มีการตกแต่งสนามหรือสวนหย่อมด้วยไม้ดอกหรือไม้ใบ และมีรั้วกันขอบเขต นอกจากใช้เพื่อประโยชน์สำหรับนักเรียนแล้ว จะต้องให้ประชาชนในชุมชนนั้นได้ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ หรือจตุรมุขเอาไปเป็นแบบอย่างเพื่อปรับปรุงบริเวณบ้านของตน

อาคารเรียน ขนาดเล็กใหญ่ เก่าหรือใหม่นั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่ต้องจัดให้สะอาดและมีความเป็นระเบียบนับตั้งแต่ การจัดห้องต่าง ๆ เครื่องมือ เครื่องใช้และ

อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเด็กนักเรียนจะได้จดจำคติหุกิตตาเป็นการศึกษาให้เกิดนิสัยเคยชินไปตั้งแต่เยาว์วัย ประชาชนที่มาติดต่อพบเห็นจะได้เอาไปเป็นแบบอย่าง

ส้วม โรงเรียนทุกโรงเรียนจะต้องมีส้วม และต้องเป็นส้วมที่ถูกสุขลักษณะ นักเรียนทุกคนจะต้องใช้ส้วมเป็น เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะได้ไม่ต้องไปอบรมการใช้ส้วมหรือสร้างส้วม ทั้งที่มีการอบรมประชาชนอยู่ขณะนี้ในบางท้องถิ่น หรือบางจังหวัด

ตัวครู การแต่งกาย กิริยามารยาท ความโอบอ้อมอารี เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และแบบฉบับประชาธิปไตย จะต้องไปจากครู ครูต้องเป็นบุคคลตัวอย่างของชุมชนนั้น ครูมีความสำคัญในการสร้างสังคมชุมชนได้ดี ไม่ยิ่งหย่อนกว่าพระภิกษุสงฆ์

นักเรียน ต้องถือว่านักเรียนทุกคนที่มาเล่าเรียนนั้นมีใจมาเพียงเรียนหนังสือหรือวิชาการต่าง ๆ ตามหลักสูตรเท่านั้น ต้องอบรมและฝึกหัดให้เคยชินในก้นปฏิบัติตัวนับตั้งแต่กิริยามารยาท ความสะอาด สุขภาพอนามัย ตลอดจนอาหารการกินอย่างใดมีประโยชน์และอย่างใดไม่มีประโยชน์

ในเรื่องสุขภาพอนามัยนี้ควรจะได้เน้นหนักไปถึงการรักษาพยาบาลแผนปัจจุบัน มิฉะนั้นประชาชนจะใช้ยากลางบ้าน กลั้วหม้อ จะต้องอบรมสั่งสอนประชาชนให้รู้จักการรักษาพยาบาลแบบใหม่กันไม่สิ้นสุด

น้ำดื่ม น้ำใช้ โรงเรียนทุกโรงเรียนจะต้องมีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดสำหรับนักเรียน และเป็นตัวอย่างแก่ชุมชนนั้น ต้องอบรมให้นักเรียนรู้ถึงคุณค่าของการใช้น้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาด และให้รู้ถึงวิธีที่จะหามาได้อย่างไร

การสร้างความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โรงเรียนทุกโรงเรียนจะต้องมีเสาธงชาติที่เป็นสง่าผ่าเผย มีพระพุทธรูป มีพระบรมฉายาลักษณ์ ขนาดที่เหมาะสมและสภาพเรียบร้อยสวยงาม แต่การ

สร้างความรักและเทิดทูนสิ่งศักดิ์สิทธิ์แล้ว จะต้องมีการอบรมชี้แจงให้ซาบซึ้ง ถึงความสำคัญ และคุณค่าด้วย มิใช่มีคึกและตั้งไว้เท่านั้น

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โดยปกติแล้ว ประชาชนโดยทั่วไป ยังเข้าใจว่ามีโรงเรียนไว้สำหรับให้เด็กไปศึกษาเล่าเรียน เพราะแต่ละโรงเรียนเมื่อเด็กเรียนแล้วก็ปิดใส่กุญแจ หรือหวงห้ามมิให้ใครเข้าไปใช้สถานที่นั้น ความเชื่อถืออย่างนี้บังคับก็ยังมีอีกมาก

ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วแต่ต้นว่าโรงเรียนเทศบาลตั้งขึ้นเพื่อประชาชนของท้องถิ่น และประชาชนมีส่วนเป็นเจ้าของ เพราะค่าใช้จ่ายในการจัดสร้างโรงเรียนเอามาจากภาษีอากรของประชาชน โรงเรียนแต่ละหลังสร้างเป็นเรือนหมื่นเรือนแสน หรือเรือนล้าน เมื่อประชาชนมีส่วนเป็นเจ้าของ ประชาชนก็ควรจะได้รับประโยชน์ด้วย เมื่อประชาชนมีส่วนได้รับประโยชน์ก็ย่อมมีความสัมพันธ์กับโรงเรียนเกิดขึ้น

หลักสำคัญที่จะจัดให้ประชาชน มีส่วนได้รับประโยชน์ จากโรงเรียนนั้น ก็คือกิจการใด ๆ ก็ตามถ้าหากไม่เป็นการขัดต่อสถาบันการศึกษาและไม่เกิดความเสียหาย ควรจะได้จัดให้ประชาชนได้มีส่วนได้ใช้สถานการศึกษาคือโรงเรียนนั้น ๆ เช่น

๑. เปิดให้ประชาชนได้ใช้สนามของโรงเรียนเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ

๒. เปิดให้ประชาชนได้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่จัดพิธีการ เช่นการประชุม การแต่งงาน การอุปสมบท ฯลฯ เฉพาะครูและนักเรียนให้ความร่วมมือ เช่นรับจัดอาหาร จัดดอกไม้ จัดตกแต่งสถานที่ หรือสามารถจัดดนตรีหรือการแสดงเข้าร่วมได้ด้วยจะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครองให้ได้ผลดียิ่ง

๓. การจัดห้องสมุดเพื่อประชาชน ห้องสมุดของโรงเรียนนอกจากใช้ประโยชน์เพื่อครูและนักเรียนแล้ว ควรจะได้จัดวันเวลาสำหรับประชาชนชั้นด้วย

๔. การพัฒนาชุมชน ในชุมชนแต่ละแห่งย่อมมีอุปสรรคและปัญหาต่างๆ เกี่ยวแก่ส่วนรวมอยู่มาก เช่น ขาดถนน ทางเดิน หรือมีแต่สภาพซำรุดหรือเป็นบ้ำพง บริเวณของอาคารสถานที่ต่าง ๆ ตลอดจนบ้านเรือนรกรุงรัง ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม

การที่จะจัดให้มีหรือพัฒนาสิ่งเหล่านี้ได้เริ่มแรกจะต้องไปจากโรงเรียน คือ นอกจากโรงเรียนเป็นตัวอย่างชุมชนแล้ว คณะครูและนักเรียนของโรงเรียนจะต้องเป็นตัวเข้าพัฒนาชุมชนแห่งนั้น ๆ ด้วย จะด้วยแรงงานหรือความคิดตามความสามารถเท่าที่จะจัดได้

สรุป ๑. โรงเรียนเทศบาลเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนของท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับประชาชนอย่างใกล้ชิด ฉะนั้นจะต้องจัดกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เป็นแบบฉบับและตัวอย่างเพื่อพัฒนาชุมชนนั้น

๒. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นอกจากให้ความร่วมมือแล้ว จะต้องให้ประชาชน ของท้องถิ่น มีส่วนได้รับประโยชน์ จากอาคารสถานที่ ของโรงเรียนด้วย

คำแนะนำสำหรับประชาชน เกี่ยวกับการประถมศึกษา

โดย... นายวินัย ทูลธรรม

กองการศึกษา เทศบาลนครกรุงเทพ

๑. ความหมายของคำว่า การประถมศึกษาหรือการศึกษาภาคบังคับ

การประถมศึกษาหรือการศึกษาภาคบังคับ เป็นการศึกษาระดับต้นสำหรับประชาชนทุกคนที่จะต้องเข้าศึกษาเล่าเรียน เพราะกฎหมายได้บังคับไว้ จะเห็นได้จากพระราชบัญญัติประถมศึกษา กำหนดไว้ว่า “เด็กทุกคนที่มีอายุย่างเข้าปีที่ ๘ จะต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาจนมีอายุย่างเข้าปีที่ ๑๕ เว้นแต่เป็นผู้มีความรู้สอบได้ได้ชั้นประโยคประถมศึกษา.....” เมื่อมีกฎหมายบังคับไว้เช่นนี้ ท่านที่มีบุตรหลานจึงจำเป็นต้องส่งเด็กของท่านเข้าเล่าเรียนทุกคน ซึ่งหมายความว่า ประชาชนทุกคนจะต้องศึกษาเล่าเรียน อย่างน้อยที่สุดให้จบชั้นประโยคประถมศึกษา (ชั้นประถมปีที่ ๔) เว้นแต่มีอายุย่างเข้าปีที่ ๑๖ จึงจะพ้นเกณฑ์บังคับ แต่ในปัจจุบัน บางตำบล รัฐบาลได้ขยายการศึกษาภาคบังคับต่อไปให้สูงขึ้น คือ แทนที่จะต้องเรียนจบเพียงชั้นประถมปีที่ ๔ จำเป็นจะต้องเรียนให้จบชั้นประถมปีที่ ๗ จึงจะพ้นเกณฑ์บังคับ ทั้งนี้เพราะรัฐบาลต้องการจะยกมาตรฐานการศึกษาเบื้องต้น ของประชาชนให้สูงขึ้น ซึ่งกำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ และจะเห็นจากพระราชบัญญัติประถมศึกษาปัจจุบันได้กำหนดไว้ว่า “เด็กทุกคนที่มีอายุย่างเข้าปีที่ ๘ ต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาจนมีอายุย่างเข้าปีที่ ๑๕ เว้นแต่ผู้มีความรู้สอบได้ได้ประโยคประถมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการหรือหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่า

เมื่อมีความเหมาะสมเฉพาะท้องถิ่นที่ตำบลใด เกณฑ์ความรู้สอบได้ได้ประโยชน์
 ประถมศึกษาตอนต้นตามความในวรรคก่อน อาจเขียนขึ้นเป็นความรู้สอบได้ได้ประโยชน์
 ประถมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการได้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้
 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา.....” สำหรับในเขตจังหวัดพระนครและธนบุรี ยังคง
 ถือว่าการเรียนจบประถมศึกษาตอนต้น (ชั้นประถมปีที่ ๔) เป็นการพ้นการศึกษาภาค
 บังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาภาคบังคับ ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา คือ
 จะเรียนต่อให้สูงขึ้นก็ได้หรือไม่เรียนต่อก็ได้

๒. การนับอายุเด็กในเกณฑ์ที่จะเข้าเรียน

กฎหมายได้บังคับไว้ว่า เด็กที่อยู่ในเกณฑ์บังคับจะต้องเรียนอยู่ในโรงเรียน
 ประถมศึกษา คือเด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ ๘ จนถึงอายุย่างเข้าปีที่ ๑๕ วิธีนับไม่ได้นับ
 แบบศกอายุครบบริบูรณ์ ให้นับตามปีหรือ พ.ศ. เกิด (ปีปฏิทิน) และนับเป็นปีๆ ไป
 เช่น เด็กเกิด พ.ศ. ๒๕๐๐ จะเป็นวันใด เดือนใดก็ได้ ใน พ.ศ. นี้ ถึงแม้จะเกิดใน
 วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๐ จะต้องเริ่มนับเป็น ๑ ปี และนับต่อไปตามลำดับ จนถึง
 อายุย่างเข้าปีที่ ๘ ซึ่งเด็กจะต้องเข้าเรียน กรณีตัวอย่างนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๗
 เด็กคนนั้นจะมีอายุย่างเข้าปีที่ ๘ พอดี ซึ่งจะต้องส่งเข้าเรียนในต้นปีการศึกษา ๒๕๐๗
 ความจริงถ้านับอายุเต็มบริบูรณ์แล้ว จะมีอายุเพียง ๖ ปีบริบูรณ์เท่านั้น เมื่อท่านทราบ
 วิธีศกอายุของบุตรหลานของท่านที่จะส่งเข้าเรียนกันแล้ว ก็จะสามารถและทราบได้ว่า
 บุตรหลานของท่านคนใด จะส่งเข้าโรงเรียนในปีใดแล้วจกบันทึกไว้กันเสีย

๓. การส่งเด็กของท่านเข้าโรงเรียน

ถึงแม้กฎหมายจะบังคับให้ส่งบุตรหลานของท่านเข้าแล้วเรียน แต่การที่จะส่ง
 เด็กเข้าเรียนนั้น ท่านจะต้องไปแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กต่อเจ้าพนักงานเสียก่อน
 เมื่อเจ้าพนักงานรับแจ้งความแล้วจะมอบหนังสือให้ท่าน ๓ ฉบับ คือ

๑. หนังสือเรื่องให้ส่งเด็กเข้าเรียน (แบบ ป. ๔)
๒. ใบรับแจ้งความตามรายการสำรวจเด็ก (แบบ ป. ๒) ซึ่งเจ้าพนักงานลงชื่อรับรองว่า ได้รับแจ้งจากท่านแล้ว
๓. ใบรับรองว่าท่านได้ส่งเด็กเข้าเรียนแล้ว (แบบ ป. ๕)

หนังสือฉบับที่ ๑ ท่านจะต้องนำไปให้โรงเรียนที่ท่านนำเด็กไปเข้าเรียน
ฉบับที่ ๒ ท่านต้องเก็บไว้เป็นหลักฐานว่าท่านได้ไปแจ้งรายการสำรวจเด็กตามกฎหมาย
แล้ว ส่วนฉบับที่ ๓ เมื่อโรงเรียนได้รับเด็กเข้าเรียนและได้กรอกข้อความเรียบร้อย
ท่านลงชื่อผู้ปกครอง หรือบิดามารดาแล้ว ครูใหญ่จะลงนามรับรองแสดงว่ารับเด็กเข้า
เรียนแล้ว ท่านจะต้องนำส่งเจ้าพนักงาน ณ สถานที่ที่รับแจ้งรายการสำรวจเด็ก แต่ตาม
ปกติโรงเรียนจะรวบรวมนำส่งเจ้าพนักงานแทนท่านเอง

๔. สถานที่รับแจ้งเด็กเข้าเรียน

ในเขตเทศบาล อาจจะเป็นที่สำนักงานเทศบาล โรงเรียนเทศบาล หรือ
สถานที่ซึ่งนายกเทศมนตรีจะประกาศให้ทราบ สำหรับเทศบาลนครกรุงเทพ หรือเทศบาล
นครธนบุรี ให้ไปแจ้งรายการสำรวจเด็ก ณ สำนักศึกษาธิการแขวงที่ท่านมีภูมิลำเนาอยู่
ตามปกติสำนักศึกษาธิการแขวงตั้งอยู่ ณ ที่ว่าการอำเภอ นั้น ๆ ส่วนผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่นอก
เขตเทศบาล อาจจะไปแจ้ง ณ ที่ว่าการอำเภอ โรงเรียนประชาบาล หรือสถานที่ซึ่ง
นายอำเภอจะได้ประกาศให้ทราบ

๕. การประกาศและกำหนดวันรับแจ้งรายการสำรวจเด็ก ในเขตเทศบาล

นายกเทศมนตรีเป็นผู้ประกาศ นอกเขตเทศบาล นายอำเภอจะเป็นผู้ประกาศ
และกำหนดการรับแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กให้ประชาชนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า

๑๕ วัน ตามปกติมักจะประกาศในเดือนพฤศจิกายน หรือธันวาคม โดยกำหนดสถานที่ และวันรับแจ้งรายการสำรวจเด็กตั้งแต่เดือน ธันวาคม ของ พ.ศ. นั้น จนถึงเดือนมกราคม ของ พ.ศ. ใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาภายในเดือนเมษายน หรือพฤษภาคม ซึ่งเป็นระยะเวลาเปิดเรียนภาคต้นปีการศึกษา นั้นๆ การไม่ไปแจ้งรายการสำรวจเด็กภายในกำหนดทางราชการประกาศจะต้องถูกปรับ ไม่เกิน ๑๐๐ บาท และเมื่อไปแจ้งแล้วแต่เพิกเฉยเสียไม่ส่งเด็กเข้าเรียนจะต้องถูกปรับ ไม่เกิน ๕๐๐ บาท

๖. ผู้มีหน้าที่แจ้งรายการสำรวจเด็ก

ผู้ที่จะไปแจ้งรายการสำรวจเด็กจะต้องเป็นบิดามารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก ถ้าท่านไม่สามารถไปแจ้งด้วยตนเองได้ เพราะป่วยหรือเหตุใดๆ จะให้ญาติสนิท หรือ บุคคลอื่นไปแทนตน ควรมีหนังสือมอบหมายเป็นหลักฐานเพื่อแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ

๗. การตรวจสอบบัญชีสำรวจของเจ้าหน้าที่ก่อนรับแจ้งรายการสำรวจเด็ก

ตามปกติในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ก่อนถึงกำหนดแจ้งรายการสำรวจเด็ก ประมาณสองเดือน เจ้าหน้าที่จะต้องคัดลอกรายการของเด็กที่มีอายุเข้าเกณฑ์บังคับ ซึ่ง จะเข้าเรียนในปีการศึกษาหน้า จากทะเบียนบ้านลงในแบบ ป. ๓ เพื่อเป็นหลักฐานไว้ ตรวจสอบรายการ เมื่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมาแจ้งรายการสำรวจเด็ก ถ้าปรากฏ ว่าไม่มีชื่อในบัญชีแบบ ป. ๓ เจ้าหน้าที่จะลงรายการเพิ่มเติมตามความจริง โดยอาศัย หลักฐานทางทะเบียนสำมะโนครัว

๘. โรงเรียนที่ท่านจะส่งเด็กเข้าเรียน

โรงเรียนที่ท่านจะส่งเด็กเข้าเรียนจะเป็นโรงเรียนประเภทหนึ่งประเภทใดก็ได้ ซึ่งเปิดสอนชั้นประถมศึกษา คือ ๑. โรงเรียนรัฐบาล ๒. โรงเรียนประชาบาล

๓. โรงเรียนเทศบาล ๔. โรงเรียนราษฎร์ สำหรับโรงเรียนประชาบาลหรือโรงเรียนเทศบาลจะสอนให้เปล่าโดยไม่คิดค่าเล่าเรียน

๙. หน้าที่ของท่านเมื่อส่งเด็กเข้าโรงเรียน

เมื่อท่านส่งบุตรหลานเข้าเล่าเรียนแล้ว ท่านจะต้องสนใจและเอาใจใส่ต่อการศึกษาของเด็กอยู่เสมอ ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่สามารถจะไปเล่าเรียนได้ เช่นเจ็บป่วยหรือมีธุระจำเป็น จะต้องแจ้งให้โรงเรียนทราบ และในเคื่อนหนึ่งๆ เด็กของท่านจะขาดเรียนโดยไม่รับใบอนุญาต และไม่ทราบเหตุผลไม่ได้ ถือว่ามีความผิดทางกฎหมาย จะต้องถูกวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท

๑๐. ท่านจะสอนเด็กเองโดยไม่ส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนได้หรือไม่

ท่านสามารถจะทำได้แต่จะต้องไปแจ้งรายการสำรวจเด็กตามกฎหมาย และเมื่อเจ้าพนักงานรับแจ้งรายการสำรวจเรียบร้อยแล้ว จึงยื่นคำร้องขอต่อนายอำเภอ หรือนายกเทศมนตรีแล้วแต่กรณีให้ยกเว้นเด็กจากการเรียนอยู่ในโรงเรียน โดยเหตุที่ให้เด็กได้รับการศึกษาอยู่ในครอบครัวของท่าน และเมื่อนายอำเภอหรือนายกเทศมนตรีเห็นชอบตามหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวงแล้ว นายอำเภอหรือนายกเทศมนตรีจะออกหนังสือส่งยกเว้นให้ แต่ท่านจะต้องส่งเด็กที่ยกเว้นให้ศึกษาธิการอำเภอสอบความรู้ปีละครั้ง ถ้าเห็นว่ามีความรู้ไม่เข้ามาตรฐาน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะส่งดอนนรายการยกเว้นก็ได้ กฎกระทรวงเกี่ยวกับเรื่องนี้ระบุไว้ว่า

ก. ผู้ร้องต้องมีฐานะเป็นที่เชื่อถือได้ว่า จะจัดการ และให้ความรู้แก่เด็กศึกษาได้ผลดี

ข. ผู้สอนจะต้องมีความรู้สอบไล่ได้ ไม่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ หรือมีวิทยฐานะเทียบเท่ากัน และมีเวลาทำการสอนทั้งจะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นครูประชาบาล การยื่นคำร้องขอให้ใช้แบบ ป. ๖

๑๑. จะส่งเด็กเข้าเรียนโคธไมในแจ้งราชการสำรวจเด็กได้หรือไม่

ท่านจะส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนก่อนถึงอายุเกณฑ์บังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาย่อมทำได้ แต่เมื่อเด็กมีอายุถึงเกณฑ์บังคับ ท่านจะต้องไปแจ้งราชการสำรวจเด็กต่อเจ้าหน้าที่เสียก่อน ทั้งนี้เพราะกฎหมายบังคับว่า การส่งเด็กในเกณฑ์บังคับเข้าเรียนจะต้องไปแจ้งราชการสำรวจเด็กต่อเจ้าพนักงาน มิฉะนั้นจะต้องถูกปรับฐานไม่แจ้งราชการสำรวจเด็ก ความจริงเรื่องนี้โรงเรียนทั่วไปทราบที่อยู่แล้วว่า การรับเด็กในเกณฑ์บังคับเข้าเรียน จะต้องมียังหนังสือของนายอำเภอหรือนายกเทศมนตรี แล้วแต่กรณี (แบบ ป. ๔) โรงเรียนจึงจะรับเด็กไว้ได้ ทั้งนี้เพราะรัฐบาลจำเป็นต้องทราบสถิติการเข้าเรียนของเด็กทุก ๆ ปี

๑๒. การไปแจ้งราชการสำรวจเด็กท่านจะต้องมีอะไรไปบ้าง

ท่านจะต้องมีหลักฐานดังต่อไปนี้อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ สูติบัตร (ใบเกิด) หรือสำเนาสูติบัตร หรือทะเบียนบ้าน ไปแสดงต่อเจ้าพนักงานและเพื่อความแน่นอนเกี่ยวกับการลงทะเบียนนักเรียนของโรงเรียน ท่านควรแจ้งตัวสะกด การันต์ เกี่ยวกับชื่อชื่อสกุล ของเด็ก ของบิดามารดาให้ถูกต้อง และเมื่อเจ้าหน้าที่มอบหนังสือแสดงการรับแจ้งให้ ควรตรวจสอบความถูกต้องก่อน ถ้าผิดพลาดขอให้เจ้าพนักงานแก้ไขเสียให้ถูกต้อง มิฉะนั้นจะคงลำบากในการแก้ไขภายหลัง

๑๓. ท่านจะขอขวันหรือผ่อนผันเด็กจากการเรียนได้ในกรณีใดบ้าง

การแจ้งราชการสำรวจเด็กนั้น เด็กทุกคนเมื่อมีอายุย่างเข้าปีที่ ๘ ทั้งกล่าวแล้ว ถึงแม้จะมีร่างกายพิการไม่สมประกอบ หรือรูปร่างเล็กเกินควร หรือโตเกินอายุ หรือบ้านอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนจนเด็กไม่สามารถจะมาโรงเรียนได้ก็ดี ท่านจะต้องไปแจ้งราชการสำรวจเด็กตามกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นจะคงมีความผิดตามกฎหมาย

ส่วนที่ท่านไม่สามารถจะส่งเข้าเรียนได้ด้วยเหตุใด ๆ ท่านจะยื่นเรื่องราวขอผ่อนผันหรือ ยกเว้นเด็กจากการเรียนในกรณีดังต่อไปนี้

ก. การขอผ่อนผัน ท่านจะขอผ่อนผันโดยให้เด็กหยุดการเรียนได้ ใน ปีหนึ่งๆ ไม่เกิน ๖ เดือน เนื่องจากการเป็นอยู่ของท่านจำเป็นต้องใช้เด็กนั้นชั่วคราว หรือจำเป็นต้องใช้เด็กสำหรับการอาชีพโดยท่านจะต้องทำหนังสือขออนุญาตยื่นต่อนายอำเภอ หรือนายกเทศมนตรีแล้วแต่กรณี โดยใช้แบบ ป. ๑๐

ข. การขอยกเว้น ท่านจะขอยกเว้นเด็กไม่ต้องเข้าโรงเรียนในกรณีดังต่อไปนี้คือ

(๑) เด็กที่มีร่างกายพิกลพิการไม่สมประกอบ เช่น ตาบอด หูหนวก ขาดนิ้ว เป็นโรคจิต หรือมีสติปัญญาเสื่อมทราม สติไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคติดต่อย่ำแรง เช่น โรคเรื้อน โรคที่สังคมรังเกียจ กรณีนั้นนอกจากท่านจะยื่นคำร้องขอและจะต้องขอ หนังสือรับรองจากแพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ รับรองว่าเด็กของท่านเป็นโรคนั้น เพื่อ ประกอบในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่

(๒) เด็กที่อยู่ห่างไกลจากโรงเรียนประชาบาลที่สอนให้เปล่าเกินกว่า ๒ พัน เมตร และไม่สามารถที่จะไปถึงโรงเรียนได้โดยเหตุใดเหตุหนึ่ง ซึ่งไม่มีทางเลี้ยงได้ ถ้าเด็กไปจะเกิดอันตราย

(๓) เด็กที่จำเป็นต้องเลี้ยงดูบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ทุพพลภาพ ไม่มี ทางหาเลี้ยงชีพอย่างอื่นและไม่มีผู้อื่นดูแล กรณีนี้ถ้ามีเด็กในครอบครัวเดียวกันหลายคน ยกเว้นได้เพียงคนเดียว

(๔) เด็กที่มีความเป็นอยู่ไม่เหมาะสม เช่น รูปร่างโตเกินอายุ หรือเด็ก เกินควรเป็นต้น กรณีทั้ง ๔ ประการนี้ท่านจะต้องยื่นเรื่องราวขออนุญาตก่อนนายอำเภอ หรือนายกเทศมนตรี โดยใช้คำร้องธรรมดา

๑๔. ความหมายของคำว่าเข้าโรงเรียน

หมายถึง เมื่อท่านส่งเด็กเข้าโรงเรียนแล้วท่านจะต้องไม่ให้เด็กขาดเรียนเดือนหนึ่งไม่เกิน ๗ วัน ถ้าเกิน ๗ วัน ถือว่ามีความผิด กรณีที่มีความจำเป็นด้วยเหตุหรือด้วยเหตุเจ็บป่วย จะต้องแจ้งขออนุญาตจากโรงเรียนก่อนจึงจะหยุดได้ มิฉะนั้นจะมีความผิดตามกฎหมาย

๑๕. การขอย้ายเด็ก

เมื่อท่านส่งเด็กเข้าโรงเรียนแล้ว บางครั้งอาจมีความจำเป็นที่จะต้องขอย้ายเด็กออกจากโรงเรียนใน ๓ กรณี คือ

๑. เด็กคงอยู่ในทะเบียนบ้านเดียวกับท่านแต่ต้องการจะให้ไปโรงเรียนอื่นในท้องที่อำเภอหรือท้องที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นเดียวกัน

๒. เด็กคงอยู่อาศัยในทะเบียนบ้านเดียวกับท่าน แต่ต้องการจะให้เด็กไปเรียนที่โรงเรียนต่างอำเภอหรือต่างสำนักทะเบียนท้องถิ่น ย้ายประเภทนี้เรียกว่าย้ายเด็กไปฝากเรียนต่างท้องที่

๓. เด็กที่ย้ายไปอยู่ต่างอำเภอหรือต่างสำนักทะเบียนท้องถิ่น ซึ่งย้ายสำมะโนครัวเด็กไปด้วย

ถ้าท่านมีความประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กล่าวมานี้ ท่านจะต้องไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอซึ่งมีศึกษาธิการอำเภอเป็นเจ้าหน้าที่ สำหรับเขตเทศบาลให้ไปติดต่อกับสำนักงานเทศบาลนั้นๆ หรือสำนักงานที่เจ้าหน้าที่การศึกษาของเทศบาลตั้งอยู่ โดยยื่นคำร้องขอต่อเจ้าหน้าที่หรือแจ้งความประสงค์ต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับคำร้องหรือได้รับทราบความประสงค์ของท่านแล้ว จะได้ออกหนังสือให้ท่านดังนี้

การย้ายเด็กกรณีข้อ ๑ หนังสือถึงโรงเรียนส่งจำหน่ายเด็กออกจากทะเบียนบัญชีของโรงเรียนด้วยเหตุสมควรใจไปเรียนที่โรงเรียนอื่น และหนังสือถึงโรงเรียนที่จะไปเข้าเรียนใหม่

การย้ายเด็กกรณีข้อ ๒ มีหนังสือ ๒ ฉบับ คือถึงโรงเรียนที่เด็กของท่านกำลังเรียนอยู่ ๑ ฉบับ เพื่อจำหน่ายเด็กเช่นกรณีข้อ ๑ และถึงเจ้าหน้าที่การศึกษาต่างอำเภอหรือต่างสำนักศึกษาธิการแขวง ซึ่งโรงเรียนนั้นขึ้นอยู่กับสังกัดอีก ๑ ฉบับ เป็นหนังสือฝากเรียนต่างท้องถิ่น

การย้ายเด็กกรณีข้อ ๓ เรียกว่าการย้ายภูมิลำเนาและการเรียนของเด็ก มีหนังสือ ๒ ฉบับ เช่นเดียวกัน คือฉบับหนึ่งถึงโรงเรียนที่เด็กกำลังเรียนอยู่ อีกฉบับหนึ่งถึงเจ้าหน้าที่การศึกษาของอำเภอ จังหวัด เทศบาล ที่โรงเรียนซึ่งเด็กจะไปเข้าเรียนนั้นตั้งอยู่ การขอย้ายในกรณีนี้ ท่านจะต้องนำหลักฐานการย้ายสำมะโนครัวของเด็กไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ด้วย

คำร้องในการย้ายเด็กดังกล่าวแล้ว (แบบคำร้องถ้าไม่มีแบบพิมพ์พิมพ์ไว้) ท่านจะใช้กระดาษเขียนขึ้นเองก็ได้ และโปรดจำไว้ว่า คำร้องใดๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษา ไม่ต้องติดอากรแสตมป์

ในการย้ายจากโรงเรียนหนึ่งไปยังอีกโรงเรียนหนึ่ง ท่านจะต้องขอใบรับรองการเรียนจากโรงเรียนเดิมไปด้วย อาจจะเป็นใบสุทธิหรือแบบแสดงการเรียนของเด็กแบบใดแบบหนึ่ง เพื่อนำไปแสดงกับโรงเรียนที่จะเข้าใหม่ต่อไป.

การจัดย่านอุตสาหกรรม

โดย..... กองผังเมือง

ฝ่ายการโยธา เทศบาลนครกรุงเทพ

ข้อพิจารณาในการกำหนดและวางผังย่านอุตสาหกรรม

ตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมกิจการลงทุนเพื่ออุตสาหกรรมทั่วไปภายในประเทศ สำหรับสถานที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมนั้น ท้องถิ่นมีหน้าที่กำหนดและควบคุมให้อยู่ในบริเวณที่เหมาะสม สถานที่ที่กำหนดไว้จำเป็นต้องสนองความต้องการทางเศรษฐกิจของโรงงาน แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องจัดระเบียบให้การขยายตัวในอนาคตของท้องถิ่นเป็นไปโดยมีแบบแผนตามหลักของผังเมือง เพื่อเป็นหลักประกันต่อสวัสดิภาพความ ปลอดภัย ในทางอนามัยและ ความผาสุกของประชาชน เป็นส่วนรวม

ความสำคัญของย่านอุตสาหกรรม

ย่านอุตสาหกรรมหมายถึงบริเวณพื้นที่ที่ได้กำหนดหรือพัฒนา ไว้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมตามผังเมือง โดยประกอบด้วยบริการต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น การคมนาคม และการสาธารณูปโภคต่าง ๆ

สำหรับท้องถิ่นที่ไม่มีผังเมืองกำหนดและควบคุมย่านอุตสาหกรรมไว้ เจ้าของโรงงานมีโอกาสที่จะเข้าไปประกอบกิจการในย่านชุมชนได้ ดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน สภาพการใช้ที่ดินปนเปื้อนโดยทั่วไปทั้งอาคารอุตสาหกรรม การค้า พักอาศัยและอื่น ๆ กิจการอุตสาหกรรมจะเป็นชนิดใดก็ตาม โดยลักษณะการผลิตแล้วย่อมส่งผลให้เกิดความ

เคือคร้อนร่ำคาคณแ่ประชชนผู้อศัยไถล่เตียงไม่มกกันน้อย เป็นค่นว่ การระบายน้
 โสโครก กลิ่นเหม็น เสียงค้ง การส่นสะเทือน ฝุ่น กวัน เขม่า อากศเป็นพิเศษ อักคภัย
 ตลอดจนการทำให้เกือความค้บค้งในการจรวจร ค้งน้ การก้หนดให้โรงงานอุตสาห-
 กรรมได้รวมกลุ่มกันอยู่ในบริเวณที่เหมะสม จึงเป็นการขจ้คความเคือคร้อนร่ำคาคณ ส่ง
 เสริมสขลัษณะอนามัยและความปลอศภัยให้แ่ประชชน

นอกจากเพือประโยชน์ค้งกล่าว การจ้คย่นอุตสาหกรรมหากได้พิจาวณาจ้ค
 ทำให้ถูกค้องตามหลักวิชาแล้วจะเป็นการขจ้คนำให้มีผู้มาลงทุนค้งโรงงานมกขึ้น น้บว่
 เป็นการส่งเสริมนโยบายและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของท้องถึนให้ค้ขึ้น เพราะเป็น
 ธรรมคเจ้าของโรงงานย้อมค้องการท้ที่มีบริการสะควกเพือเศรษฐกิจของโรงงาน และ
 หวังที่จะค้งอยู่ได้เป็นการถาวร ไม่ค้องถูกโยกย้ายเพราะอยู่ในที่ไม่เหมะสม นอกจากน้
 ท้องถึนมีโอกศได้พัฒนาที่ดินที่ค้อยความเจริญ และปรับปรุงการสาธาณูปโภคเพือ
 บริการให้แ่ก้กิจการอุตสาหกรรมได้เต็มที และราคาคูกกว่าที่จะค้องกระจายทำอยู่โดย
 ทั่วไป

การสำรวจความค้องการของท้องถึนในทางอุตสาหกรรม

การสำรวจหาความค้องการของท้องถึน น้บว่เป็นของจำเป็นเกือวกับขนาด
 และบริเวณที่จะก้หนดเพือการอุตสาหกรรม ท้งน้ จะอศัยข้อเท็จจริงค่าง ๆ ค้อไปน้
 ประกอบในการพิจาวณา ค้อ

๑. มีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมมกน้อยเพียงใด
๒. ฐานะทางเศรษฐกิจของท้องถึนในบ้จจุบันและภายน้ค้องการอศัยการ
 อุตสาหกรรมเป็นที่ค้จุนมกน้อยเพียงใด
๓. ลักษณะการ ขยายตัวในทาง อุตสาหกรรม ที่แล้วมา ในท้องถึนแสดงว่ยัง
 คงมีจนวนเพิ่มขึ้นค้อไปหรือไม่

๔. มีเหตุผลว่า กิจการอุตสาหกรรมบางชนิดจะมาตั้งในท้องถิ่นใด เพื่อแข่งขันกับที่อื่นหรือไม่
๕. มีที่ดินเหมาะสมสำหรับจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมได้มากน้อยเพียงใด
๖. ได้มีการวิจัยความต้องการในที่ดิน สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมที่ทันสมัย ในอนาคต ซึ่งจะต้องมีบริเวณเพียงพอสำหรับการจอดรถและที่พักผ่อน

ย่านอุตสาหกรรมตามผังเมืองของท้องถิ่น

ท้องถิ่นที่มีโครงการผังเมือง กำหนดลักษณะการใช้ที่ดินอยู่แล้ว การกำหนดย่านอุตสาหกรรมควรให้เป็นไปตามผังเมืองของท้องถิ่นนั้น ๆ ในกรณีที่ยังมิได้มีการวางผังเมืองไว้และมีความจำเป็นต้องจัดสถานที่ตั้งสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมขึ้น การพิจารณาบริเวณให้มีความสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ๆ ในท้องถิ่น โดยเฉพาะการคมนาคม การขนส่ง และการสาธารณสุขก็จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

บริเวณที่ดินที่จะจัดให้เป็นย่านอุตสาหกรรมนั้น ตามผังเมืองทั่ว ๆ ไปอาจดำเนินการได้โดย

๑. พัฒนาโดยเอกชน ทางกรมเพียงกำหนดบริเวณที่โรงงานจะตั้งอยู่ได้ และควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้อบังคับของท้องถิ่นเท่านั้น เจ้าของโรงงานต้องทำการซื้อและปรับปรุงที่ดินพร้อมกับการก่อสร้างอาคารเอง

๒. พัฒนาโดยทางการ ตามข้อนี้ทางการอาจเข้าดำเนินการปรับปรุงที่ดินที่ค้อยความเจริญ หรือเข้าทำการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมที่มีอยู่เพื่อจัดเป็นย่านอุตสาหกรรมตามที่กำหนดไว้ในผังเมือง แล้วเปิดโอกาสให้เจ้าของโรงงานได้เข้ามาดำเนินการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมได้ตามข้อตกลงและวิธีการที่เหมาะสม การดำเนินการตามวิธีหลังทางการอาจต้องมีการระดมและใช้เวลานาน โดยเฉพาะท้องถิ่นที่ไม่มีผังเมืองหรือกฎหมายอื่น ๆ ให้อำนาจในการปรับปรุง ฉะนั้น การจัดย่านอุตสาหกรรมขึ้นใหม่ให้ห่างจากบริเวณ

ชุมชนออกไป และวางผังบริเวณให้มีบริการความสะดวกและการสาธารณูปโภคที่จำเป็น จึงควรจะได้ สำหรับข้อสนับสนุนในเรื่องนี้ สมาคมสถาปัตยกรรมอเมริกันได้เคยวิจัย เรื่องการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมไว้ในปี พ.ศ. ๒๔๙๔ และได้ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ สำหรับพิจารณาจัดย่านอุตสาหกรรมไว้ดังนี้

๑. ท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีกิจการอุตสาหกรรมอยู่แล้ว หากมีการส่งเสริมหรือมีความจำเป็นต้องขยายตัว จะกระทำได้โดยขยายพื้นที่ออกไปตามผังที่วางไว้เพื่อความเจริญในอนาคต

๒. ย่านอุตสาหกรรม อาจวางเป็นแห่ง ๆ ได้โดยให้มีระยะห่างตามมาตรฐานและความปลอดภัยที่ต้องการ

บริเวณที่จัดว่าเป็นที่เหมาะสมสำหรับย่านอุตสาหกรรม

การพิจารณาเลือกบริเวณสำหรับกิจการอุตสาหกรรมในทางเศรษฐกิจของโรงงาน และเพื่อความเป็นระเบียบและสวัสดิภาพของประชาชนในท้องถิ่น ควรถือหลักต่อไปนี้ประกอบในการพิจารณา คือ

๑. ความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงงาน

โรงงานบางชนิดมีการดำเนินงานที่อาจเป็นภัยต่อผู้พักอาศัย รวมทั้งหน่วยสรรพาวุธทางการทหารที่อยู่ใกล้เคียงกัน เช่น ความไม่ปลอดภัยในทางอัคคีภัย ปฏิกริยาทางเคมีของวัตถุที่ใช้ในโรงงานและความเค็ดร่อนรั่วกาณอื่น ๆ การกำหนดบริเวณให้ห่างพอสมควรเพื่อความปลอดภัยเป็นเรื่องที่ควรจะได้รับพิจารณาด้วย

๒. การคมนาคม

ก. *ทางรถไฟ* บริเวณควรอยู่ใกล้สถานีรถไฟ หรือถ้าอยู่ห่างออกไปก็ควรตั้งอยู่ในสถานที่จะทำรางรถเข้าไปเพื่อขนส่งวัตถุได้

ข. ถนน โดยที่มีการขนส่งโดยรถบรรทุกเพิ่มขึ้น บริเวณควรถูกกำหนดไว้
ใกล้ถนน หรือมิฉะนั้นก็ควรมีทางเข้าออกติดต่อกับถนนใหญ่เพื่อปัญหาในค่านขนส่งวัตถุ
กิบกลางจำหน่าย และข้อสำคัญคือ ผู้ทำงานสามารถที่จะมาได้โดยสะดวก

ค. ทางน้ำ มีกิจการบางอย่างที่อาศัยทางน้ำเป็นเส้นทางขนส่ง บริเวณ
อุตสาหกรรมจึงอาจมีอยู่ได้ริมทางน้ำ

๓. น้ำประปา

การมีน้ำประปาที่เพียงพอมีอิทธิพลต่อชนิดของโรงงานอุตสาหกรรม ที่จะ
เข้ามาตั้ง นอกจากน้ำประปาแล้ว การมีน้ำจืดจากบ่อที่ขุดได้ก็เป็นความต้องการของโรง
งานอุตสาหกรรมเช่นเดียวกัน เพราะนอกจากจะใช้ในการทำงานแล้ว อาจมีความจำเป็น
ต้องใช้เพื่อค้ำเพลิงด้วย

๔. ไฟฟ้าและโทรศัพท์

กิจการอุตสาหกรรมมีความต้องการ ในเรื่องการมีกระแสไฟฟ้าที่เพียงพอ
สำหรับดำเนินงาน สำหรับโทรศัพท์นั้นหากสามารถจะจัดมีขึ้นได้ จะเป็นบริการที่ดีและ
มีความจำเป็นต่อการติดต่อกันมาก

๕. เชื้อเพลิง

เชื้อเพลิงจะเป็นน้ำมัน ถ่านหิน หรือสิ่งอื่น ๆ ก็ตาม นับว่าเป็นสิ่งที่
สร้างพลังงานให้กิจการอุตสาหกรรมดำเนินไปได้โดยไม่ชะงัก การจัดบริเวณอุตสาหกรรม
ให้อยู่ใกล้แหล่งเชื้อเพลิงจึงเป็นความต้องการของโรงงานมาก

๖. บริเวณระบายน้ำทิ้ง

โรงงานส่วนมากต้องการระบายน้ำเสียทิ้ง การกำหนดให้อยู่ใกล้บริเวณ
ที่มีท่อระบายที่ใหญ่เพียงพอเพื่ออาศัยท่อต่อมาถ่ายรวมได้ จึงเป็นการสะดวกมาก ใน
กรณีที่มีบริเวณอยู่ห่างไกลออกไปและท่อ ระบายน้ำของทาง การไปไม่ถึง โรงงานควรจะต้อง
อยู่ใกล้ทางน้ำสาธารณะ เช่น คู คลอง และแม่น้ำ เพื่อสามารถระบายออกได้ สำหรับ

เรื่องระดับพื้นดินนั้น ยิ่งสูงกว่าระดับน้ำทะเลเฉลี่ยเท่าใด ยิ่งสะดวกแก่การระบายน้ำมากขึ้นเท่านั้น และสามารถวางลาดของท่อให้น้ำไหลได้สะดวก

๗. ขนาดของที่ดิน

บริเวณอุตสาหกรรมควรจะมีที่ดินเพียงพอตามความต้องการ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- ก. ลักษณะโรงงาน ความปกติเป็นชั้นเดียว ขยายแผ่ไปในทางราบ
- ข. โรงงานที่ทันสมัย ต้องการที่ดินกว้างพอสำหรับจัดที่จอดรถและที่พักผ่อน
- ค. เพื่อความปลอดภัยจากการโจมตีทางอากาศ อาจต้องการที่ดินกระจายออกเป็นย่านย่อย ๆ ขึ้น
- ง. อาจต้องการที่ดินมากกว่าที่ต้องการในปัจจุบัน เพื่อการขยายตัวในอนาคต
- จ. เมื่อก่อสร้างอาคาร ตัวโรงงานจำกัดรั้วระยะให้ห่างถนน รวมทั้งการกำหนดให้มีที่ชนของ จอดรถ และติดตั้งสาธารณูปโภคอื่น ๆ จำเป็นต้องการที่ดินเพิ่มขึ้น

๘. แหล่งกรรมกร

โรงงานอุตสาหกรรมจำเป็นต้องตั้งอยู่ในบริเวณที่ที่ คาดว่าจะหากรรมกรมาทำงานได้ โดยไม่อยู่ห่างจากที่พักอาศัยของกรรมกรจนเกินไป นอกจากการคมนาคมสะดวก จึงอาจกำหนดให้อยู่ห่างออกไปได้

วิธีกำหนดที่ดินที่เหมาะสม

การพิจารณาการกำหนดที่ดินที่เหมาะสมจะกระทำได้ โดยอาศัยแผนที่ดังต่อไปนี้

นี้ คือ

๑. แผนที่มาตราส่วนขนาดใหญ่ (Base map) แสดงแนวถนนและบริเวณทั่วไป ซึ่งจะใช้เขียนรายการละเอียดต่าง ๆ เพิ่มเติมลงไปได้

๒. แผนที่แสดงลักษณะการใช้ที่ดินในปัจจุบัน (Land use map) ตามปกติเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจะจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการวางแผน เป็นประโยชน์ในการพิจารณาสถานที่โรงงานอุตสาหกรรมในปัจจุบัน

๓. แผนที่กำหนดย่านต่าง ๆ (Zoning map) เป็นแผนผังที่ได้กำหนดไว้เป็นเขตอุตสาหกรรม การค้า พักอาศัย และอื่น ๆ ในอนาคต สำหรับขั้นนี้เป็นโครงการทางผังเมือง บางท้องถิ่นอาจยังไม่ได้ทำไว้ล่วงหน้า

๔. แผนที่แสดงภูมิประเทศทั่วไป (Topographic map) อาจหาได้จากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง แสดงความสัมพันธ์เส้นทางหลวง ถนน ระบายน้ำที่ขึ้นเกี่ยวข้องกับระบายน้ำ

๕. แผนที่รูปถ่ายทางอากาศ (Aerial photograph) เป็นประโยชน์ในการพิจารณาลักษณะการใช้ที่ดินและอาคารที่มีอยู่ โดยเฉพาะบริเวณที่ยังไม่มีแผนที่รายละเอียดภูมิประเทศ

๖. แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมต่าง ๆ (Transportation map) เช่นทางรถไฟ ถนนและทางน้ำ

๗. แผนที่แสดงสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ (utility map)

เมื่อมีแผนที่ดังกล่าวแล้ว งานขั้นต่อไปก็คือพิจารณาบริเวณที่จะเป็นแหล่งอุตสาหกรรมในอนาคตได้โดย Plot สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ลงไปบน Base map คือ

๑. จากแผนที่ภูมิประเทศ แผนที่รูปถ่ายทางอากาศ แผนที่แสดงลักษณะการใช้ที่ดินและแผนที่แสดงย่านต่าง ๆ ตรวจสอบที่ดินที่ว่างเปล่าและ Plot ลงไปบน Base map โดยพิจารณาจากที่ดินที่มีลาดพอสมควร

๒. จากแผนที่แสดงการคมนาคม ลากเส้นแนวตรงลงบน Base map ให้ขนานและห่างไม่เกิน ๑ ถึง ๑.๕ กม. จากทางหลวง ทางรถไฟ หรือทางน้ำ ซึ่งจะ เป็นระยะที่ห่างสูงสุดสำหรับกำหนดที่ตั้งอุตสาหกรรม

๓. จากแผนที่สาธารณูปโภค Plot เส้นทางสายไฟฟ้า ท่อประปา ท่อระบาย น้ำและเส้นทางขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงลงบน Base map

๔. ลากเส้นวงกลมรอบจุดยุทธศาสตร์ลงบน Base map ให้มีรัศมีตามที่ต้องการ เพื่อความปลอดภัย โดยกำหนดให้บริเวณอุตสาหกรรมอยู่นอกเขตนี

การปฏิบัติตาม ๔ ข้อนี้ จะได้บริเวณที่เหมาะสมเป็นอุตสาหกรรมตามความต้องการทางเศรษฐกิจของโรงงาน บริเวณต่าง ๆ ที่เลือกไว้ใน Base map เมื่อได้ตรวจ แล้วหากมีมากเกินไปความต้องการในภายหน้า หรือที่บางแห่งอาจขัดกับนโยบายของทาง ราชการ อาจตัดทิ้งลงได้

การจัดทำผังบริเวณอุตสาหกรรม

จากการสำรวจผลที่ได้จากการ Plot บริเวณลงบน Base map และพิจารณา บริเวณซึ่งเหมาะสมสำหรับกำหนดเป็นบริเวณอุตสาหกรรมแล้ว ก้าวต่อไปก็คือ วางผัง ในบริเวณอุตสาหกรรมขึ้น สำหรับที่ดินที่เอกชนจัดสรรนั้นทางการอาจไม่ต้องรับภาระมาก นอกจากควบคุมให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของท้องถิ่น แต่ที่ดินที่ทางการพัฒนาเองนั้นจำ เป็นต้องออกแบบวางผังให้เป็นการสมบูรณ์และ ให้ปฏิบัติดำเนินการได้ตามความต้องการ ของท้องถิ่น เป็นการที่ จะได้รับความช่วยเหลือจากผู้มีความชำนาญในด้านการ ออกอุตสาหกรรมร่วมพิจารณาคำกับเจ้าหน้าที่ที่วางผังของท้องถิ่น เพื่อจัดทำผังให้เป็น การเหมาะสมยิ่งขึ้น

การดำเนินการพัฒนาโดยทางการควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. การประมาณราคาค่าพัฒนาบริเวณที่ดินอุตสาหกรรม
๒. รายละเอียดของงบประมาณที่จะได้รับ

๓. รายละเอียดแสดงตำแหน่งของถนน ทางเข้าออก การสาธารณูปโภค และขอบเขตอาคารในอนาคต
๔. การดำเนินงาน หน้าที่และความรับผิดชอบ
๕. ข้อเสนอแนะวิธีในการควบคุมและข้อบังคับ
๖. การอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าของโรงงาน เช่น เมื่อปรับปรุงที่ดินแล้วจะให้เช่า ขายไป จัดสร้างอาคารให้ หรือออกแบบควบคุมในด้านความสวยงามทางสถาปัตยกรรม
๗. การโฆษณาส่งเสริมผังที่วางไว้เพื่อให้มีผู้ลงทุนมากขึ้น

การวางผังรายละเอียดในบริเวณที่เลือกไว้สำหรับโรงงานอุตสาหกรรม

โดยทั่วไป เมื่อได้กำหนดบริเวณอุตสาหกรรมแล้ว ถ้าเป็นที่ดินที่ทางการได้พัฒนาขึ้น การวางผังควรได้พิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

๑. ที่ดินควรมีขนาดกว้างกัน เพื่อให้โอกาสเจ้าของเลือกได้ตามที่ต้องการ
๒. กำหนดให้มีบริเวณสำหรับจอดรถและบริเวณพักผ่อนตามผังอุตสาหกรรมที่ทันสมัย
๓. การออกแบบถนน ทางเข้าออก และสาธารณูปโภคต้องให้ประหยัด แต่ให้เกิดผลที่สุดสำหรับบริเวณอุตสาหกรรม
๔. หากเป็นไปได้ การวางผังระบายน้ำควรเป็นไปตามแนวถนน
๕. จัดถนนให้มีความกว้างพอ รถเดินได้สะดวกและผายปากที่มุม
๖. ลักษณะของถนนควร จะเป็นไปใน ทางที่ทำให้ดิน แต่ละแปลง มีความลึกเพียงพอ

๗. ควรออกแบบให้มีการขยายตัว เพื่อคึกคักสิ่ง สาธารณูปโภคเพิ่มเติมได้ใน ภายหน้า

๘. ในผังควรแสดงแนว หลบของ อาคารเพื่อ ให้เป็นไปตาม ข้อควบคุมเรื่อง การก่อสร้างอาคารในท้องถิ่นนั้น ๆ

สำหรับที่ดินอุตสาหกรรมโดยเอกชน หากมีเทศบัญญัติให้อำนาจอาจทำการ ควบคุม ตามข้อ ๓,๕ และ ๘ ได้

สรุป

โรงงานอุตสาหกรรมซึ่งทางการควบคุมตามระเบียบของกระทรวงอุตสาหกรรม มีทั้งหมดด้วยกัน ๑๑๐ ชนิด ในด้านการก่อความเดือดร้อนรำคาญอาจแบ่งออกได้เป็น ประเภทหนักจนถึงประเภทเบาที่สุด ฉะนั้น จึงมีอุตสาหกรรมบางชนิดที่อาจเข้าไปตั้งอยู่ ในบริเวณชุมชนได้โดยมีความปลอดภัยพอสมควร หลักการที่เขียนไว้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ในการควบคุม และวิธีการ ที่ทางการ ได้กำหนดยกย่อน ขึ้นเท่านั้น ในการดำเนินการจำเป็นต้องพิจารณาควบไปกับนโยบายและความต้องการของ ทางราชการด้วย.

โครงการสร้างสะพานข้ามทางแยกประตูน้ำ ในแนวถนนเพชรบุรี

โดย นายประเสริฐ นาวารัตน์

นายช่างหัวหน้ากองผังเมือง ฝ่ายกายโยธา
เทศบาลนครกรุงเทพ

I คำนำ

ภายหลังเมื่อทางการได้เปิดถนนเพชรบุรีตัดใหม่แล้ว ทำให้เกิดเป็นสี่แยกขึ้นที่หน้าตลาดประตูน้ำ ยวดยานซึ่งเดิมเคยใช้ถนนสุขุมวิทและถนนบริเวณโรงงานมักสันเป็นทางเข้า และ ออกจากย่านบางกะปิได้ เปลี่ยนมาใช้ สายเพชรบุรีตัดใหม่ แทน เพราะย่านระยะทางได้ ทำให้มีความคับคั่งขึ้นที่ทางแยก ในช่วงโมงหนาแน่น (rush hour) ทั้งเช้าและเย็นในวันปกติรถต้องเสียเวลานานกว่าจะผ่านทางแยกได้ เป็นการทำให้เวลาอันมีค่าของประชาชนและขาดความสะดวกในการจราจรเท่าที่ควรจะเป็น

II ความมุ่งหมาย

รายงานนี้ ได้เขียนขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะหาวิธีแก้ไขปัญหารื่องความคับคั่งของการจราจรในบริเวณนี้ให้ลดน้อยลง โดยพิจารณาถึงข้อเท็จจริงพร้อมกับหาวิธีที่ดีที่สุดที่จะมาใช้ในการปรับปรุงทางแยก ซึ่งมีหัวข้อที่จะพิจารณาได้ดังนี้

- สภาพบริเวณและลักษณะการจราจร
- การแก้ไขและเปรียบเทียบส่วนได้เสียตามวิธีการต่าง ๆ
- วิธีที่ดีที่สุดและรายละเอียด
- การพิจารณาบริเวณใกล้เคียงที่มีส่วนสัมพันธ์กัน

III รายละเอียด

๑. สภาพบริเวณและลักษณะการจราจร

ก. สภาพบริเวณ

อาคารโดยรอบบริเวณทางแยก และใกล้เคียงโดยทั่วไป เป็นร้านค้า และตลาด มีความพลุกพล่าน ทั้งประชาชน ที่มาติดต่อธุรกิจ และ ชื่อของตลอดจนการเข้าออก ของรถ เพื่อการขนส่งสินค้าต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่ทำให้การจราจรต้องหยุดชะงักเป็นบางครั้งทำให้เสียเวลาได้

สภาพของตัวถนนโดยเฉพาะทางวิ่งด้านนอกถนนราชดำริ ถูกบีบบังคับโดยสะพานซึ่งใช้แนวจราจรเดียวสำหรับรวมรถที่วิ่งเข้าทางแยกทั้งตรง และเลี้ยวขวาเป็นเหตุให้รถซึ่งมีเป็นจำนวนมากต้องรอกติดกันเป็นแถวยาวในชั่วโมงหนาแน่น สำหรับถนนด้านอื่นนั้นโดยทั่วไปมีทางวิ่งเข้าทางแยก ๓ แนวจราจร โดยกำหนดให้แนวกลางเป็นทางวิ่งตรงผ่านทางแยก การที่มีแนวตรงเพียงแนวเดียว แต่ต้องรับรถเป็นจำนวนมากถึงระหว่าง ๕๐๐-๘๐๐ คันต่อชั่วโมง โดยวิ่งได้ด้วยความเร็วต่ำเช่นนี้ กว่าจะผ่านไป ได้หมดก็ควรใช้เวลาานาน ทำให้จำนวนรถด้านถนนขวางมาสมทบรถกันมากขึ้น จึงเป็นการเสียเวลาทั้งสองด้าน การจราจรจะเพิ่มความหนาแน่นขึ้นเมื่อเวลาผ่านไปและบริเวณบางกะปิได้รับการพัฒนาเป็นย่านชุมชนขึ้น

ข. ลักษณะการจราจร

การสำรวจในบริเวณนี้พบว่า ชั่วโมงที่มีรถหนาแน่นมากที่สุด (Peak hour) ในวันปกติ (ที่ทำการและโรงเรียนเปิดสอน) ในตอนเช้าจะเป็นเวลาระหว่าง ๗.๓๐-๘.๓๐ น. และตอนเย็นเวลา ๑๖.๑๕-๑๗.๑๕ น. จำนวนรถวิ่งเข้าทางแยกในวันปกติ (สำรวจเมื่อวันพุธที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๔) เวลาเช้า ๔,๗๕๕ คันต่อชั่วโมง จะเห็นได้ว่า ในตอนเช้านี้รถจากย่านบางกะปิวิ่งเข้าทางแยกในแนวถนนเพชรบุรีตัดใหม่เป็นรถตรงถึง ๔๒๖ คัน หรือ ๗๕% ของทั้งหมด และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนรถตรงทั้งหมดที่วิ่งผ่านทางแยก ในแนวถนนเพชรบุรีกับในแนวถนนราชดำริและถนนราชปรารภแล้ว

จะเป็นจำนวน ๑,๓๒๖ ต่อ ๑,๒๔๘ วัน หรือกล่าวได้ว่าจะมีรถที่ใช้ทางตรงในแนวถนนเพชรบุรีถึง ๕๑.๕%

ในเวลาเย็นของวันเดียวกันนี้ ในชั่วโมงหนาแน่นที่สุด จำนวนรถวิ่งเข้าทางแยกมีจำนวน ๔,๘๐๕ คัน ซึ่งใกล้เคียงกับตอนเช้า จำนวนรถตรงวิ่งออกจากบางกะปิผ่านทางแยกลดลงเหลือ ๕๘๔ คันหรือ ๘๐% ของทั้งหมด แต่ในขณะที่เกี่ยวกับรถตรงที่วิ่งในแนวดนนคราขำริและราชปรารภมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น ๗๕๗ และ ๗๖๘ ตามลำดับ ซึ่งมากกว่าเวลาเช้า ถ้าจะเปรียบเทียบจำนวนรถตรงที่วิ่งผ่านทางแยกในแนวดนทั้งสองซึ่งตัดกันแล้วจะเป็นจำนวน ๑,๐๖๖ คัน ซึ่งวิ่งในแนวเพชรบุรี และ ๑,๕๒๕ คันในแนวดนนคราขำริและราชปรารภ หรือกล่าวได้ว่า มีรถตรงวิ่งในแนวดนเพชรบุรีในเวลาเย็น ๔๑%

ผลที่ได้จากการสำรวจ จะนำมาประมวลได้ดังนี้

๑. ในเวลาเช้า ความคับคั่งมักจะเกิดขึ้นในแนวดนเพชรบุรีตัดใหม่ตรงทางแยกประตูน้ำ

๒. เวลาเย็น ความคับคั่งจะเกิดขึ้นในแนวดนนคราขำริและราชปรารภตรงทางแยกประตูน้ำ โดยเฉพาะทางค้ำนสะพานซึ่งรวมรถตรงและเลียขวหาในแนวเดียวกัน

๓. ในชั่วโมงหนาแน่น (Peak hour) จะมีรถตรงวิ่งผ่านทางแยกประตูน้ำในแนวดนเพชรบุรีระหว่าง ๔๐-๕๐% เมื่อเปรียบเทียบกับรถตรงค้ำนถนนนคราขำริและราชปรารภ

๔. ในแนวดนเพชรบุรีตัดใหม่ทั้งเช้าและเย็นในชั่วโมงหนาแน่น รถตรงต้องการผ่านทางแยกมีถึง ๘๐% ของที่วิ่งเข้าทางแยก

๕. อัตราส่วนของจำนวนรถที่สวนกันแนวดนเดียวกัน (Directional Traffic) ในชั่วโมงหนาแน่นเวลาเช้า ในแนวดนเพชรบุรีเดิมและตัดใหม่จะเป็น ๖๑:๓๔ ส่วนแนวดนนคราขำริและราชปรารภ ๕๓:๔๗ สำหรับเวลาเย็น ๕๓:๔๗

๖. การสำรวจพบว่า รถสายตรงสามารถที่จะผ่านทางแยกได้ทั้งหมดเฉลี่ยได้ ๕๔.๔ คัน/นาที หรือ ๓,๒๖๔ คัน/ชั่วโมง แต่เพราะเหตุว่า จำเป็นต้องรอหรือมีการช่วยให้รถเลี้ยวขวาผ่าน จึงทำให้เสียเวลารถสายตรงที่จะผ่านไป จำนวนรถเลี้ยวขวาใน แนวนอนเดียวกันเฉลี่ยได้ ๔๑๓ คัน หรือเทียบเป็นรถทางตรง (Equivalent Traffic) ได้ $๔๐๓ \times ๑.๖ = ๖๔๕$ คัน ฉะนั้น จำนวนรถตรงที่จะผ่านทางแยกได้ตามที่เป็นจริง จึงเหลือ $๓,๒๖๔ - ๖๔๕ = ๒,๖๑๙$ คันต่อชั่วโมง ซึ่งมีจำนวนตัวเลขใกล้เคียงกับรถจริงทางตรงวิ่งเข้าทางแยกเฉลี่ยเข้าเย็น ๒,๕๘๓ คันต่อชั่วโมง

ฉะนั้น จะเห็นได้ว่า การจราจรที่ทางแยก ขณะนี้ความจุเต็มทีพอดี ในบางเวลาถ้ามีประชาชนเดินข้ามถนนด้วยก็เป็นเหตุให้เกิดความคับคั่งขึ้นได้ ในอนาคตถ้าหากจำนวนรถยนต์มีมากไปกว่านี้ จะเนื่องด้วยการเพิ่มตามปกติต่อบีหรือการที่บริเวณบางกะปิได้รับการพัฒนาให้เจริญขึ้น ซึ่งเป็นของแน่นอนว่าจะต้องเกิดขึ้นจริง ๆ หากปล่อยทางแยกให้อยู่ในสภาพคับคั่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันแล้ว ความคับคั่งจะต้องเกิดขึ้นอย่างไม่ต้องสงสัย ด้วยเหตุนี้จึงสมควรจะได้พิจารณาปรับปรุงให้ผู้ใช้รถยนต์ได้รับความสะดวก และเพื่อรับการขยายตัวของจราจรที่จะมีเพิ่มขึ้นต่อไป

๗. Running Speed	ถนนเพชรบุรีตัดใหม่	๓๖ กม./ชม.
„ „	ถนนเพชรบุรี	๓๔ กม./ชม.
Traveling Speed	เพชรบุรีตัดใหม่	๓๖ กม./ชม.
„ „	ถนนเพชรบุรี	๒๖ กม./ชม.
Speed	เฉลี่ยตอนผ่านทางแยกตั้งแต่กันแรกถึงกันสุดท้าย	๑๘ กม./ชม.

๒. การเปรียบเทียบส่วนได้เสียตามวิธีการต่าง ๆ

วิธีการต่าง ๆ ที่อาจใช้ในการปรับปรุงทางแยกนี้ มีดังต่อไปนี้

- ก. การจัดสร้างวงเวียนหรือคองไว์เช่นสภาพปัจจุบัน
- ข. ใช้ระบบสัญญาณไฟ
- ค. การสร้างอุโมงค์ลอดในแนวนอนเพชรบุรี

ง. การสร้างสะพานข้ามในแคว้นนนเพชรบุรี

จ. การสร้างสะพานข้ามในแคว้นนนราชดำริ ราชปรารภ

ก. การจัดวงเวียนเช่นในสภาพปัจจุบัน

การจัดสร้างวงเวียนเพื่อควบคุมการจราจรในที่กว้าง ๆ ดังเช่น อนุสาวรีย์-ชัยสมรภูมิหรือประชาธิปไตย รถต้องการ weaving และ sight distance อันพอเพียง จึงสามารถหยุดชลอและหลบหนีกันได้ ในปริมาณของรถที่มีในปัจจุบัน แต่ในกรณีเช่นวงเวียนประตูน้ำซึ่งเป็นที่แคบกว่า การเคลื่อนไหวของการจราจรจำต้องเป็นไปโดยอัตโนมัติโดยอาศัยกฎควบคุม เช่น “หยุดให้รถข้างหน้าไปก่อน” เป็นต้น ถ้าหากผู้ขับขี้อยู่ในระยะเบียดันดี วิธีการนี้ก็คล้ายคลึงกับการใช้สัญญาณไฟ ข้อที่ต่ำกว่าก็คือจำนวนรถสามารถผ่านทางแยกที่มีวงเวียนได้เร็วกว่าภายใน ๑ ชั่วโมง เพราะการ adjust จังหวะเวลาให้เตรียมออกได้เสมอเมื่อรถข้างหน้าว่างหรือมีระยะห่างกัน ผลเสีย ณ ที่แห่งนี้มีดังนี้

การเสียเวลา

ในชั่วโมงหนาแน่น รถสายตรงในแคว้นนนเพชรบุรีจะติดที่ทางแยก เฉลี่ยเสียเวลาไป ๑ นาทีต่อกัน ถ้าคิดจากจำนวนรถตรงที่วิ่งเข้าทางแยกทั้งหมดทั้งสองสาย โดยเฉลี่ยเสียเวลาด้านละเท่า ๆ กันคิดเฉพาะในชั่วโมงหนาแน่นเช้าและเย็น จะเป็นเวลา ๕,๑๖๕ นาทีหรือเท่ากับ ๘๖ ชั่วโมงต่อ ๑ วัน

ตามข้อเท็จจริงและเพื่อเป็นหลักในการเปรียบเทียบกับวิธีอื่น เวลาที่เสียไปในการจราจรเป็นของมีค่าที่อาจเปลี่ยนเป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องค่าน้ำมัน ค่าสึกหรอของเครื่องยนต์ ค่าความรู้สึกสบายในการเดินทาง ตลอดจนประหยัดเวลาที่เป็นประโยชน์ในการทำงาน ซึ่งอาจคิดได้อย่างน้อยชั่วโมงละ ๒๕ บาท

ดังนั้นจะเสียเวลาคิดเป็นเงินไป $๒๕ \times ๘๖ = ๒,๑๕๐$ บาท/วัน

หรือเท่ากับ $๒,๑๕๐ \times ๓๖๕ = ๗๘๔,๗๕๐$ บาทต่อปี

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

เป็นที่สังเกตได้ว่าทางแยกนี้ในชั่วโมงหนาแน่น ๒ ชม. รวมเข้าเย็น จะต้องใช้เจ้าหน้าที่ทำงานเฉลี่ยแล้วเพิ่มขึ้นอย่างน้อยเวลาละ ๒ นาย ก็คือเป็นเวลา ๘ ชั่วโมงต่อวัน หรือเทียบเป็นเงินเดือนต่อปี เท่ากับ $600 \times 12 = 7,200$ บาท

รวมค่าสิ้นเปลืองเฉพาะชั่วโมงหนาแน่น $784,750 + 7,200 = 791,950$ บาทต่อปี

ข. การใช้ระบบสัญญาณไฟ

คงได้กล่าวแล้ว การใช้ระบบสัญญาณไฟ ณ ที่แห่งนี้มีผลใกล้เคียงกับการจัดวงเวียนมาก แต่การช่วยให้รถผ่านได้ก็มีจำนวนน้อยกว่า อย่างไรก็ตาม ปริมาณรถที่วิ่งเข้าสู่ทางแยกถึงจำนวนอย่างน้อย ๔,๗๕๕ คันต่อชั่วโมง ตามหลักแล้ว ตัวเลขแสดงให้เห็นว่าในการควบคุมการจราจรทางแยก สัญญาณไฟก็มีความจำเป็นเช่นกัน

ในการใช้สัญญาณไฟเช่นที่ปฏิบัติในปัจจุบัน รถเลี้ยวซ้ายจะถูกปล่อยให้ผ่านไปโดยไม่ต้องรอสัญญาณไฟ จาก Table การสำรวจในชั่วโมงหนาแน่นที่สุดเวลาเช้า ในแคว้นนนเพชรบุรีและตัดใหม่ รถตรงวิ่งเข้าทางแยก ๑,๓๒๖ คัน เป็นรถเลี้ยวขวา ๔๘๕ คัน ซึ่งจะรวมเทียบเป็นรถสายตรงได้ทั้งหมด ๒,๑๐๖ คัน (equivalent traffic) ในแคว้นนราชคำริ-ราชปรารภ รถตรงจึงเข้าทางแยก ๑,๒๔๘ คัน เป็นรถเลี้ยวขวา ๓๒๒ คัน ซึ่งรวมเทียบเป็นรถสายตรงได้ทั้งหมด ๑,๗๖๘ คัน สำหรับในตอนเช้า ชั่วโมงหนาแน่นที่สุดจะมีรถเทียบทางตรงในแคว้นนนเพชรบุรี ๑,๗๗๖ คัน และในแคว้นนราชคำริ-ราชปรารภ ๒,๑๐๕ คัน

จากการใช้สัญญาณไฟชนิด two-phase แบบ Fixed time ที่ใช้ในปัจจุบัน โดยกำหนดเวลาให้เครื่องทำงานเองไม่ต้องใช้เจ้าหน้าที่ควบคุมนอกจากเวลาฉุกเฉิน ถ้ากำหนดหา Sequence of Interval จากระยะเวลาข้ามถนนของประชาชนในสายเพชรบุรีตัดใหม่ตอนทางแยก ซึ่งกว้างกว่าสายอื่น ๆ โดยคิดระยะก้าวเฉลี่ย ๑.๕ เมตรต่อวินาที เวลาเตรียมตัว (Starting time) ๕ วินาที และสัญญาณไฟเหลือง ๕ วินาทีแล้ว

ในเวลาเข้า ชั่วโมงหนาแน่นที่สุด ใช้ Cycle อย่างน้อย ๕๐.๙ วินาที หรือ เพื่อความแน่นอนในกรณีรถทั้งระยะทอคช่องห่างมากใช้ ๖๐ วินาที

แบ่งออกเป็น ไฟเขียว ๒๒ วินาที ในแนวเพชรบุรี

ไฟเหลือง ๕ „ „

ไฟแดง ๒๘ „ „

ไฟเหลือง ๕ „ „

ตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การใช้สัญญาณไฟมีทางที่จะเป็นไปได้เช่นกัน ที่จะควบคุมการจราจรที่ทางแยก แต่ผลเสียมีดังต่อไปนี้ คือ

การเสียเวลา

การใช้สัญญาณไฟ เปิดให้รถไปได้เป็นช่วง ๆ สลับกันทั้งสองด้าน แต่รถกว่าจะผ่านทางแยกได้เฉลี่ยต้องเสียเวลาประมาณ ๑ นาที เช่นเดียวกับการจัดวงเวียนตามข้อ ๑ แต่อาจใช้เจ้าหน้าที่ทำงานน้อยกว่า ซึ่งอาจคิดเวลาที่เสียไปเป็นเงิน ๗๘๔,๗๕๐ บาทต่อปี

ค่าเครื่องมือ

ใช้เครื่องติดตั้งที่ทางแยก คิดเป็นเงินประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท ไม่รวมค่าติดตั้ง

ประมาณค่าสิ้นเปลืองทั้งสิ้นในการใช้ระบบสัญญาณไฟ เท่ากับ

$๗๘๔,๗๕๐ + ๖๖๗ = ๗๘๕,๔๑๗$ บาท ต่อปี

ค. การสร้างอุโมงค์ลอดในแนวถนนเพชรบุรี

การสร้างอุโมงค์ลอด เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มปริมาณรถให้ผ่านทางแยกได้มากขึ้น เพราะรถทางตรงจะวิ่งผ่านได้เลย ทำให้ปริมาณรถที่ทางแยกลดลงจนจุดตัดกันน้อยลง รถเสียเวลารอน้อยลง ปัญหาความยุ่งยากอยู่ที่การก่อสร้าง การสิ้นเปลืองวัสดุก่อสร้างและการจัดการระบายน้ำในขณะฝนตก อย่างไรก็ตาม ระดับถนนทางแยกนี้

ซึ่งสูงถึง ๓๗.๖๘๕ ก็มีส่วนช่วยให้ความยาวของอุโมงค์ลดลงได้ ฉะนั้น ถ้าใช้ลาดของอุโมงค์ ๓% clearance ภายในอุโมงค์ ๔.๕๐ ม. รัศมีก้นอุโมงค์จะเป็นประมาณ ๓๑.๖๕๘ ม. (เผื่อความหนาของโครงสร้าง) หรือต่ำกว่าระดับน้ำทะเล เฉลี่ย ๓.๓๗๒ ม. ความยาวของอุโมงค์จะเป็นประมาณ ๕๐๐ เมตร ความกว้างผิวจราจร ๗.๐๐ ม.

ค่าก่อสร้าง

๑. รวมพื้นที่บนถนนทางแยก พื้นล่างตลอด กำแพงกันดิน การให้แสงสว่าง และระบบการระบายรวมประมาณ ๑๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

๒. ค่าบำรุงรักษาและค่า operate รวมเจ้าหน้าที่มีผลประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท

ถ้าคิดอายุของโครงสร้างทั้งหมด ๓๐ ปี เฉลี่ยเป็นค่าก่อสร้างและค่าบำรุงรักษาเท่ากับ ๔๐๓,๓๐๐ บาท ต่อปี

ผลได้จากการสร้างอุโมงค์

จะช่วยประหยัดเวลาของรถทางตรงในถนนสายเพชรบุรีได้ทั้งหมด และในขณะเดียวกันก็จะช่วยประหยัดเวลาคอยผ่านทางแยกในสายราชดำริ—ราชปรารภ และรถเลี้ยวขวาในแนวถนนเพชรบุรีลงใต้ด้วย

ตัวเลขจากการสำรวจในช่วงโมงหนาแน่นจะมีรถใช้ทางตรงในวันหนึ่ง

สายเพชรบุรี เวลาเช้า ๑,๓๒๖ คัน

เวลาเย็น ๑,๐๖๖ คัน

รวม ๒,๓๙๒ คันต่อวัน

หรือจะประหยัดเวลาได้ ๒,๓๙๒ นาที หรือ ๓๙.๗ ชั่วโมง/วัน

คิดเป็นตัวเลขแสดงจำนวนเงิน $๒๕ \times ๓๙.๗ \times ๓๖๕$

เท่ากับ ๓๖๒,๐๐๐ บาทต่อปี

ในขณะเดียวกันรถจากทางตรงและเลี้ยวขวาในแนวราชดำริ—ราชปรารภ และรถเลี้ยวขวาในแนวถนนเพชรบุรี ปริมาณรถจะเหลือสองในสามของทั้งหมด ซึ่งอาจเฉลี่ย

ประหยัดเวลาลงได้ ๒๐ วินาทีต่อกัน หรือจากจำนวนรถทั้งหมด ๔,๓๗๕ คัน เท่ากับ ๒๔ ชั่วโมงต่อวัน

คิดเป็นตัวเลขแสดงจำนวนเงิน $๒๕ \times ๒๔ \times ๓๖๕$
เท่ากับ ๒๑๙,๐๐๐ บาทต่อปี

รวมผลได้จากการสร้างอุโมงค์คิดเป็นเงิน $๓๖๒,๐๐๐ + ๒๑๙,๐๐๐ = ๕๘๑,๐๐๐$ บาทต่อปี

Benefit cost Ratio เทียบกับสภาพในปัจจุบัน

$$= \frac{๕๘๑,๐๐๐}{๔๐๓,๓๐๐ - ๗,๒๐๐} = \frac{๕๘๑,๐๐๐}{๓๙๖,๑๐๐} = ๑.๔๗$$

Benefit cost Ratio เทียบกับการใช้สัญญาณไฟ

$$= \frac{๕๘๑,๐๐๐}{๔๐๓,๓๐๐ - ๖๖๗} = \frac{๕๘๑,๐๐๐}{๔๐๒,๖๓๓} = ๑.๔๔๕$$

ง. การสร้างสะพานข้ามในแนวถนนเพชรบุรี

การสร้างสะพานข้ามในแนวถนนเพชรบุรี มีหลักการเช่นเดียวกับสร้างอุโมงค์ลอด คือมีวัตถุประสงค์ให้รถทางตรงวิ่งผ่านได้เลย โดยไม่ต้องติดรอ การก่อสร้างและดำเนินการไม่มีปัญหาเท่าการสร้างอุโมงค์ สำหรับสะพานซึ่งออกแบบลาด ๓% ความกว้างผิวจราจร ๗.๐๐ ม. ความยาว ๓๗๔ ม. จะเทียบหาส่วนได้เสีย ดังนี้

ค่าก่อสร้าง

ประมาณค่าก่อสร้างตัวสะพานเป็นเงิน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท ถ้าคิดอายุโครงสร้าง ๓๐ ปี จะเฉลี่ยได้ ๒๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี

ผลได้จากการสร้างสะพาน

จะประหยัดเวลาทั้งหมดได้เท่ากับการสร้างอุโมงค์ตามข้อ ๓. ซึ่งคิดเป็นเงินได้ในชั่วโมงหนาแน่น ทั้งเช้าและเย็นเท่ากับ ๕๘๑,๐๐๐ บาทต่อปี

Benefit cost Ratio เทียบกับสภาพในปัจจุบัน

$$\frac{๕๘๑,๐๐๐}{๒๐๐,๐๐๐-๗,๒๐๐} = \frac{๕๘๑,๐๐๐}{๑๙๒,๘๐๐} = ๓.๐๒$$

จ. การสร้างสะพานข้ามในแควนนราชดำริ-ราชปรารภ

การสร้างสะพานข้ามในแควน มีความจำเป็น พอ ๆ กับการสร้างในแควนนเพชรบุรี จากผลการสำรวจจะเห็นได้ว่า ในแควนนเพชรบุรีเวลาเข้า มีรถตรงวิ่ง ๑,๓๒๖ คัน เย็น ๑,๐๖๖ คัน

รวมชั่วโมงเช้าและเย็นมีรถตรงวิ่ง ๒,๓๙๒ คัน ในแควนนราชดำริ-ราชปรารภ เข้ารถตรง ๑,๒๔๘ คัน เย็น ๑,๕๒๕ คัน

รวมชั่วโมงเช้าและเย็น ๒,๗๗๓ คัน หรือเทียบอัตราส่วนจำนวนรถตรงในแควนราชดำริ-ราชปรารภกับเพชรบุรี เฉพาะชั่วโมงหนาแน่นเช้าเย็น เท่ากับ ๕๓ ต่อ ๔๗

พิจารณาในด้านการก่อสร้าง อุปสรรคที่มีอยู่ก็คือ ในแควนนราชปรารภ เขตถนนกว้างเพียง ๒๘.๐๐ ม. ผิวถนนกว้างขณะนี้ ๑๕.๐๐ ม. และ ๒๐.๐๐ ม. ถ้าจะสร้างสะพานในแควนนี้ตามแบบเพชรบุรีก็จำเป็นจะต้องมีผิวถนนกว้างอย่างน้อยที่สุด ๒๐.๐๐ ม. โดยตลอด หมายความว่า จะต้องรื้อทางเท้าคอนกรีตทางแยกและปรับปรุงผิวจราจรเพิ่มเติมขึ้น และเมื่อสร้างสะพานแล้วจะเหลือผิวจราจรข้างละประมาณ ๖.๐๐ ม.

สำหรับด้านถนนราชดำริ เขตถนนตลอดสายกว้าง ๓๕ ม. ตามโครงการแรกซึ่งกำลังปรับปรุงอยู่ในขณะนี้ จะขยายผิวถนนให้กว้างถึง ๒๖.๐๐ ม. แต่ปัญหาที่ยังคงมีอยู่เฉพาะที่สะพานประตูน้ำเดิมยังมีได้รับการขยายออกให้กว้างออกไปรับ เนื่องจากการกีดขวางของอาคารเชิงสะพานด้านทิศตะวันตก สรุปลแล้วในขณะนี้ยังเป็นคอกคอกอยู่ที่สะพานเดิม สมมติว่า จะมีการสร้างสะพาน Fly over ขึ้นในแควนนราชดำริกว้าง ๘.๐๐ ม. ที่สะพานเดิมก็คงทำไม่ได้สะดวกในเรื่องการทำฐานราก นอกจากจะ

พยายามใช้คันช่วงยาวอย่างน้อย ๓๐ เมตร ข้ามช่วงสะพานเดิมในกรณีเช่นนี้แนวจราจรตอนกลางก็จะใช้ไม่ได้ เพราะทิศทางของสะพานใหญ่ กงเหลือแนวริมทั้งสองข้างข้างละ ๕.๐๐ ม. และ ๔.๐๐ ม. สำหรับรถเดี่ยวซ้ายหรือรวมรถเดี่ยวซ้ายและขวาทั้งหมด ซึ่งอยู่ในระหว่างประมาณ ๕๐๐-๗๐๐ คันต่อชั่วโมง และแนวจราจรด้านข้างต้องถูกบีบไปเป็นระยะทางยาวประมาณ ๑๕๐ ม. ในถนนราชดำริ ฉะนั้น หากปริมาณรถในอนาคตเพิ่มขึ้นหรือรถเสียหยุดเข้าสั๊กกันก็จะไม่มีทางแซงผ่านไปได้ เป็นเหตุให้เกิดความคับคั่งรถไปไม่ได้เป็นเวลานาน นอกจากนั้นหากเทศบาลได้ทำการขยายสะพานด้านตะวันออกตามโครงการแล้ว สะพาน Fly over นี้ก็จะไม่ได้อยู่ในแนวศูนย์กลางและแนวจราจรด้านตะวันออกก็ยังคงแคบ ๔.๐๐ ม. ตามเดิม สรุปแล้วเป็นการไม่ได้ผลที่จะสร้างสะพานในแนวนี้ได้โดยไม่ทำการขยายสะพานให้รับกับการปรับปรุงถนนราชดำริ

ตามความจำเป็นดังกล่าว ในการทำสะพานข้ามในแนวถนนราชดำริ จำเป็นต้องขยายสะพานประตุน้ำเดิมก่อน การลงทุนทั้งสิ้นต้องรวมตัวสะพาน Fly over เอง + ค่าขยายสะพานเดิม + ค่าชดเชยที่ดินและอาคารพร้อมทั้งปรับปรุงผิวถนนที่ได้รับการขยายด้วย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. สะพาน Fly over กิดเท่าเดิม	๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๒. ค่าขยายสะพานและทำเขื่อนประมาณ	๖๕๐,๐๐๐ บาท
๓. ค่าชดเชยที่ดินและอาคารประมาณ	๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท
๔. ค่าปรับผิวจราจรและทำทางเท้ากันหิน	๑๕๐,๐๐๐ บาท
รวม	๙,๓๐๐,๐๐๐ บาท

ถ้าคิดโครงสร้าง ๓๐ ปี เฉลี่ยเท่ากับ ๓๑๐,๐๐๐ บาทต่อปี

ผลที่ได้จากการสร้างสะพานในแนวนี้

จะประหยัดเวลาของรถทางตรงในแนวถนนราชดำริและราชปรารภได้ทั้งหมด และในขณะเดียวกัน ก็จะช่วยประหยัดเวลาคอยตอนผ่านทางแยกใน สายเพชรบุรีเค็ม และ ตัดใหม่รวมทั้งรถเดี่ยวขวาในแนวถนนราชดำริ-ราชปรารถลงด้วย

จากการสำรวจในชั่วโมงหนาแน่น จะมีรถใช้ทางตรงในวันหนึ่งในสายราช
คำริ-ราชปรารภ

เวลาเช้า	๑,๒๔๘ คัน
เวลาเย็น	๑,๒๕๒ คัน
รวม	๒,๕๐๐ คัน
หรือจะประหยัดเวลาได้ ๒,๕๐๐ นาที หรือ ๔๖.๒ ชั่วโมง/วัน	
คิดเป็นตัวเลขแสดงจำนวนเงิน	๒๕×๔๖.๒×๓๕๖
เท่ากับ	๔๒๑,๐๐๐ บาทต่อปี

ในเวลาเดียวกันรถทางตรงและเลี้ยวขวาในแวนนพชรบุรี รวมทั้งรถเลี้ยว
ขวาในแนวราชคำริ-ราชปรารภ จำนวนรถจะลดน้อยลงเหลือประมาณ ๒ ใน ๓ ของ
เดิม เฉลี่ยประหยัดเวลาลงได้ประมาณ ๒๐ วินาทีต่อกัน หรือจากจำนวนรถทั้งหมด
๓,๕๕๔ คัน เท่ากับ ๒๒ ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นตัวเลขแสดงจำนวนเงิน ๒๕×๒๒×๓๕๖
เท่ากับ ๒๐๑,๐๐๐ บาทต่อปี

รวมผลรายได้จากการสร้างอุโมงค์ คิดเป็นเงิน

๔๒๑,๐๐๐ + ๒๐๑,๐๐๐ = ๖๒๒,๐๐๐ บาทต่อปี เทียบกับสภาพปัจจุบัน

$$\frac{๖๒๒,๐๐๐}{๓๑๐,๐๐๐ - ๗,๒๐๐} = \frac{๖๒๒,๐๐๐}{๓๐๒,๘๐๐} = ๒.๐๕$$

๓. วิธีที่ดีที่สุดและรายละเอียดการปรับปรุง

การเปรียบเทียบวิธีปรับปรุงทางแยกบริเวณประตูหน้า พบว่าการทำสะพาน
(Fly over) ข้ามทางแยกในแวนนพชรบุรี เป็นวิธีที่ลงทุนได้ผลตอบแทนมากที่สุด
คือ ผลประโยชน์ที่ได้รับเทียบกับสภาพปัจจุบันเป็นตัวเลขสูงถึง ๓.๐๕ เท่า และสามารถ
ที่จะทำการก่อสร้างได้เลยโดยปราศจากสิ่งกีดขวางต่าง ๆ

ตามแบบที่ได้เสนอไว้แล้ว ตัวสะพานจะทำการก่อสร้างเป็นแบบคอนกรีต
เสริมเหล็กอยู่กึ่งกลางในแวนนพชรบุรี โดยมีขนาดทั่วไป ดังนี้

ความลาดของสะพาน	๓	เปอร์เซ็นต์
Clearance ปรมาณ	๔.๕๐	เมตร
ความยาวทางสน ^{๒K}	๓๗๔	เมตร
ผิวจราจรกว้าง	๗.๐๐	เมตร (๒ แนว)
กันหินข้างละ	๐.๔๐	เมตร

ภายหลังเมื่อสร้างสะพานแล้วจะเหลือความกว้างของผิวจราจร ข้างสะพานตลอดระยะลาดของสะพาน (๑๘๗.๐๐ ม.) อย่างน้อยที่สุด ๖.๕๐ ม. ซึ่งจะแบ่งออกได้เป็น ๒ แนวจราจรทางเดียวกัน ระยะลาดนี้จะไม่มี การอนุญาตให้จอดรถริมทางทำนอกจากที่ ๆ จัดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้แนวจราจรตอนข้างสะพานทั้ง ๒ แนวนี้สามารถรับปริมาณรถได้เต็มที่ สำหรับงบประมาณที่จะใช้ในการสร้างสะพานนี้รวมทั้งส่วนอื่น ๆ ที่จำเป็นได้ประมาณไว้เป็นจำนวนเงิน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ความจุของสะพานที่จะสร้างนี้ เมื่อคำนวณจากความเร็วของรถที่ขึ้นสะพาน ๒๕ กม. ต่อชั่วโมง ลาดสะพาน ๓ เปอร์เซ็นต์ เฉลี่ยความยาวของรถทั้งโดยสารบรรทุก (ประมาณ ๒๐%) และส่วนตัวเท่ากับ ๖.๐๐ ม. ประสิทธิภาพการของผู้ขับขี่ ๑ วินาที และผิวถนนมีสัมประสิทธิ์ความฝืด ๐.๕ แล้ว สะพานจะสามารถรับจำนวนรถได้มากที่สุดถึง ๑,๓๗๐ คันต่อชั่วโมงในทิศเดียว (คิดจากค่านลงสะพาน) โดยทั้งระยะห่างให้มีความปลอดภัยเท่าที่จำเป็น ส่วนแนวริม ๒ แนวก็จะรับได้ถึง ๒,๗๔๐ คันต่อชั่วโมงในทิศเดียว ฉะนั้น เมื่อคำนึงถึงว่าในปัจจุบันมีรถวิ่งในแนวตรงทิศเดียวมากที่สุดเฉลี่ยต่อชั่วโมง และมีรถเลี้ยวเข้าแนวเพชรบุรีทิศเดียวมากที่สุด ๕๑๔ คันต่อชั่วโมง หากอัตราการเพิ่มตามปกติเป็น ๒.๕ เปอร์เซ็นต์ต่อปี (จากตัวเลขที่ผู้เชี่ยวชาญได้สำรวจไว้ในปี ๑๙๕๙ จนถึงปีปัจจุบัน) ก็ประมาณได้ว่าสะพานนี้จะสามารถรับจำนวนรถมิให้เกิดความคับคั่งไปได้นานไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี

ผลที่ได้ในการสร้างสะพานข้ามทางแยกประตูน้ำในแนวถนนเพชรบุรีนี้ ก็ได้กล่าวแล้วเฉพาะ ในปัจจุบันเพียงชั่วโมงหนาแน่นทั้งเช้าและเย็น จะประหยัดเงิน ไปได้ถึง

๗๘๔,๗๕๐ บาทต่อปี จำนวนเงินที่ประหยัดได้จะมีค่าสูงขึ้นทุกปีตามจำนวนรถที่เพิ่มขึ้นนั้น จะเห็นได้ว่าจะเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับการปรับปรุงวิธีอื่น ๆ

๔. การพิจารณาบริเวณใกล้เคียงที่ความสัมพันธ์กัน

การปรับปรุงทางแยกประตูน้ำ เมื่อการจราจรสะดวกขึ้นแล้วเป็นธรรมดาที่จะผ่านไปไต่รวดเร็วและทวีจำนวนขึ้นที่ถนนตลอดจนทางแยกสายอื่น ๆ ถ้าจะดูจากฝั่งแสดงการเคลื่อนไหวของการจราจรในช่วงโมงหนาแน่น คือทางแยกเพลินจิตต์ปทุมวัน ราชเทวีและยมราช สำหรับตัวเลขแสดงสถิติของการจราจรในปัจจุบันจะเห็นได้จากฝั่งการสำรวจที่แนบมาพร้อมนี้

การแก้ในจุดอื่น ๆ เพื่อรับกับจุดที่ปรับปรุงแล้วได้อยู่ในความค้ำริของทางเทศบาล แต่ทั้งนี้ไม่อาจจะทำได้พร้อมกันโดยทันทีทันใด เพราะเกี่ยวกับงบประมาณและความจำเป็นก่อนหลัง แต่ถึงแม้กระนั้น เทศบาลก็ได้เริ่มลงมือปฏิบัติไปบ้างแล้ว เช่นการขยายถนนใกล้ทางแยกเพลินจิตต์ เพื่อให้มีแนวจราจรสำหรับรถผ่านได้พร้อมกันในทางเดียวกันเพิ่มขึ้น ส่วนบริเวณยมราชก็กำลังพิจารณาออกแบบทางลัดขึ้น ภายหลังเมื่อปรับปรุงแล้วก็เป็นที่หวังได้ว่าจะทำให้การเคลื่อนไหวของการจราจรในบริเวณส่วนใหญ่นี้คลายความแออัดลงไป

IV สรุป

ปัญหาการแก้ไขความคับคั่งของการจราจร ณ บริเวณทางแยกประตูน้ำมีทางดำเนินการได้หลายวิธี แต่ผลการสำรวจและการวิจัยดังกล่าวแล้วพบว่า การสร้างสะพาน (Fly over) ข้ามทางแยกประตูน้ำในแนวถนนเพชรบุรีเป็นวิธีที่จะให้ผลประโยชน์มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีอื่น โครงการสร้างสะพานสามารถจะปฏิบัติได้โดยทันทีโดยไม่ติดสิ่งกีดขวางใด ๆ และการลงทุนเป็นเงินจำนวนน้อยซึ่งอยู่ในฐานะที่จะปฏิบัติได้ ภายหลัง การปรับปรุงแล้ว สะพานนี้สามารถ จะช่วยผ่อนคลาย ความแออัด คับคั่ง ของการจราจรในปัจจุบัน และเตรียมรับวยศยานที่จะเพิ่มขึ้นในเมื่อบริเวณย่านบางกะปิได้มีความเจริญขึ้นในอนาคต

หมายเหตุ รายงานประกอบโครงการสร้างสะพานข้ามทางแยกประตูน้ำในแนวถนนเพชรบุรีนี้ได้เขียนขึ้นเมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นการแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของการจราจร แม้ลักษณะของการจราจรในสภาพปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงไปบ้างเพราะเหตุว่าได้มีการติดตั้งสัญญาณไฟควบคุมขึ้น แต่เนื่องจากการทวีของจำนวนรถยนต์ จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าความคับคั่งจะน้อยลงกว่าก่อน การสำรวจเพื่อหาข้อเท็จจริงจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกระทำต่อไป เพื่อวางโครงการในการปรับปรุงแก้ไขความคับคั่งของการจราจรให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การสำรวจการบริเวณสี่แยกประตูน้ำ

ชั่วโมงหนานเวลาเข้า เวลา ๗.๓๐-๘.๓๐ น. ชั่วโมงหนานเวลาเย็น เวลา ๑๖.๑๕-๑๗.๑๕ น.

ถนน	สรุป									
	รถเข้าทางแยก	กรง	เฉลี่ย ชว	เฉลี่ย ซ้าย	จำนวนรถ กลางสาย	รถเข้า ทางแยก	กรง	เฉลี่ย ขวา	เฉลี่ย ซ้าย	จำนวนรถ กลางสาย
เพชรบุรีเดิม (ทางเดียว)	๑,๑๐๒	๔๐๐	๓๖๗	๓๓๕	๑,๒๓๕	๑,๓๑๗	๔๘๒	๓๘๐	๔๕๕	๑,๕๑๓
อัคราส่วนร้อยละ		๓๕	๓๓	๓๒			๓๗	๒๕	๓๔	
เพชรบุรีตัดใหม่ (ทางเดียว)	๑,๑๖๖	๕๒๖	๑๑๘	๑๒๒	๘๙๓	๗๒๘	๕๘๘	๖๒	๘๒	๔๙๓
อัคราส่วนร้อยละ		๗๘	๑๐	๑๑			๘๐	๘	๑๒	
ราชดำริ (ทางเดียว)	๑,๓๔๖	๕๖๘	๘๓	๖๘๕	๑,๓๓๐	๑,๔๗๖	๗๘๗	๑๐๐	๖๑๘	๑,๕๕๐
อัคราส่วนร้อยละ		๔๒	๗	๕๑			๕๑	๗	๕๒	
ราชปรารภ (ทางเดียว)	๑,๑๑๑	๖๘๐	๒๒๘	๒๔๒	๑,๔๖๕	๑,๒๕๔	๗๖๘	๒๖๓	๒๕๓	๑,๑๐๘
อัคราส่วนร้อยละ		๖๐	๑๘	๒๑			๕๘	๒๑	๒๐	

๕. รถวิ่งผ่านทางแยกในแนวถนนราชดำริและราชปรารภ
เวลาเข้า ๑,๒๕๘ คัน เวลาเย็น ๒,๕๒๕ คัน

๑. รถวิ่งเข้าทางแยกประตูน้ำทาง
ต้นในชั่วโมงหนานเวลา
เช้า ๔,๗๕๕ คัน เวลาเย็น
๔,๘๐๕ คัน
๒. รถวิ่งเข้าทางแยกถนน
เพชรบุรีเดิมและตัดใหม่เวลา
เช้า ๒,๒๖๘ คัน เวลาเย็น
๒,๑๕๕ คัน
๓. รถวิ่งเข้าทางแยกในแนวถนน
ราชดำริและราชปรารภเวลากลาง
เช้า ๒,๔๘๗ คัน เวลาเย็น
๒,๗๖๐ คัน
๔. รถวิ่งผ่านทางแยกในแนว
ถนนเพชรบุรีเดิมและตัดใหม่
เวลาเช้า ๑,๓๒๖ คัน เวลา
เย็น ๑,๑๖๖ คัน

การขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร ในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ

เครือวัลย์ สุขมานนท์ อ.บ.
หัวหน้าแผนกกลาง กองควบคุมอาคาร
เทศบาลนครกรุงเทพ

□ □ □

คำวิเคราะห์ศัพท์ “อาคาร”

สิ่งปลูกสร้างซึ่งถือว่าเป็น “อาคาร” ตาม พ.ร.บ. ควบคุมการก่อสร้างอาคาร คือ ตึก บ้าน เรือน โรง แพ คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นใด ซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ รวมทั้งอัมจันทร์หรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นที่ชุมนุมของประชาชน ไม่ว่าในร่มหรือกลางแจ้ง

เฉพาะในที่ซึ่งติดต่อกับทางสาธารณะให้หมายความถึงสะพาน อุโมงค์ ท่อ หรือรางระบายน้ำเพื่อการสุขาภิบาล รั้วหรือกำแพงกั้นทั้งประตูหรือกำแพงนั้น

ป้ายโฆษณาอันติดไว้อย่างถาวรซึ่งมีขนาดเกินกว่าหนึ่งตารางเมตร หรือป้ายโฆษณาอันติดไว้ซึ่งมีน้ำหนักเกินยี่สิบกิโลกรัม อยู่เรือ กานเรือ เชื้อน ทำน้ำ หรือทำจอกเรือด้วย

คำว่าอาคารนี้ ให้รวมทั้งสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งรัฐมนตรีจะได้กำหนดตามความในมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. ๒๔๗๕ อีกด้วย

รัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดสิ่งปลูกสร้างเป็น “อาคาร” เพิ่มเติม คือ เตาไฟ ซึ่งใช้เพื่อประโยชน์ในการอุตสาหกรรม การพาณิชย์ และการสาธารณะ เว้นแต่มีไว้เพื่อประกอบอาหารภายในภัตตาคาร โรงแรมและร้านข้าวแกง เครื่องจักรทุกชนิดซึ่งติดตั้งภายในอาคารหรือต่อเนื่องกับอาคาร

๑. การปลูกสร้างอาคารที่ต้องขออนุญาต

ผู้ที่มีความประสงค์จะปลูกสร้างอาคารในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ ควรจะทราบเสียก่อนว่า การกระทำอย่างใดที่จะถือว่าเป็นการปลูกสร้างอาคารและต้องยื่นแบบขออนุญาตตามมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ. ควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้ระบุไว้ว่า

“บุคคลผู้ทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการปลูกสร้างอาคาร

- (๑) สร้างอาคารขึ้นใหม่ล้วน
- (๒) ต่อเติมหรือตัดแปลงอาคาร ที่มีอยู่แล้ว ในลักษณะอันเป็นการเพิ่มน้ำหนักให้แก่อาคารนั้นมาก หรือเป็นการเพิ่มหรือขยายพื้นที่แห่งอาคารนั้นมาก
- (๓) แปลงอาคารสำหรับบุคคลอาศัยเป็นอาคารเพื่อประโยชน์อย่างอื่นหรือกลับกัน

๒. การยื่นขออนุญาตปลูกสร้างอาคารจะต้องมีหลักฐานเอกสารอย่างใดบ้าง

การยื่นขออนุญาตปลูกสร้างอาคารจะต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้

๑. คำร้องขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร อ. ๑ จะขอซื้อได้ที่กองควบคุมอาคาร เทศบาลนครกรุงเทพ เสาชิงช้า หรือที่แขวงควบคุมอาคารซึ่งตั้งที่ทำการอยู่ที่อำเภอทุกท้องที่

๒. ผู้ขออนุญาตปลูกสร้างอาคารจะต้องเป็นเจ้าของอาคารที่จะปลูกสร้างหรือเป็นตัวแทนซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ควรเขียนคำร้อง อ. ๑ ในชื่อเจ้าของอาคารให้ชัดเจนว่าเป็นอาคารของผู้ใด ถึงแม้จะมอบให้ผู้ใดยื่นขออนุญาตแทนโดยมีหนังสือมอบอำนาจแล้วก็ตาม ต้องระบุชื่อเจ้าของอาคารไว้ด้วย เพราะเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ของอาคารนั้น ๆ

๓. ต้องมีแบบก่อสร้าง แผนผัง และรายการอย่างละสามชุดและให้เจ้านามและสำนักงานของผู้เขียนแบบด้วย

๔. ถ้าเป็นอาคารพิเศษหรือเป็นตึก จะต้องแสดงรายการคำนวณความมั่นคงแข็งแรงของโครงสร้างเพื่อประกอบการพิจารณาของเจ้าหน้าที่

๕. ถ้าเป็นการปลูกสร้างอาคารในที่ดินของตนเอง จะต้องนำโฉนดที่ดินมาแสดง เจ้าหน้าที่จะคัดสำเนาโฉนดเก็บไว้เป็นหลักฐาน และคืนต้นฉบับโฉนดให้เจ้าของรับคืนไปในวันมายื่นแบบขออนุญาต

๖. ถ้าเป็นการปลูกสร้างในที่ดินของบุคคลอื่น จะต้อง มีหลักฐานการยินยอมอนุญาตจากเจ้าของที่ดินเสียก่อน โดยระบุเป็นลายลักษณ์อักษรว่ายินยอมให้ปลูกสร้างอาคารในที่ดินของตนได้ มีขนาดกว้างยาวเท่าใด แบบหนังสือยินยอมเจ้าของที่ดินนี้ขอรับได้ที่กองควบคุมอาคารและที่แขวงควบคุมอาคารทุกท้องที่

๗. เมื่อได้รับแบบก่อสร้างที่ได้ยื่นขออนุญาตไว้แล้ว เจ้าหน้าที่จะออกใบรับให้แก่ผู้ขออนุญาตเก็บไว้เป็นหลักฐาน เมื่อเวลาไปติดต่อบริษัทรับแบบนั้นไปด้วย

สถานที่ยื่นแบบขออนุญาต

การยื่นแบบขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร ให้ยื่นได้ที่กองควบคุมอาคารศาลาเทศบาลนครกรุงเทพ ชั้นที่สอง หรือที่แขวงควบคุมอาคารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ที่จะปลูกสร้างอาคารในท้องที่อำเภอพระนคร ให้ยื่นแบบขออนุญาตได้ที่แขวงควบคุมอาคารพระนคร ซึ่งตั้งอยู่ที่ว่าการอำเภอพระนคร

๒. ผู้ที่จะปลูกสร้างอาคารในท้องที่อำเภอบ่อปรางค์ ให้ยื่นแบบขออนุญาตได้ที่แขวงควบคุมอาคารบ่อปรางค์ ซึ่งตั้งอยู่ที่ว่าการอำเภอบ่อปรางค์

๓. ผู้ที่จะปลูกสร้างอาคารในท้องที่อำเภอคูสิด ให้ยื่นแบบขออนุญาตได้ที่แขวงควบคุมอาคารคูสิด ซึ่งตั้งอยู่ที่ว่าการอำเภอคูสิด

๔. ผู้ที่จะปลูกสร้างอาคารในท้องที่อำเภอสัมพันธวงศ์ ให้ยื่นแบบขออนุญาตได้ที่แขวงควบคุมอาคารสัมพันธวงศ์ ซึ่งตั้งอยู่ที่ว่าการอำเภอสัมพันธวงศ์

๕. ผู้ที่จะปลูกสร้างอาคารในท้องที่อำเภอบางรัก ให้ยื่นแบบขออนุญาตได้ที่
 แขวงควบคุมอาคารบางรัก ซึ่งตั้งอยู่ที่ว่าการอำเภอบางรัก

๖. ผู้ที่จะปลูกสร้างอาคารในท้องที่อำเภอปทุมวัน ให้ยื่นแบบขออนุญาตได้
 ที่แขวงควบคุมอาคารปทุมวัน ซึ่งตั้งอยู่ที่ว่าการอำเภอปทุมวัน

๗. ผู้ที่จะปลูกสร้างอาคารในท้องที่อำเภอพระโขนง ให้ยื่นแบบขออนุญาต
 ได้ที่แขวงควบคุมอาคารพระโขนง ซึ่งตั้งอยู่ที่ว่าการอำเภอพระโขนง

๘. ผู้ที่จะปลูกสร้างอาคารในท้องที่อำเภอยานนาวา ให้ยื่นแบบขออนุญาต
 ได้ที่แขวงควบคุมอาคารยานนาวา ซึ่งตั้งอยู่ที่ว่าการอำเภอยานนาวา

การขยายงานด้านควบคุมอาคารไปอยู่ตามแขวงท้องที่ต่าง ๆ ก็เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่อยู่ในท้องที่นั้น ๆ เมื่อมีความประสงค์จะปลูกสร้างอาคาร
 ก็ยื่นแบบขออนุญาตได้ที่แขวงควบคุมอาคารท้องที่ โดยไม่ต้องเสียเวลาไปยื่นขออนุญาต
 ถึงศาลาเทศบาลนครกรุงเทพ

การรับใบอนุญาตปลูกสร้างอาคาร

การรับ ใบอนุญาตปลูกสร้างอาคารให้ขอรับได้ ณ สถานที่ซึ่งยื่น ขออนุญาต
 โดยเสียค่าธรรมเนียมตรวจแบบตามอัตราต่อไปนี้ ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมอื่นใดอีก

๑. ค่าธรรมเนียมสำหรับรั้ว กำแพง ให้เรียกเก็บตามระยะยาวเมตรละ
 ๕ สตางค์
๒. ค่าธรรมเนียมสำหรับเขื่อน ทำน้ำ ให้เรียกเก็บตามระยะยาวเมตรละ
 ๒๐ สตางค์
๓. ค่าธรรมเนียมสำหรับอุ้เรือ กานเรือ และป้ายโฆษณาให้เรียกเก็บตาราง
 เมตรละ ๔๐ สตางค์
๔. ค่าธรรมเนียมสำหรับท่อ หรือรางระบายน้ำ ให้เรียกเก็บตามระยะยาว
 เมตรละ ๕ สตางค์

๕. ค่าธรรมเนียมสำหรับสะพาน ให้เรียกเก็บตารางเมตรละ ๔๐ สตางค์
๖. ค่าธรรมเนียมสำหรับอาคารอย่างอื่น ชนิดที่ไม่ได้กล่าวและไม่เข้าประเภทใดก็ตามกำหนดไว้ ให้เรียกเก็บตารางเมตรละ ๔๐ สตางค์ ของพื้นที่หรือถ้าวัดพื้นที่ไม่ได้ให้เรียกเก็บตามยาวเมตรละ ๒๐ สตางค์

ผู้ที่จะมีมารับใบอนุญาต ควรจะเป็นเจ้าของหรือผู้แทนซึ่งมีใบมอบอำนาจจากเจ้าของอาคาร

การกำหนดแนวเขตที่สาธารณะ

สำหรับการปลูกสร้างอาคารซึ่งอยู่ติดกับทางสาธารณะ เจ้าหน้าที่เทศบาลจะไปกำหนดแนวเขตการปลูกสร้างอาคารให้ โดยเจ้าหน้าที่จะนัดวันกำหนดแนวเขตที่ดินในวันที่มายื่นขออนุญาต เพื่อความสะดวกผู้ขออนุญาตควรจะมีรับเจ้าหน้าที่ตามกำหนดนัด เพราะได้จัดเจ้าหน้าที่คอยไว้แล้ว ถ้าหากมาขอรับเจ้าหน้าที่ในวันอื่นซึ่งมิใช่วันกำหนด เจ้าหน้าที่อาจไม่พร้อมที่จะไปได้ทันที ซึ่งจะทำให้เสียเวลาของผู้ขออนุญาต

ข้อแนะนำบางประการ

ผู้ขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร ควรจะทราบหลักเกณฑ์บางประการเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารไว้บ้าง เพื่อป้องกันมิให้กระทำผิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งอาจจะได้รับผลเสียหายแก่ทรัพย์สินของตนเองโดยต้องรื้อถอนอาคาร และอาจจะได้รับโทษผิดทางอาญาก็ด้วย ข้อที่ควรระวังคือ

๑. เมื่อยื่นแบบขออนุญาตแล้วอย่าได้ลงมือปลูกสร้างไปก่อนเป็นอันขาด ควรรอจนกว่าจะได้รับอนุญาตให้ถูกต้องเสียก่อน จึงลงมือปลูกสร้าง การปลูกสร้างไปก่อนได้รับอนุญาตย่อมมีความผิดตาม พ.ร.บ. ควบคุมการก่อสร้างอาคาร ซึ่งมีโทษปรับอย่างสูงถึง ๕,๐๐๐ บาท แม้จะถูกปรับแล้ว อาคารที่ปลูกสร้างนั้นไม่ถูกต้อง ก็จะต้องรื้อถอนอาคารอีกด้วย

๒. อาคารที่ปลูกสร้างชิดเขตที่ดินข้างเคียง จะต้องสร้างเป็นผนังทึบตลอด จะมีประตูหน้าต่างหรือช่องลมไม่ได้ สำหรับชายคาต้องไม่ล้ำเขตที่ดินข้างเคียงและต้องมี รางน้ำรองรับชายคาด้วย

๓. สำหรับอาคารที่จะเปิดประตูหน้าต่าง หรือช่องระบายลมค้ำนที่ติดกับที่ดินข้างเคียง จะต้องมียะห่างดังนี้

ก. อาคารสูงไม่เกินสองชั้น ต้องห่างเขตที่ดินข้างเคียงไม่น้อยกว่า ๒.๐๐ เมตร

ข. อาคารที่สูงสามชั้นขึ้นไปต้องห่างเขตที่ดินข้างเคียงไม่น้อยกว่า ๓.๐๐ เมตร

การรับจ้างเขียนแบบอาคารบริการแก่ประชาชน

ด้วยเทศบาลนครกรุงเทพมหานครมีความประสงค์ จะช่วยเหลือ ประชาชนทั่วไปที่มีความประสงค์จะปลูกสร้างอาคาร แต่ยังไม่มีความรู้หรือไม่มีผู้ที่มีความรู้ทางช่างจะแนะนำเกี่ยวแก่การก่อสร้างอาคาร โดยจะรับบริการให้แก่ประชาชนดังต่อไปนี้ คือ

๑. รับจ้างเขียนแบบก่อสร้างให้แก่ประชาชนโดยรกาย่อมเยา เพื่อช่วยให้ประชาชนได้รับความสะดวกและเสียค่าใช้จ่ายน้อย

๒. ออกแบบอาคารมาตรฐานไว้สำหรับให้ประชาชนทั่วไปเลือกปลูกสร้าง โดยให้ออกแบบอาคารต่างๆ เช่น อาคารพักอาศัย ตึกแถว อาคารพาณิชย์ ฯลฯ ถ้าหากประชาชนต้องการจะปลูกสร้างอาคารแบบใดก็จะติดต่อเลือกแบบได้ทันที

๓. รับแนะนำชี้แจงแก่ประชาชนในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับกรก่อสร้างอาคาร ตามเทศบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร

ฉะนั้น จึงขอประกาศให้ประชาชนที่มีความประสงค์ที่จะขอรับบริการได้ทราบโดยทั่วกัน และให้ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่แผนกบริการออกแบบ กองควบคุม

อาคาร เทศบาลนครกรุงเทพ ในเวลาราชการได้ทุกวัน โทร. ๒๒๕๓๙ สำหรับอัตรา
ค่าจ้างเขียนแบบได้กำหนดไว้ตามบัญชีแนบท้ายประกาศนี้แล้ว

ระเบียบการรับจ้างเขียนแบบ

๑. ผู้ว่าจ้างเขียนแบบต้องเป็นเจ้าของอาคาร และจะต้องมาติดต่อกับผู้ว่าจ้างเขียนแบบด้วยตนเอง
๒. อาคารที่สร้างก่อนรับอนุญาตจะไม่รับจ้างเขียน
๓. ผู้ว่าจ้างจะต้องนำเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบสถานที่ที่จะทำการปลูกสร้างภายใน ๓ วัน นับตั้งแต่วันยื่นความจำนงจ้างเขียน
๔. ผู้ว่าจ้างจะต้องยินยอมแสดงหลักฐานต่าง ๆ ในเรื่องสิทธิในที่ดินที่จะทำการปลูกสร้าง เช่น หนังสือยินยอมให้ปลูกสร้างอาคารจากเจ้าของที่ดิน หรือหนังสือยินยอมซิคเซคจากเจ้าของอาคารใกล้เคียง
๕. ผู้ว่าจ้างต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่กองควบคุมอาคารออกแบบ ตามเทศบัญญัติของเทศบาลนครกรุงเทพทุกประการ
๖. กระดาษแก้วต้นฉบับเป็นกรรมสิทธิ์ของกองควบคุมอาคาร เทศบาลนครกรุงเทพ
๗. เทศบาลนครกรุงเทพจะจ่ายแบบให้แก่ผู้ว่าจ้าง ๔ ชุด ถ้าหากว่าผู้ว่าจ้างต้องการเพิ่มเติม จะต้องจ่ายค่าพิมพ์แบบเพิ่มแผ่นละ ๕.๐๐ บาท (๑ แผ่น ต้องมีเนื้อที่ไม่เกิน ๑ ท.ร.ม.)
๘. ผู้ว่าจ้างต้องชำระเงินค่าจ้างเขียนในวันที่มารับแบบ
๙. ถ้าผู้ว่าจ้างไม่มาติดต่อกับผู้ว่าจ้างเขียนหลังจากที่ได้ยื่นความจำนง ๗ วัน กองควบคุมอาคารจะระงับการว่าจ้างเสีย

อัตราค่าบริการออกแบบและรายการก่อสร้าง

๑. อาคารไม้ชั้นเดียว หรืออาคารโครงไม้ฝาเซลโลกรีตฉาบปูนพักอาศัยชั้นเดียว ตารางเมตรละ ๑.๐๐ บาท
๒. อาคารไม้สองชั้น หรืออาคารโครงไม้ฝาเซลโลกรีตฉาบปูนพักอาศัยสองชั้น ตารางเมตรละ ๒.๐๐ บาท
๓. ทึกชั้นเดียวพักอาศัย ตารางเมตรละ ๓.๐๐ บาท
๔. ทึกสองชั้นพักอาศัย ตารางเมตรละ ๔.๐๐ บาท
๕. รั้วไม้ รั้วสังกะสี รั้วลวดหนาม เมตรละ ๐.๕๐ บาท
๖. ประตูรั้ว (เสาไม้) ประตูละ ๒.๐๐ บาท
๗. รั้วกำแพงก่ออิฐ เมตรละ ๑.๐๐ บาท
๘. ประตูรั้ว (เสาก่ออิฐ) ประตูละ ๔.๐๐ บาท
๙. กำแพงพิมพ์แบบ แผ่นละ ๕.๐๐ บาท
(หนึ่งแผ่นมีเนื้อที่ไม่เกิน ๐.๕๐ ตารางเมตร)
๑๐. ก. เชื่อนไม้ เมตรละ ๑.๐๐ บาท
ข. เชื่อนคอนกรีตเสริมเหล็ก เมตรละ ๒.๐๐ บาท
๑๑. ก. กั้นสาคไม้ (เหนือที่สาธารณะ) ตารางเมตรละ ๕.๐๐ บาท
ข. กั้นสาคคอนกรีตเสริมเหล็กหรือโครงเหล็ก (เหนือที่สาธารณะ) ตารางเมตรละ ๑๐.๐๐ บาท
ค. กั้นสาคไม้ (ในเขตที่ดินเอกชน) ตารางเมตรละ ๒.๐๐ บาท
ง. กั้นสาคคอนกรีตเสริมเหล็ก (ในที่ที่ดินเอกชน) ตารางเมตรละ ๕.๐๐ บาท
๑๒. ทึกกิ่งเครื่องจักร ตารางเมตรละ ๔๐.๐๐ บาท

๑๓. ก. สะพานไม้ ทารางเมตรละ ๕.๐๐ บาท
 ข. สะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก ทารางเมตรละ ๑๐.๐๐ บาท
๑๔. ทึกแถว (กติกเนื้อที่พื้นที่ทุกชั้นรวมกัน) ทารางเมตรละ ๒.๐๐ บาท
๑๕. อาคารพาณิชย์โคกเดี่ยว (กติกเนื้อที่พื้นที่ทุกชั้นรวมกัน) ทารางเมตรละ ๑๐.๐๐ บาท
๑๖. ก. โรงโถงธรรมดา มีฝ้าช่วงเสาต่ำกว่า ๑๐.๐๐ ม. ทารางเมตรละ ๑.๐๐ บาท
 ข. โรงโถงธรรมดามีฝ้าช่วงเสา ๑๐.๐๐—๒๐.๐๐ ม. ทารางเมตรละ ๒.๐๐ บาท
๑๗. บ้ายโฆษณา ทารางเมตรละ ๓๐.๐๐ บาท

หมายเหตุ

- ก. รายการข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๑๐, ๑๑, ๑๓ ถ้ากติกเนื้อที่คำนวณแล้วต่ำกว่า ๓๐.๐๐ บาท ให้กติก ๓๐.๐๐ บาท
- ข. รายการข้อ ๕ และข้อ ๗ ถ้าราคาต่ำกว่า ๑๐.๐๐ บาท ให้กติก ๑๐.๐๐ บาท
- ค. ตามรายการข้อ ๑๗ ถ้าเนื้อที่บ้ายต่ำกว่า ๑ ตารางเมตร กติก ๓๐.๐๐ บาท สำหรับตารางเมตรต่อ ๆ ไปให้กติก ๑๐.๐๐ บาท
- ง. อัตรานี้ไม่เกี่ยวกับค่าตรวจแบบตามเทศบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร ผู้จ้างจะต้องเสียอีกต่างหาก
- จ. ค่าพิมพ์ตามข้อ ๔ ถ้าแผ่นหนึ่ง ๆ มีขนาดเกิน ๐.๕๐ ตารางเมตร ค่าพิมพ์กติกตารางเมตรละ ๑๒.๐๐ บาท

ฉาปนกิจสังเคราะห์ของเทศบาลนครกรุงเทพ

โดย ม.ร.ว. คิริภัย สายสนั่น

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการโรงพยาบาลกลาง
เทศบาลนครกรุงเทพ

× × ×

นับเป็นเวลา ๒๕ ปีเศษแล้ว ที่เทศบาลนครกรุงเทพได้ก่อตั้งมา และได้ถือว่างานในหน้าที่โดยตรงของเทศบาลก็คือ การบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นตั้งแต่ก่อนคลอดจนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของชีวิต เฉพาะในเรื่องการบำบัดและป้องกันความเจ็บไข้ได้ป่วยนั้น ได้จัดให้มีโรงพยาบาลและศูนย์บริการประชาชน อาทิ โรงพยาบาลกลาง, วชิรพยาบาล และศูนย์บริการสาธารณสุขเป็นต้น เพื่อรับทำการตรวจและรับฝากครรภ์ ทำการคลอดและป้องกันรักษาโรคทุกชนิด ตลอดจนเมื่อประชาชนถึงแก่กรรมในโรงพยาบาลของเทศบาลนครกรุงเทพ เทศบาลก็ได้ให้การช่วยเหลือในการศพ อาทิ นำศพของผู้ตายไปเก็บไว้ยังห้องเก็บศพของโรงพยาบาล เพื่อรอญาติที่จะมาขอรับหรือให้ทางโรงพยาบาลจัดการให้ โดยคอยอำนวยความสะดวกและให้เป็นไปตามความประสงค์ของเจ้าภาพหรือครอบครัว และถ้าหากศพใดญาติไม่ทราบหรือไม่ได้มาติดต่อขอรับในวันถึงแก่กรรม เจ้าหน้าที่ก็จะได้นำศพเก็บใส่ในตู้ซึ่งใช้เครื่องทำความเย็นมีความเย็นจัดเพื่อป้องกันไม่ให้ศพเน่า และบางศพที่เก็บไว้นานพอสมควรเห็นว่าเป็นศพไม่มีญาติ ก็จะจัดส่งศพนั้นๆ ไปฝัง ณ สุสานวัดคอนท่อมไป นอกนั้นบางรายเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลยังได้ให้ความช่วยเหลือติดต่อแจ้งเรื่องมรดกกรรมและขอใบมรณบัตรจากสำนักทะเบียนท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับอีกโสดหนึ่งด้วย แม้จะได้จัดบริการดังกล่าวนี้แล้วเทศบาลก็ยังเห็นว่าควรขยายกิจการด้านนี้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น อันเป็นการสอดคล้องกับ

นโยบายของรัฐบาลในซुकปัจจุบัน โดยขยายบริการแก่ประชาชนที่ถึงแก่กรรมทั้งในโรงพยาบาลและนอกโรงพยาบาลไปจนถึงขั้นจัดการศพให้เป็นที่เรียบร้อยด้วย เพราะถือว่า การสูญเสียชีวิตของสมาชิกในครอบครัวเป็นเหตุการณ์อันสำคัญอย่างยิ่ง ย่อมทวีความเศร้าสลดและความยากลำบาก ความเดือดร้อนแก่ครอบครัวที่ขาดแคลนกำลังทรัพย์เป็นอย่างมาก ในอันที่จะจัดการศพด้วยตนเองได้

อนึ่ง ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้กำหนดไว้ให้เทศบาลนครมีหน้าที่จัดให้มีสุสานฌาปนสถาน ซึ่งแม้จะเป็นหน้าที่อันจัดอยู่ในจำพวกเลือกกระทำได้ตามความสามารถของเทศบาล คณะเทศมนตรีซुकปัจจุบันได้มองเห็นความจำเป็นในการที่จะบริการช่วยเหลือในเรื่องฌาปนกิจศพประชาชนที่ไร้ญาติขาดมิตร หรือศพที่ญาติไม่สามารถจะจัดการด้วยตนเองได้ จึงได้จัดการก่อตั้งฌาปนกิจสงเคราะห์ขึ้น โดยแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อดำเนินการ โดยมี นายจรูญ วัฒนการ เทศมนตรี เป็นประธานกรรมการ

ฌาปนกิจสงเคราะห์ที่จัดตั้งขึ้นนี้ มีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ โดยรับจัดการเป็นเจ้าภาพฌาปนกิจให้โดยไม่คิดมูลค่า บริการไต่ทั้งสิ้น นับแต่ส่งรดและเจ้าหน้าที่ไปรับศพจากบ้าน นำศพไปยังวัด จัดสถานที่ และเจ้าหน้าที่บริการไว้ที่วัด เพื่อประกอบพิธีทางศาสนาและประเพณี

ในชั้นแรกนี้ เทศบาลนครกรุงเทพได้จัดสร้างฌาปนสถานขึ้น ๒ แห่ง คือที่ วัดห้วยขวาง ตำบลสามเสนนอกแห่งหนึ่ง และที่วัดบางนาใน ตำบลบางนาอีกแห่งหนึ่ง ทั้งนี้โดยได้รับความร่วมมือจากท่านเจ้าอาวาสทั้ง ๒ วัดดังกล่าวเป็นอย่างดี สำหรับวัดห้วยขวางนั้นตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับที่ตั้งอาคารสงเคราะห์ห้วยขวาง ห่างจากใจกลางพระนครไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือราว ๘ กิโลเมตร ส่วนวัดบางนาในนั้นตั้งอยู่ริมถนนสุขุมวิท อยู่ใกล้กับสามแยกทางไปโรงงานไม้อัดไทยบางนา สุกเขตเทศบาลนคร

กรุงเทพ ห่างไกลจากพระนครไปทางทิศตะวันออกประมาณ ๑๗ กิโลเมตร การที่เทศบาลนครกรุงเทพได้เลือกวัดทั้งสองเป็นที่ตั้งฌาปนกิจสถานของเทศบาลนครกรุงเทพก็เนื่องจากเทศบาลนครกรุงเทพมีนโยบายที่ต้องการจะสร้างเมรุเผาศพนอกเมือง ทั้งนี้โดยพิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่า ในปัจจุบันย่านใจกลางพระนครเป็นแหล่งชุมชนที่แออัดเต็มไปด้วยตึกกรมบ้านเรือนราษฎรแน่นขนัด การตั้งเมรุฌาปนกิจเป็นการไม่เหมาะสม ย่อมเป็นที่รังเกียจต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทั้งไม่ถูกสุขลักษณะและอนามัยอีกด้วย

อีกประการหนึ่ง การฌาปนกิจสงเคราะห์นี้ เป็นการรับเผาศพไม่มีญาติเป็นส่วนใหญ่ อาจจำเป็นต้องเผาศพประเภทวันละหลายศพ ทั้งไม่อาจเลือกเวลาที่ทำการเผาได้ คืออาจเผาได้ตอนเช้า กลางวันหรือเย็นสุดแต่โอกาส เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมจะต้องเกิดความรำคาญแก่ประชาชนบ้างไม่มากก็น้อย เหตุนี้เทศบาลนครกรุงเทพ จึงได้ตั้งสถานฌาปนกิจขึ้นที่วัดทั้งสอง คือวัดห้วยขวางและวัดบางนาในดังก้าว ซึ่งเห็นว่าเหมาะสม เพราะนอกจากวัดทั้งสองจะตั้งอยู่ในบริเวณชานเมือง ห่างจากชุมชนแล้ว ยังมีบริเวณกว้างขวางพอสมควร ประกอบทั้งการคมนาคมไปมาที่สะดวกดี ขณะนี้เทศบาลนครกรุงเทพกำลังเร่งรัดการก่อสร้างเมรุ ฌาปนสถาน ศาลาบำเพ็ญกุศลที่ตั้งศพ และที่เก็บศพตลอดจนถนนทางเข้าออกและลานจอดรถเพื่อให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ซึ่งคงจะเริ่มดำเนินการสงเคราะห์ประชาชนได้กำหนดประมาณกลางเดือนกันยายน ศกนี้ และเทศบาลนครกรุงเทพจะได้ประกาศกำหนดวันเริ่มดำเนินงานโดยแน่นอนให้ทราบในโอกาสต่อไป สำหรับเมรุที่ก่อสร้างนี้เป็นเมรุขนาดใหญ่ สร้างแบบทันสมัย มีเตาเผาศพสองเตา

ในการก่อสร้างสถานฌาปนกิจขึ้นทั้งสองแห่งนี้ เทศบาลนครกรุงเทพสิ้นค่าใช้จ่ายไปรวมทั้งสิ้น ๑,๕๐๐,๕๕๗.๐๐ บาท เป็นค่าก่อสร้างที่วัดบางนาในรวม ๖ รายการ

เป็นเงิน ๑,๔๘๑,๘๒๕.๐๐ บาท และทั่วักห้วยขวาง ๗ รายการเป็นเงิน ๔๑๘,๐๗๒.

๐๐ บาท

เมื่อฉาปนกิจสงเคราะห์ได้เปิดดำเนินการแล้ว ประชาชนผู้ที่อยู่ในเขตท้องดิน เทศบาลนครกรุงเทพ ผู้ใดมีความประสงค์จะให้เทศบาลนครกรุงเทพช่วยเหลือในฉาปนกิจสงเคราะห์ ดังที่กล่าวมาแล้ว ขอให้ไปติดต่อด้วยตนเองกับเจ้าหน้าที่ ณ ที่แผนก บำบัดอุบ้ทวเหตุ โรงพยาบาลกลาง, ที่แผนกปัจจุบันพยาบาลวชิรพยาบาล ที่แผนกโรค ติคคือ กองสาธารณสุข เทศบาลนครกรุงเทพ และที่สำนักทะเบียนท้องดินทุกแขวง ใน จังหวัดพระนคร พร้อมกับแสดงหลักฐานใบมรณบัตรให้แก่เจ้าหน้าที่แห่งนั้น เจ้าหน้าที่ ก็จะได้รับฉาปนกิจให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

โปรดระลึกไว้ว่า เทศบาลนครกรุงเทพ คือหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือ รับใช้แก่ท่านและครอบครัวของท่าน

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง ถนนพหลโยธิน พระนคร โทร. ๗๑๔๖๔
นายวงษ์ ชีววิเชียร ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๑๗

